LETO XVII., ŠTEV. 94 LJUBLJANA, SOBOTA, 21. APRILA 1956 Cena 10 din

DRUGA IZDAJA

SLOVENSKI Poročevalec

Izdaja za tiska časopisno-založniško podjetje Slovenski poročevalec — Direktor: Rudi Janhuba — Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak — Za tisk odgovarja Franc Plevel — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica štev. 4, telefon štev. 23-522 do 23-526 — Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica štev 5-II, telefon štev. 23-522 do 23-526 — Oglasni oddelek: Ljubljana, Kardeljeva ulica štev 4, telefon štev. 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za tujinje 21-832 — Poštni predal 29 — Tek. r. 60-KB-4 Z-387 — Mesečna naročnina 100 din

Slovo od Bolgarije

Jugoslovanska parlamentarna delegacija se je vrnila iz Sofije v Jugoslavijo — Predsednik biroja narodnega sobranja Ferdinand Kozovski se poteguje za nove oblike sodelovanja med Jugoslavijo in Bolgarijo — Na obeh straneh je želja, je dejal Moša Pijade, ne samo po dobrem sosedstvu, temveč tudi po prijateljstvu

Sofija, 20. aprila. (Tanjug). Jugoslovanska parlamentarna delegacija je davi odpotovala iz Sofije v Jugoslavijo. Do jugoslovanske meje sta delegacijo spremila akademik Sava Ganovski, član zunanjepolitičnega odbora narodnega sobranja, in Jordan Stefanov, namestnik direktorja protokola. V spremstvu delegacije je bil tudi veleposlanik FLRJ v Sofiji Mita Miljković.

Na železniški postaji v Sofiji so se od naše delegacije poslovili predsednik biroja narodnega sobranja Ferdinand Kozovski, člani prezidija sobranja, člani vlade in ljudski poslanci, dalje zastopniki Domovinske fronte, sindikatov in družbenih organizacij ter osebje jugoslovanskega veleposlaništva.

Ko se je poslovil od članov jugoslovanske delegacije, je Ferdinand Kozovski pozdravil jugoslovanske narode. Dejal je, da je ves bolgarski narod z zanimanjem in radostjo spremljal obisk jugoslovanske delegacije. Poslavljamo se od vas globoko prepričani, je dejal Kozovski, da bo ta obisk izredno prispeval k še večjemu medsebojnemu razumevanju in zaupanju. Ne bomo pa se ustavili samo pri tem. Razen zamenjave parlamentarnih delegacij je še vrsta drugih poti za stike in sodelovanje v tej smeri. Takšne zveze moramo razvijati na vseh področju gospodarskega, družbenega in kulturnega življenja. S tem bomo ne le utrdili enotnost in prijateljstvo med našimi narodi, pač pa bomo dali tudi treben delež k utrditvi miru, zlasti na Balkanu.

Odgovarjajoč na besede Kozovskega, se je predsednik zvezne ljudske skupščine Moša Pijade zahvalil za prisrčen in bratovski sprejem, ki ga je uživala jugoslovanska delegacija ves čas bivanja v Bolgariji, in nato dejal: »Prepričan sem, da se je naš obisk končal z uspešnim zaključkom, ker smo se tovariško pogovorili in v teh našin razgovorih spoznali, da je na obeh straneh tako pri vodilnih ljudeh kot pri najširših ljudskih množicah želja, da bi se zveze med našima državama še naprej razvijale ne le v zveze dobrega sosedstva, pač pa tudi v prijateljstvo. Nobenega dvoma ni, da bo takšno razvijanje medsebojnih stikov največjega pomena za mir v tem delu sveta in velik prispevek k splošnemu miru, ki je nas vseh skupni smoter in želja vsega človeštva. Občutili smo globoke simpatije bolgarskega naroda do jugoslovanskih narodov, ko pa nam boste vrnili obisk, se boste lahko prepričali, da čutijo naši narodi prav tako topla čustva do bolgarskega naroda«.

Delegacije in obiski

Titograd. Delegacija francoskih pravnikov je prispela danes s posebnim letalom iz Beograda na dvodnevni obisk v Črno goro.

Na titograjskem letališču sta goste sprejela član izvršnega sveta Črne gore Gojko Garčević in predsednik republiškega združenja pravnikov Nikola Djakonović.

Delegacijo je sprejel predsednik republiškega sveta ljudskega odbora Titograda Vlado Jovanović je nato priredil slovesno kosilo gostom na čast. Popoldne je delegacija odpotovala na Cetinje.

Le miroljubna koeksistenca-druge poti ni in ne more biti!

Bulganin izraža upanje v uspeh razgovorov, na pol poti naproti — Vojna ne bi koristila ne eni ne drugi strani, pač pa bi prinesla strahotno uničenje, je dejal Hruščev — Eden pa obljublja, da bo prišla britanska vlada na pol poti naproti — »Daily Herald« meni, da je bila zdravica Hruščeva »morda eden izmed najbolj odkritih govorov, kar jih je kdajkoli kak državnik govoril drugemu« — Dopisniki moskovskih časopisov izražajo zadovoljstvo ob prisrčnem sprejemu, ki so ga Londončani priredili sovjetskima voditeljema

LONDON, 20. aprila (Tanjug) Na kosilu, ki ga je priredil sovjetski veleposlanik v Londonu Jakov Malik včeraj na čast visokih sovjetskih državnikov, ki sta na obisku v Veliki Britaniji, so sovjetski predsednik Bulganin, prve sekretar CK KP Sovjetske zveze Nikita Hruščev in predsednik britanske vlade Eden izrekli zdravice. Sovjetski predsednik Bulganin je dejal, da je obisk sovjetskih državnikov v Veliki Britaniji nadaljnji korak na poti do zbližanje med Sovjetsko zvezo in Veliko Britanijo, do zmanjšanja težav in ublažitve mednarodne napetosti. Izrazil je upanje, da bodo razgovori rodili sadove, ki jih pričakujejo tako narodi Sovjetske zveze kot Velike Britanije, pa tudi narodi vsega sveta.

V odgovoru na Bulganinovo zdravico je predsednik britanske vlade Eden dejal, da z iskrenim veseljem pozdravlja prihod sovjetskih voditeljev in da bo britanska vlada prišla na pol poti naproti, da bi dosegli uspehe, o katerih je govoril maršal Bulganin. Če bomo na sedanjih sestankih napravili ugodne sklepe, bodo takšni sestanki v prihodnje postali navada in državniki se bodo pogosteje obiskovali.

Za Edenom je govoril Nikita Hruščev, ki je dejal, da je prišla sovjetska delegacija v Britanijo odkritega srca in z željo, doseči boljše odnošaje med državama. Vemo, da ne marate komunizma. Tudi mi ne skrivamo resnice, da ne maramo kapitalizma. Toda, živeti moramo v miru. Seveda ne pričakujemo od vas nekakšne ljubezni, toda ni mogoče zanikati dejstva, da Sovjetska zveza obstaja in da ta država želi mir in ne vojne. Če se bomo lotili mednarodnih problemov s takšnih postavk, se bomo vedno lahko sporazumeli. Nimamo namena, prepričati vas, da bi opustili kapitalistični sistem in sprejeli našega. Tudi vi bi nas zastonj poskušali prepričevati, naj opustimo socialistični sistem. Samo en izhod je — miroljubna koeksistenca, druge poti ni in je ne more biti, je dejal Hruščev. Vojna ne bi koristila niti eni niti drugi strani, prinesla bi le strahotno uničenje. Da bomo preprečili vojno, moramo odločno delati za popuščanje mednarodne napetosti, boriti se moramo za utrjevanje prijateljstva med državami, za mir na svetu.

Na obtožbe, ki se slišijo večkrat, da bi Sovjetska zveza rada sprla Veliko Britanijo in ZDA in tako zboljšala svoje zveze z Veliko Britanijo, je Hruščev dejal, da so take govorice popolnoma brez podlage. Pač pa želimo z vašo pomočjo navezati boljše stike tudi z ZDA in drugimi državami. Na koncu svojega govora je sekretar CK KP Sovjetske zveze Hruščev dejal, da je mogoče prijateljske zveze med vsemi narodi in državami navezati z utrjevanjem miru na vsem svetu in ureditvijo mednarodnih razmer.

Zadnji je govoril vodja laburistične stranke Gaitskell, ki je dejal, da upa, da bo iskrena izjava Hruščeva prispevala k uspešnemu izidu razgovorov sovjetskih in britanskih državnikov. Laburisti bodo grajali tako sovjetsko kot britansko vlado, če na teh sestankih ne bosta sklenili kaj dobrega.

Predsednik londonske občine je priredil popoldne kosilo na čast sovjetskim gostom.

Sovjetski predsednik Bulganin je danes pozval zahodne velesile, naj privolijo na miroljubno koeksistenco med Vzhodom in Zahodom, ter dejal, da je zasluga Velike Britanije in Sovjetske zveze, če se je zmanjšala napetost v mednarodnih odnošajih. London in Moskva dajeta ton prizadevanjem za zmanjšanje mednarodne napetosti. Tako je izjavil Bulganin na kosilu, ki ga je na čast sovjetskima državnikoma priredil londonski župan. V Veliko Britanijo smo prišli, da bi navezali neposredne stike z britanskimi voditelji, da bi v razgovoru z njimi dosegli razumevanje in storili potrebne korake za navezavo sodelovanja na kulturnem, znanstvenem in gospodarskem področju. Ko je pripomnil, da vse te naloge ne bodo lahke, je sovjetski predsednik izrazil upanje, da jih bo mogoče rešiti. Seveda vsega tega ne bo mogoče storiti naenkrat, pač pa bomo zboljšanje in razvoj mednarodnih zvez lahko dosegli polagoma, korak za korakom.

Takoj po kosilu sta se sovjetska državnika odpeljala v Downing Street, kjer sta nadaljevala razgovore z britanskimi predstavniki.

Zvedelo se je, da bodo britanski minister za zunanje zadeve Selwyn Lloyd, namestnik sovjetskega ministra za zunanje zadeve Andrej Gromiko in sovjetski veleposlanik v Londonu Jakob Malik sodelovali v jutrišnjih razgovorih v Chequersu, letni rezidenci britanskega predsednika, kamor bosta sovjetska državnika Bulganin in Hruščev prispela še danes.

Sovjetska državnika sta danes na dveh sestankih nadaljevala razgovore z britanskim predsednikom Edenom in ministrom za zunanje zadeve Lloydom. Britanski in sovjetski krogi poudarjajo, da obe vladi pripisujeta razgovorom velik pomen. Očividno je, da bodo razgovori pozneje tajni in da bo javnost med potekom zelo malo zvedela o njih. Glede tega so britanski predstavniki bolj molčeči kot sovjetski krogi, ki so danes izjavili, da potekajo razgovori v prijateljskem ozračju. Britanski diplomatski opazovalci pa pravijo, da je središče londonskih razgovorov položaj na Srednjem vzhodu.

Vsi londonski časopisi so obširno objavili včerajšnjo zdravico Hruščeva in omenjajo neposrednost, s katero je govoril Hruščev, ter njegov stvaren oris bistva britansko-sovjetskih odnošajev. Konservativni »Daily Etpress« izraža upanje, da se bodo britansko-sovjetski razgovori spričo izjave Hruščeva uspešno končali. Glasilo laburistične stranke »Daily Herald« piše, da je bila zdravica Hruščeva »morda eden izmed najbolj odkritih govorov, kar jih je kdajkoli kak državnik govoril drugemu«.

Moskovski časopisi prinašajo nadrobna poročila o bivanju sovjetskih voditeljev v britanski prestolnici. Dopisniki moskovskih časopisov izražajo zadovoljstvo ob prisrčnem sprejemu, ki so ga Londončani priredili sovjetskima voditeljema ter korektno stališče večine britanskih časopisov, čeprav omenjajo, da so nekateri izmed njih nalašč napačno razlagali prihod Bulganina in Hruščeva v Veliko Britanijo ter njuna prva srečanja. Daljnovidni britanski voditelji razumejo, kolikšnega pomena je zboljšanje zvez med Veliko Britanijo in Sovjetsko zvezo, in kažejo pripravljenost, prispevati svoj delež pri tej nalogi, piše »Pravda«.

GOVOR JOSIPA DJERDJE V EVROPSKI EKONOMSKI KOMISIJI

Pot do boljšega sodelovanja

Izkoristiti je treba vse že dane možnosti na področju ekonomskega sodelovanja — Stiki med Vzhodom in Zahodom v okviru ECE bi bili koristni — Evropske države lahko nudijo zdaj nerazvitim državam mnogo večjo pomoč kot doslej

ŽENEVA, 20. aprila (Tanjug). Evropska ekonomska komisija je končala debato o gospodarskem položaju v Evropi. Pri razgovorih je sodelovalo veliko število delegatov. Vodja jugoslovanske delegacije veleposlanik Josip Djerdja je poudaril, da je razčlemba investicijske politike v »pregledu ekonomskega položaja v Evropi«, ki ga je pripravilo tajništvo komisije, pokazala v glavnem na razlike v gospodarstvu na Vzhodu in Zahodu, ne da bi dovolj poudarila tiste probleme s področja investicij, ki so danes več ali manj skupni za vse države na svetu.

Govoreč o problematiki evropskega sodelovanja, se je Djerdja zavzel za to, da bi izkoristili vse že dane možnosti na področju ekonomskega sodelovanja, rekoč, da se bo Jugoslavija tudi v prihodnje trudila izkoristiti vsako možnost za razvoj sodelovanja z vsemi državami, ki so za sodelovanje na temelju medsebojnih ekonomskih koristi in spoštovanja enakopravnosti.

Glede regionalnih organizacij v Evropi je Djerdja poudaril, da so neugodne mednarodne razmere, v katerih so se te organizacije razvijale, privedle do takih oblik povezave in integracije, ki so slabo vplivale na prizadevanja za zboljšanje splošnega evropskega sodelovanja. Ko je dejal, da glavna pot širokega evropskega sodelovanja ni treba da bi vodila skozi neposredne stike vzhodnih in zahodnih organizacij, je dejal, da bi bili vsi ti stiki lahko koristni v okviru evropske ekonomske komisije, edine vseevropske organizacije. Grajal pa je mnenja, naj se evropska ekonomska komisija ne bi ukvarjala z zadevami, s katerimi se ukvarjajo regionalne organizacije. Josip Djerdja je dejal, da bi morala komisija proučiti delo regionalnih organizacij, da bi vse članice bolje spoznale njihov učinek na evropsko gospodarstvo v celoti.

Na koncu svojega govora se je veleposlanik Djerdja dotaknil še problema sodelovanja evropskih držav z ostalim svetom, predvsem pa z nerazvitimi državami. Dejal je, da je treba na evrovsko gospodarstvo gledati vedno kot na del svetovnega gospodarstva. Evropske države lahko nudijo zdaj nerazvitim državam mnogo večjo tehnično pomoč kot doslej in s tem pomagajo rešiti osrednji problem, ki čaka danes Organizacijo združenih narodov. Koristno tekmovanje na področju tehnične in ekonomske pomoči, predvsem pa ustanovitev posebnega sklada za pomoč nerazvitim državam, bi odprli novo obdobje v mednarodnih odnošajih.

Beograd. Danes je predsednik republike dal privoljenje za novega holandskega poslanika v Jugoslaviji g. Gerarda Elisa van Itersuma. Dosedanji holandski poslanik g. Helb odhaja na novo dolžnost.

SEJA SVETA ZA ZDRAVSTVO IN SOCIALNO POLITIKO LRS

Pomembni zdravstveni ukrepi

Skrb za rehabilitacijo invalidov — Več zavesti pri cepljenju proti nalezljivim boleznim — Sanitarni značaj pokopališč

Ljubljana, 20. aprila. Svet za zdravstvo in socialno politiko LRS se je danes zadnjikrat sestal v sedanjem sestavu, ker bodo po novem zakonu o upravnih organih, o katerem bo sklepala Ljudska skupščina, ustanovljeni republiški svet za zdravstvo, svet za socialno varstvo in sekretariat za delo. V odsotnosti Toneta Fajfarja je sejo vodil **Jože Plevnik,** predsednik republiškega Zavoda za socialno zavarovanje. Svet je obravnaval probleme **rehabilitacije invalidov, cepljenje proti nalezljivim boleznim,** predloge odloka o **obveznih zdravniških pregledih telovadcev,** odredbe o **obveznem zdravljenju tuberkuloznih bolnikov,** pravilnika za **izvrševanje zakona o pokopališčih** in odredbe o **skladih finančno samostojnih zdravstvenih zavodov.**

Po referatu predsednika Zavoda za rehabilitacijo invalidov Romana Potočnika o problemih rehabilitacije invalidov je bila obširna razprava. Po dosedanjih izkušnjah strokovnjakov glede rehabilitacije in poklicne prekvalifikacije je možno 90 % vseh invalidnih oseb usposobiti za pridobitno delo. V Sloveniji je služba rehabilitacije še v začetnem obdobju, imamo pa že ustanove za usposabljanje invalidov v Kamniku, Laškem in Stari gori pri Gorici. Dobri dve leti tudi že obstoja republiški Zavod za rehabilitacijo invalidov, ki skrbi za organizacijo in strokovno vodstvo celotne službe. Te ustanove so še v težkem materialnem položaju, ker imajo pomembnejše naprave za terapijo. Vendar se je po osvoboditvi usposobilo že več kot 1200 osebnih invalidov iz NOB. Da bi zboljšali delo na tem področju, bodo predlagali pristojnim organom, da bi bil sprejet zakon o rehabilitaciji invalidov vseh vrst. Zakon bi tudi moral predvidevati, da so invalidi pod določenimi pogoji dolžni sprejeti rehabilitacijo. Podjetja in ustanove pa bi morale sprejeti obveznosti, da bodo sprejele v službo na prekvalifikacijo določeno število invalidov.

Da bi lahko izvedli številne naloge v zvezi z rehabilitacijo, je pri Svetu ustanovljen poseben odbor, v katerem bodo predstavniki zainteresiranih upravnih organov in družbenih organizacij.

V zvezi z obveznim cepljenjem proti nalezljivim boleznim je svet sklenil zboljšati zdravstveno prosvetljevanje. Izvajal bo tudi večji nadzor nad cepljenjem, izrazite primere zavestne nedisciplinе pa bodo zdravstveni organi predložili sodnikom za prekrške. Dogaja se namreč, da zlasti izobraženci ne pustijo cepiti svoje otroke, kar je dokaz nizke ravni zdravstvene zavesti. Po mnenju članov sveta bi morale tudi družbene organizacije in prosvetni delavci sodelovati pri pojasnjevanju.

V nadaljevanju je svet sklenil, naj Centralni higienski zavod prouči možnosti o obveznih zdravniških pregledih telovadcev in ostalih športnikov, kar bo urejal poseben odlok.

Svet je sprejel tudi zelo pomembno odredbo o obveznem zdravljenju tuberkuloznih bolnikov, ki imajo odprto pljučno TBC. Ukrepi veljajo v primeru če bolniki ne upoštevajo osnovnih higienskih načel in sanitarno - epidemioloških navodil ter povzročajo neposredno nevarnost za okužbo drugih ljudi.

Na osnovi zakona o pokopališčih je svet sprejel pravilnik o izvajanju tega zakona, s čimer je poudarjen sanitarni značaj pokopališč. Zanje veljajo splošni predpisi o izdelavi in revizij investicijskih programov in projektov, o določanju lokacije ter o gradbenem in uporabnem dovoljenju. Pravilnik določa notranjo ureditev pokopališč in grobov s sanitarno-higienskega vidika. Izven pokopališča dovoljuje pravilnik izjemni pokop borcev NOB, žrtev fašističnega nasilja in drugih oseb, ki so se posebej izkazale v življenju pri delu za skupnost. Vsako pokopališče bo moralo imeti tudi svoj pokopališki red. Pri reviziji tehnične dokumentacije, določanju mesta graditve pokopališča in izdajanju dovoljenj bodo obvezno sodelovali organi sanitarne inšpekcije.

Svet je na koncu ustanovil še komisijo, ki naj prouči probleme v zvezi z zdravljenjem revmatizma. **B. L.**

VREME

Vremenska napoved za soboto: Ponoči in zjutraj jasno in hladno. Najnižje nočne temperature med 2 in —3, nevarnost slane. V kotlinah zjutraj megla. Čez dan delno oblačno vreme, najvišje dnevne temperature med 10 in 14, na Primorskem do 17 stopinj C.

Langejev prihod

Norveškega zun. ministra dr. Langeja je na zemunskem letališču pričakal Koča Popović

Beograd, 20. aprila (Tanjug). **Norveški minister za zunanje zadeve g. Halvard Lange je nekoliko pred 19. uro s svojo soprogo prispel z letalom JAT v Beograd. Gosp. Lange je prišel na enotedenski uradni obisk, na katerega ga je povabil državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović.**

Na zemunskem letališču so ministra Langeja sprejeli državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović, sekretar zveznega izvršnega sveta Veljko Zeković, predsednik ljudskega odbora beograjskega okraja Miloš Minić in drugi. Navzoči so bili tudi jugoslovanski poslanik na Norveškem Vladimir Rolović in norveški poslanik v Beogradu g. Francis Irges.

Z ministrom Langejem sta prispela tudi svetnik v norveškem ministrstvu za zunanje zadeve Einer Ansteensen in tajnik Sigurd Akeland.

Spremembe na Poljskem

Varšava, 20. aprila. (PAP) Poljski državni svet je razrešil dolžnosti ministra državnih kmetijskih posestev Stanislava Ratkiewicza. Na njegov položaj je imenovan dosedanji predsednik varšavskega oblastnega odbora Mejčislav Moczar. Zaradi napak pri nadzorstvu nad preiskovalnim delom varnostnih organov v prejšnjih letih je državni svet razrešil vrhovnega tožilca Štefana Kalinovskega, namesto njega pa imenoval Marijana Ribiczkega. Iz istega vzroka je bil razrešen tudi vojaški tožilec general Stanislav Zarakowski.

Diplomatska kronika

Moskva. Davi je prvi namestnik predsednika sovjetske vlade Anastas Mikojan sprejel izrednega in pooblaščenega veleposlanika FLRJ v Moskvi Veljka Mičunovića in se z njim dlje časa pogovarjal.

Beograd. Predsednik sabora LR Hrvatske dr. Vladimir Bakarič in predsednik ljudske skupščine Slovenije Miha Marinko sta odpotoval v Milano, kamor ju je povabila italijanska vlada. Razen milanskega velesejma bosta dr. Vladimir Bakarič in Miha Marinko med petdnevnim bivanjem v Italiji obiskala tudi nekatera industrijska podjetja v Torinu in Genovi.

Beograd. Federacija tekstilnih delavcev Francije in prekmorskih držav je povabila sindikat tekstilno-usnjarskih delavcev Jugoslavije, naj pošlje svojega predstavnika na njen tridesetj kongres, ki bo od 9. do 13. maja v Parizu. Jugoslovanske tekstilne delavce bo na tem kongresu zastopal Andrija Erntič, podpredsednik centralnega odbora sindikata tekstilno-usnjarskih delavcev Jugoslavije in predsednik republiškega odbora tekstilcev Hrvatske.

Levo: Dag Hammarskjöld pred odhodom na posvetovanja z državniki arabskih držav in Izraela. — Desno zgoraj: izraelski vojaki na meji; spodaj desno: egiptovski vojaki na straži.

Zdravstvo v mestih

S sestanka Stalne konference mest

Zagreb, 20. aprila. Zastopniki Stalne konference mest in mestnih občin so razpravljali na današnjem sestanku razen o uspehih družbenega upravljanja v zdravstvenih ustanovah tudi o nekaterih problemih, ki so v zvezi s samostojnim finansiranjem teh ustanov, zdravniškimi kadri in zasebno prakso zdravnikov.

Zdravstvene ustanove s samostojnim finansiranjem so sedaj v boljšem položaju kakor prej, ko so bile proračunske ustanove, ker imajo na razpolago večja finančna sredstva, ki jih morejo porabiti za zboljšanje zdravstvene službe. To je omogočilo tudi povečanje števila uslužbencev zboljšanje zdravljenja in nege bolnikov. S sredstvi amortizacijskih skladov je bila razen tega omogočena hitrejša nabava osnovnih sredstev — instrumentov in drugih naprav, ki so neobhodno potrebne za pravilno delo zdravstvenih ustanov. Na sestanku so poudarili potrebo, da bi se mladi zdravniki predvsem usmerili k delu v preventivi — v zdravstvenih domovih, dispanzerjih in drugih ustanovah. Razen tega je bila izražena pobuda, naj bi ti zdravniki pred odhodom na specializacijo prebili določen čas v službi zdravstvenih domov.

Kar se tiče zasebne zdravniške prakse, so izrazili delegati mnenje, da bi jo bilo treba postopno zamenjati z javno zdravstveno službo. Moderna medicina namreč zahteva mnogo predhodnih analiz, laboratorijskih pregledov in drugega, česar zasebni zdravniki ne morejo nuditi pacientom.

Posvetovanje Stalne konference mest in mestnih občin o družbenem upravljanju v zdravstvenih in socialnih ustanovah je bilo končano s sprejetim sklepov, ki poudarjajo poleg drugega potrebo, da se vskladijo naziranja o načelnih zadevah kadrovske politike, organizacije in drugih problemih na področju posameznih ljudskih odborov.

Kar se tiče organizacije zdravstvene službe, so v sklepih navedena posamezna mnenja. Po enem naj bi bil zdravstveni dom edina osrednja ustanova, medtem ko dopušča drugo več samoupravnih zdravstvenih ustanov. Taka pojmovanja, se poudarja nadalje, kažejo na potrebo ene same zdrav. ust. na področju določenih političnoteritorialnih enot, ki bo mogla nuditi organom oblasti vse potrebne podatke za izvajanje zdravstvene politike. Razen tega se morajo zdravstvene ustanove bolj usmeriti k preventivnemu delu.

Na posvetovanju so zavzeli stališče, da je zasebna zdravniška praksa nezdružljiva z našo družbeno ureditvijo in da bi je ne smeli vključiti v sistem zdravstvene službe. To more že danes veljati za razvita mesta, v perspektivi pa so za vso državo.

Pri uveljavljanju novih zakonskih predpisov, je rečeno nadalje v zaključkih, bi morali točneje označiti razmerje med upravnimi odbori in upravniki ter vztrajati na tem, da se upravni odbori čimbolj bavijo s splošno problematiko in politiko zdravstvenih ustanov, zadeve neposrednega upravljanja pa prepuste izključno odgovornosti upravnika.

Sklepi končno predlagajo, naj se čimprej v okviru posvetovanja Stalne konference mest organizira posebna razprava o problemih socialne zaščite.

Ob koncu je zastopnik mariborskega ljudskega odbora podal referat o nekaterih značilnih socialnih pojavih v Mariboru.

Nove pobude za delo

Kranj, 20. aprila. Na današnji konferenci občinskega odbora SZDL so ocenili delo odbora po združitvi. Ocena tega dela je bila usmerjena predvsem na vlogo in vpliv SZDL na družbena dogajanja ter se tako poročilo kakor tudi razprava nista spuščali v vse podrobnosti in probleme SZDL. To je vsekakor v priznanje aktivom za uspehe po svojih osnovnih organizacijah.

Na konferenci so tudi analizirali potek občnih zborov na področju občine, ki jih je bilo skupno 38. Poudarili so, da so bili občni zbori na splošno zelo dobro pripravljeni in da so na njih obravnavali aktualne politične, gospodarske in organizacijske probleme. Kritično so tudi ocenili dosedanje delo odborov in posameznih odbornikov, med katerimi je bilo mnogo takih, ki se jih ne more pohvaliti za aktivnost. Velika pomanjkljivost občnih zborov pa je bila ta — kar je bilo na konferenci še posebej poudarjeno — da so premalo analizirali delo in uspehe SZDL kot politične organizacije v raznih društvih in množičnih organizacijah ter da so premalo govorili tudi o političnem boju proti zlorabljanju verskih čustev ljudi za protisocialistične namene.

Poudarek pomanjkljivosti in podrobna obravnava posameznih področij družbenega dogajanja ter prikaz splošnega političnega in gospodarskega stanja na področju občine bodo nedvomno dali delegatom nove pobude za nadaljnje delo.

Ob koncu so na konferenci izvolili še novi razširjeni 35 članski odbor, katerega predsednik je Martin Košir.

Obravnavanje investicijskih elaboratov v banki

s posebnim ozirom na investicijski program in generalni projekt

V praksi se vedno bolj uveljavlja način podeljevanja dolgoročnih investicijskih posojil na natečajih, ki jih razpisuje Glavna centrala Narodne banke — za posojila iz splošnega investicijskega sklada, in Centrale — za posojila iz republiških investicijskih skladov. — Višino sredstev za posamezne gospodarske veje, ki pridejo v poštev, določajo družbeni plani, katerih določbe so obvezne v celoti, tako za banko kakor tudi za komitente.

Pri obravnavanju prošenj za posojila v številnih primerih ugotavljamo, da nekatere gospodarske organizacije še vedno »mislijo po starem«, češ da banka nam mora dati posojilo, sicer bo nastala gospodarska škoda zaradi manjše proizvodnje, katera bo prizadela tudi družbo zaradi manjšega deleža iz dobička podjetja. To naj bo opravičilo za površno in pomanjkljivo sestavljene investicijske elaborate! Tako naziranje glede najemanja posojila izvira še iz časov administrativnega razdeljevanja investicijskih sredstev, katerih podjetja niso vračala.

Res je in tega se moramo zavedati, da je banka tudi zato tukaj, da posreduje med organi — ustanoviteljі skladov in gospodarskimi organizacijami, ki naj dobijo potrebna sredstva v obliki posojil, jih namensko uporabljajo in potem tudi redno vračajo. Banka je dolžna nuditi svojo pomoč in nasvete komitentom, vendar pa v mejah navodil in pogojev natečajev, pri čemer mora upoštevati in dosledno izvajati pozitivne predpise.

Če pogledamo nekatere prijave za posojila, vidimo že na prvi pogled, da je mnogim prosilcem Uredba o posojilih za gospodarske investicije (Ur. list FLRJ, št. 4/54) neznana. Čeprav je material precej suhoparen, je vendarle potrebno razpravljati o tej zadevi, še posebno, ker stojimo pred novimi natečaji (za gradbeništvo, turizem in gostinstvo in dr.).

Čl. 20. omenjene uredbe predpisuje, kaj mora obsegati zahteva za posojilo, pri čemer je zlasti važna tehnična dokumentacija, t. j. investicijski elaborat, ki obsega investicijski program in generalni projekt. Ta dva dasta namreč sliko investicije, ki naj jo omogoči posojilo.

Ker so to terminusi, s katerimi operira investitor v največ primerih le tedaj, ko najema posojilo, si jih razlaga vsak na svoj način. Kaj je pravzaprav investicijski program? Odgovor je jasno formuliran v predpisih o izdelavi investicijskih programov (Ur. list FLRJ, št. 5/54) in dr.); t. j. elaborat, ki ugotavlja rentabilnost in ekonomičnost graditve ter smotrnost tehnološkega procesa investicijskega objekta. Pri sestavi se morajo upoštevati in vnesti v program ti-le elementi: 1. rezultati raziskovalnih del z analizo surovinske baze; 2. analizo trga in možnost plasiranja predvidene proizvodnje; 3. analiza energetskih virov, prevoza, kadrov in drugih pogojev; 4. analiza tehnološkega procesa; 5. analiza širše in ožje lokacije; 6. analiza vključitve objekta v gospodarsko panogo in gospodarstvo države; 7. račun potrebnih obratnih sredstev, sredstev po tehnološki strukturi in roke za vlaganje, kakor tudi amortizacijski račun; 8. izbiro zmogljivosti proizvodnje in predvideni asortiment proizvodnje; 9. strukturo cen za predvideno proizvodnjo; 10. pritrditev pristojnega vodnogospodarskega organa — za objekte, ki so v zvezi z vodnim režimom; 11. ekonomsko pojasnjen račun rentabilnosti z osnovnimi pokazatelji; 12. grafično sliko širše in ožje lokacije; 13. grafično podan tehnološki proces; 14. seznam večjih gradbenih objektov; 15. popis glavne opreme. Pri izdelavi investicijskega programa je treba upoštevati tudi družbene faktorje (socialno kulturne in splošne potrebe ozir. koristi). Program mora biti v skladu z urbanističnimi načrti in perspektivnim gradbenim programom, kar ugotavlja revizijska komisija.

Investicijski program revidira pristojna revizijska komisija, o čemer izda potrdilo. Odločbo o potrditvi programa pa izda izvršni svet LR ali pristojni svet OLO-ja. Tako revidiran in potrjen investicijski program je podlaga za nadaljevanje izdelave projektov, elaboratov in investicijskih del sploh.

Poleg investicijskega programa se zahteva tudi generalni projekt, nekateri ga imenujejo tudi idejni projekt. Ta mora vsebovati načrte (idejne skice gradbenih objektov) predizmere in predračune, kakor tudi podroben seznam in vrednost opreme.

Veliko se greši zlasti pri sestavljanju predračunov in predizmerov, ker dajejo nekateri projektanti samo približne podatke (v parametrih), namesto, da bi podatki ustrezali vsaj v glavnem dimenzijam in stroškom posameznih gradbenih objektov. Če je ta dokumentacija izdelana površno, potem bo imel investitor prav gotovo resne težave s sredstvi med gradnjo.

Važno je, da morajo načrte gradbenih objektov vedno podpisati projektanti in projektivna podjetja. Za dokaz, da je projektant res pooblaščen za opravljanje projektivnih del, mora priložiti potrdilo o vpisu v seznam pooblaščenih projektantov. Tako potrdilo izda državni sekretariat za gospodarstvo LR.

Prav ta dela investicijskega elaborata sta mnogokrat izdelana skrajno površno in nepregledno. Tako stanje pa ni opravičljivo, ker mora podjetje uravnavati svoje dolgoročne investicijske načrte na trezних in temeljito preštudiranih zamislih.

Dokler ne bodo investitorji na ta način obravnavali gospodarskih investicij, se bodo pojavljale omenjene težave pri izvajanju investicijskih del in tudi pri odplačevanju posojila.

Investitorji si morajo biti na jasnem o svoji dolžnosti, da skrbijo kot dobri gospodarji za vsa osnovna in delovna sredstva, ki jim jih je zaupala družba v uporabo in upravljanje. Le-ta sredstva morajo v največji meri ustrezati tehnološkemu procesu in potrebam podjetja. Ker pa so potrebna za izvedbo investicijskih del večja sredstva, je v mnogih primerih edini izhod ta, da najamejo investicijsko posojilo in prav tu se začnejo težave. Posojila namreč banka ne more dati, dokler niso izpolnjeni vsi osnovni pogoji, katerim pa se hočejo mnogi prosilci izogniti.

Red in zakonitost ter finančna disciplina pri izvajanju investicij so prav gotovo temeljni elementi, mimo katerih ne bo mogel iti noben investitor, pa naj bi uporabljal zvezna, republiška, lokalna ali pa lastna sredstva. Prvi prispevek k utrjevanju naštetih elementov je že v začetku omenjen, to je dolžnost predlaganja skrbno in vsestransko utemeljenih investicijskih eleboratov, ki bodo nudili solidno podlago investicijskim delom, toda ne za vsako ceno!

Tako bodo šli tudi investitorji po poti varčevanja in bodo doprinesli svoj delež k stabilizaciji trga, kar je brez dvoma važno poglavje v našem gospodarstvu.

A.

ENKRATNA POMOČ UŽIVALCEM POKOJNIN IN INVALIDNIN

Kakor smo poročali, je Zvezni izvršni svet sprejel na svoji zadnji seji odlok o enkratni pomoči uživalcem invalidnin III. skupine ter uživalcem osebnih in družinskih pokojnin. **Do te pomoči imajo pravico uživalci osebnih pokojnin in invalidnin, če njihova pokojnina ne presega zneska 5.500 dinarjev na mesec, uživalci družinskih pokojnin pa, če družinska pokojnina ne presega zneska 4.500 dinarjev.** Ta pomoč se prizna le, ako uživalec in člani njegovega gospodinjstva nimajo davku zavezanih dohodkov in če dohodki članov gospodinjstva od osebnega dela, socialnega zavarovanja in socialne pomoči, štipendij in drugih socialnih prejemkov ne presegajo 3000 din mesečno na enega člana gospodinjstva.

Med dohodke gospodinjstva ne štejejo otroški dodatek, vojaška invalidnina in pokojnina oziroma invalidnina uživalca, ki zahteva enkratno pomoč. Glede ocene, ali ima gospodinjstvo davku zavezane dohodke, kakor tudi, katere osebe se računajo kot člani gospodinjstva, veljajo ustrezni predpisi uredbe o otroških dodatkih.

Glede višine pokojnine oziroma invalidnine je merodajen znesek pokojnine oziroma invalidnine, od katerega je imel uživalec pravico za mesec april 1956.

Enkratna pomoč znaša 3000 dinarjev za uživalce, katerih osebna pokojnina ali invalidnina ne presega zneska 5000 dinarjev oziroma, katerih družinska pokojnina ne presega zneska 4000 dinarjev, če nimajo družinski člani nikakih drugih dohodkov. Če znaša osebna pokojnina oziroma invalidnina več kot 5000 do 5500 dinarjev ali družinska pokojnina več kot 4000 do 4500 dinarjev, znaša enkratna podpora 2000 dinarjev.

Podpora v znesku 2000 dinarjev se izplača tudi uživalcem osebnih pokojnin do zneska 5500 dinarjev oziroma uživalcem družinskih pokojnin do zneska 4500 dinarjev, ako nimajo niti oni niti njihovi družinski člani davku zavezanih dohodkov, dohodki od osebnega dela, socialnega zavarovanja, socialne pomoči, štipendije ali drugih socialnih prejemkov pa ne presegajo zneska 3000 dinarjev na člana gospodinjstva uživalca pokojnine oziroma invalidnine.

Enkratno pomoč bodo izplačali okrajni zavodi za socialno zavarovanja, na podlagi zahteve uživalca pokojnine oziroma invalidnine na posebnem obrazcu, ki ga bo predpisal Republiški zavod za socialno zavarovanje. Odlok izrecno predpisuje, da morajo zavodi pri odločanju o enkratni pomoči uporabljati dokazna sredstva o imovinskem stanju, ki so jih uživalci izročili pri uveljavljanju pravice do otroškega dodatka in pravice do varstvenega dodatka k pokojnini. Na obrazcu, katerega bo predpisal Republiški zavod za socialno zavarovanje, bo moral uživalec pokojnine izjaviti pod materialno in kazensko odgovornostjo, s katerimi družinskimi člani živi kakor tudi ali imajo in v kakšni višini imajo člani gospodinjstva dohodke od osebnega dela, socialnega zavarovanja, socialne pomoči, štipendij in drugih socialnih prejemkov.

Uživalci pokojnin bodo mogli torej uveljaviti pravico do enkratne pomoči šele, ko bo Republiški zavod izdal zadevne obrazce.

SLABO STANJE CESTNEGA OMREŽJA

Skladi za izboljšanje cest

Danes naše železnice ne morejo več zadostiti vse večjim potrebam blagovnega prometa. Zaradi tega zelo hitro raste cestni promet, pa čeprav je naše cestno omrežje v dokaj slabem stanju. Če upoštevamo, da je oskrbovanje velikih mest ob cestnih magistralah precej cenejše in tudi hitrejše, s prometom po cestah kot po železnicah, potem je jasno, da ima cestni promet še dokaj veliko bodočnost.

O hitrem razvoju potniškega in blagovnega prometa po naših cestah govore tudi številke: 1946. leta so vozila opravila 40.6 milijona tonskih kilometrov, 1950. leta 136.2 milijona tonskih kilometrov, 1954. leta pa 145 milijonov tonskih kilometrov. 1956. leta je 356 avtobusov in prikolic na 12.5 milijona kilometrov prepeljalo 15.3 milijona potnikov, 1950. leta je 696 avtobusov in prikolic na 23.8 milijona kilometrov prepeljalo 33.4 milijona potnikov, 1954. leta pa je 1.160 vozil na 31,2 milijona kilometrov prepeljalo 29.2 milijona potnikov.

Oviro še hitrejšemu razvoju blagovnega in potniškega prometa na cestah povzročajo slabe ceste. Nekatere so tako izrabljene ali pa primitivne, da so za kamionski in avtobusni promet praktično neuporabne. Kar se tiče urejenosti cest smo zato med zadnjimi državami v Evropi. Od skupno 82.000 km cestnih poti odpade samo nekaj več kot 3.000 km na sodobne ceste, ostalih 50.000 km poti pa je posutih z gramozom, 29.000 km poti pa sploh ni posutih s kamenjem. Če hočemo govoriti o štirih standardnih kategorijah cest, potem imamo cest I. reda samo 9.300 km, cest II. reda okrog 20.000 km, kar dve tretjini cest pa odpade na ceste III. in IV. reda.

K slabemu stanju našega cestnega omrežja pa se pridruži tudi slabo vzdrževanje obstoječega omrežja. Za popravilo cest smo v zadnjih letih trošili povprečno le okrog 6 milijard dinarjev, čeprav bi morali po ocenah strokovnjakov vsako leto potrošiti vsaj 16 milijard. Da bi v bodoče omogočili neoviran razvoj gospodarstva in transporta bosta obnova obstoječih in pa gradnja novih cestnih poti nujni nalogi.

Letošnji zvezni družbeni plan zagotavlja posebna sredstva, s katerimi bodo ustanovili sklade za modernizacijo in rekonstrukcijo obstoječih poti. Kot računajo bodo cestni skladi ustanovljeni ne samo pri federaciji, ampak tudi po republikah, okrajih in občinah. V cestne sklade bodo dotekala sredstva, ki bodo zbrana s taksami za motorna in vprežna cestna vozila, z dohodki od prave, drevja in sadja ob poteh ter z denarnimi kaznimi zaradi kršitve prometnih predpisov. Zvezni družbeni plan določa, da bo najmanj 30 odstotkov od taks na vprežna vozila ostalo občinam za njihov cestni sklad.

Kot računajo bo mogoče v cestnih skladih zbrati letno 4.5 milijarde dinarjev. Če upoštevamo vse velike potrebe so to resda precej skromna sredstva, vendar pa bi lahko k omenjeni vsoti prišteli še denarna sredstva, ki jih za izboljšanje cestnih zvez vsako leto izvestira JLA. Armija pa je samo v 1954. letu v te namene potrošila 6 milijard dinarjev.

I. S.

S seje upravnega odbora SNG

Na svoji današnji seji je upravni odbor Slovenskega narodnega gledališča obravnaval vrsto vprašanj opernih gostovanj, repertoarja in opernega orkestra, hkrati pa je razpravljal tudi o vlogi, ki jo ima upravni odbor v odnosu do izvedbe del v dramskem gledališču.

Vršilec dolžnosti direktorja Opere Smiljan Samec je v svojem poročilu ugotovil, da bo operni ansambel 28. t. m. z izvedbo Svarove opere »Kleopatra« proslavil 30-letnico umetniškega delovanja dr. Danila Švare, razen tega pa bo pripravil do konca sezone še eno operno in eno baletno premijero. Rossinijeva »Italijanka v Alžiru« bo preložena na prihodnjo sezono. V zvezi z repertoarjem za prihodnje leto, o čemer bo še razprava hkrati z diskusijo o dramskem repertoarju, je omenil samo to, da sta se dirigent Samo Hubad in režiser Hinko Leskovšek lotila ponovne uprizoritve Kogojevih »Črnih mask«. — Uspela snemanja »Soročinskega sejma« in »Treh oranž« za holandsko podjetje »Phillipps« so posredno privedla do povabila ansambla ljubljanske opere, da se udeleži letošnjega opernega festivala v Holandiji. - Ljubljanska Opera bo tako sredi junija nastopila s Prokofjevimi »Tremi oranžami« sedemkrat v Haagu, Utrechtu, Amsterdamu in Rotterdamu, nazaj grede pa se bo verjetno odzvala tudi vabilu, da gostuje v belgijskem letoviškem mestu Spa. Avgusta bodo sodelovali z »Don Juanom«, »Sevilijskim brivcem« in baletom na letošnjih dubrovniških poletnih igrah, s »Prodano nevesto« in baletom pa tudi na domačem ljubljanskem festivalu. V novembru se bo odzvala vabilu ene izmed gledaliških agencij iz Milana za gostovanje v Italiji ob 200-letnici Wolfganga Amadeusa Mozarta, zaradi česar bodo izvedli prav njegovi operi »Don Juan« in »Figarova svatba«. Izmenično gostovanje s celovškim gledališčem je bilo preloženo na jesen.

Na seji je upravni odbor z vso resnostjo načel vprašanje kritičnega stanja v opernem orkestru, ki po svoji zasedbi in kvaliteti že dlje časa ne ustreza več zaželeni višini osrednje gledališke ustanove. Rešitve, ki so bile doslej izvedene z inozemci in substituti so bile samo začasne. Treba bo odločno razmisliti o tem, da se orkestra ljubljanske Opere in Slovenske filharmonije spojita v en kvalitetni orkestralni korpus, ki bi lahko v celoti zadovoljil tako gledališke kot koncertne potrebe. Seveda pa je to le ena izmed rešitev, kajti nekateri smatrajo, da bi bilo možno vprašanje vsaj delno rešiti tudi z zboljšanjem gmotnih pogojev članov opernega orkestra, ki so doslej v tem oziru na slabšem kot člani Filharmonije, ali pa s pritegnitvijo mladih kadrov z akademije, čeravno kažejo objektivni podatki, da še dolgo razdobje naše glasbene akademije ne bi mogle dati zadostnega števila kvalificiranih godbenikov za sedanje število naših orkestrov. Upravni odbor je zato sklenil, da naj se v tem vprašanju, ki posega v važni področje dveh osrednjih kulturnih ustanov, načela javna diskusija, hkrati pa, da bi se sklicala širša konferenca zastopnikov Opere, Filharmonije in Radia ter glasbenih delavcev, kar bi dalo okrajnemu ljudskemu odboru kot merodajnemu oblastnemu organu osnove za končno odločitev.

V obravnavi personalnih vprašanj opernih solistov in novih namestitev so nekateri člani upravnega odbora izrazili začudenje nad prevelikimi razlikami v plačilu nagrajevanju opernih solistov v posameznih ljudskih republikah.

V zvezi z vprašanji preteklega in sedanjega dramskega repertoarja je upravni odbor na pobudo predsednika Juša Kozaka želel ugotoviti, da po dosedanji praksi upravni odbor ni bil direktno odgovoren za izvajana dela v gledališču ter da to smatra tudi za bodoče.

B. P.

Pomoč Mednarodne organizacije dela za strokovno usposabljanje

Na pobudo naše države je bila leta 1951 sklenjena pogodba, po kateri naj bi Mednarodna organizacija dela poslala v Jugoslavijo 44 instruktorjev, da bi pomagali gospodarskim podjetjem pri organiziranju dela, tehnološkem procesu in uvajanju sodobnih delovnih metod. Obenem naj bi odšlo iz naše države v inozemstvo 382 delavcev in tehnikov, da bi izpopolnili svoje kvalifikacije.

Med izvajanjem tega programa, ki je bil izpolnjen v dveh etapah, je bilo več izprememb, tako da je iz naše države odšlo večje število proizvajalcev na specializacijo v inozemstvo. V prvi stopnji tega programa, namreč v dobi od julija 1952 do julija 1954, je bilo 329 Jugoslovanov v 103 podjetjih dvanajstih evropskih držav. Šolali so se v Nemčiji, Avstriji Belgiji, Danski, Finski Franciji Luksemburgu, Norveški, Holandiji, Vel. Brit., Švedski in Švici. V drugi stopnji je bilo v 102 inozemskih tovarnah 167 jugoslovanskih delavcev. Na ta način je bilo skoro 500 naših delavcev in tehnikov v treh letih in pol na strokovnem usposabljanju v inozemstvu.

Naša podjetja so imela mnogo koristi tudi od inozemskih instruktorjev. Iz Nemčije, Avstrije, Belgije Finske Francije, Velike Britanije, ZDA Švedske in Švice je bilo 28 instruktorjev v 22 naših podjetjih. Čeprav to število ni veliko, so vendar mogli med šestmesečnim bivanjem urediti v naših podjetjih vrsto problemov. Ti instruktorji so delali v metalurgiji, strojegradnji, aeronavtičnih podjetjih, v podjetjih precizne mehanike, v kemični industriji, v ladjedelnicah, v industriji koksa in drugod. Posamezni instruktorji so delali v enem ali več podjetjih. Njihova glavna naloga je bila pomagati našim podjetjem pri racionalizaciji, organizaciji dela in povečanju delovne storilnosti tako individualne kakor tudi kolektivne. Zlasti vidni so bili uspehi tamkaj, kjer je prišlo do sodelovanja med inozemskimi instruktorji in našimi delavci, ki so jih specializirali v inozemstvu. Tu je bilo delo instruktorjev olajšano, ker so se njihovi učenci že seznanili z delovnimi metodami in so tako pripomogli, da je bila pomoč našim podjetjem še večja.

Pomoč Mednarodne organizacije dela pa ni bila samo v tem. Z njenim sodelovanjem so organizirali v Zagrebu tudi poseben center, ki se bavi s problem. povečanja delovne storilnosti in ki s tečaji usposablja potrebne kadre ter bodoče instruktorje v naši državi.

I. S

Odškodnine posestnikom ob meji

Beograd, 20. aprila. V državnem sekretariatu za zunanje zadeve je bila konferenca z zastopniki zainteresiranih resorov o odškodnini lastnikom posestev na meji, na katerih so bili izvršeni restrinktivni ukrepi za izkoriščanje imetja po konvenciji o označevanju in varovanju meje. Doseženo je bilo načelno soglasje, da se prouče zahteve po odškodnini, ki so jih postavili posamezniki. Prav tako je bilo sklenjeno, naj bo matični resor za te zadeve sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo pri zveznem izvršnem svetu, na katerega naj se interesenti obračajo. (Jugopres)

Mednarodna pomoč kmetijstvu

Beograd, 20. aprila. Funkcionarja Mednarodne organizacije za kmetijstvo in prehrano (FAO) F. T. Valen in njegov pomočnik Karl Olsen bosta 22. t. m. prispela v Jugoslavijo, kjer bosta imela razgovore z jugoslovanskimi zastopniki, pristojnimi za zadeve kmetijstva, o programu tehnične pomoči Jugoslaviji za l. 1957/58. G. Valen bo 23. t. m. prisostvoval seminarju za posvetovalno službo v kmetijstvu, ki bo od 22. t. m. do 19. maja v Zagrebu. Ta seminar je organizirala Zveza kmetijskih zbornic v sodelovanju s FAO. (Jugopres)

Gradnja beograjskega sejmišča

Objekti beograjskega sejmišča rastejo počasi iz tal. Gradbeno podjetje »Rad« gradi dva razstavna paviljona, podjetje »Trudbenik« pa en razstavni paviljon. Računajo, da bodo letos tudi inozemska podjetja pričela z gradnjo svojih paviljonov.

Najbolj so že napredovala dela pri gradnji paviljona za težke stroje. Ta paviljon bo dolg 85 m, širok pa 48 m. V njem bo prostora — če ne računamo galerij — okrog 3.500 kvadratnih metrov. V betonskih tleh je vgrajenih okoli 100 ton betonskega železa, saj bo pod moral vzdržati tudi največje obtežitve. Stene paviljona bodo iz stekla in bo zato mogoče prostor odlično izkoriščati tudi za razne prireditve in tekmovanja. Kot računajo bo ta paviljon dograjen do konca maja letošnjega leta.

Paviljon, ki ga gradi podjetje »Rad«, bo dolg 105 m, širok 55 m in bo imel brez galerij okrog 10.000 kvadratnih metrov razstavnega prostora. Tudi ta bo podobno zasteklen kot paviljon za razstavljanje težkih strojev, streho pa bo imel v obliki dveh steklenih kupol.

Tretji paviljon, ki ga gradi podjetje »Trudbenik«, bo največji objekt beograjskega sejmišča. Paviljon je okrogle oblike in znaša njegov premer 105 m. Pri gradnji bodo uporabili pretežno prej napeti beton. V upravi sejmišča pravijo, da bodo gradbena dela dokončana do letošnje jeseni in bo tedaj v paviljonih že prvi sejem.

Gradnja naštetih objektov je samo del široko zamišljenega beograjskega sejmišča. Paviljoni bodo koristno služili ne samo za razstave, ampak tudi za razne politične, umetniške in športne manifestacije. Beograd bo z novim razstaviščem dobil tudi prepotrebne prostore za zimske športne in kulturne prireditve. Poleg razstavnih prostorov, ki leže na obali Save, bodo zgradili tudi hotelske objekte in uredili lep park.

I. S.

III. jugoslovanski radiofestival

Titograd, 20. aprila. III. jugoslovanski radiofestival bo v prvi polovici avgusta na Cetinju na velikem poletnem gledališču pod Orlovim kršem. O tem sklepu programske komisije jugoslovanske radiodifuzije sta razpravljala danes v Titogradu dva posebna odbora, ki imata nalogo pripraviti program in organizacijo te velike manifestacije glasbenega življenja v naši državi. Na festivalu bodo sodelovale vse jugoslovanske radijske postaje z izbranimi glasbenimi točkami.

Sklad za gradnjo poslovnih prostorov

V Beogradu so nedavno ustanovili sklad za gradnjo poslovnih prostorov. V ta sklad se bo stekal del najemnine, ki jo plačujejo za poslovne prostore. Računajo, da bodo letos dobili okoli 700 milijonov dinarjev in da bo sklad poleg določenih investicij podjetij samih zagotovil osnovna sredstva za gradnjo potrebnih poslovnih prostorov in lokalov. Čeprav sredstva, ki bodo dosegla z investicijami podjetij samih vsoto okoli milijarde dinarjev, ne bodo zadostna, bodo vendarle v glavnem v skladu z razvojem gradnje stanovanj v Beogradu. Bistvo tega problema v Beogradu je razvidno iz primerjave s položajem v Zagrebu in Ljubljani. Medtem ko imajo v Zagrebu in Ljubljani eno prodajalno na drobno na približno 200 prebivalcev, jo imajo v Beogradu na 300 prebivalcev.

Pogoji za dobivanje kreditov so taki, da silijo podjetja k čim bolj gospodarski in cenejši graditvi. Tako predvidevajo poleg drugega, da bodo mogli iz sklada dobiti kredite največ v višini 70 odstotkov vrednosti dela. Rok odplačila posojila bo največ 20 let. Prvenstvo pri prejemanju kreditov bodo imela podjetja, ki bodo ponudila največjo obrestno mero, najmanjša obrestna mera pa bo 1 odstotek na leto. Poleg višje obrestne mere, krajšega roka za odplačilo kreditov bodo vplivali tudi manjši gradbeni stroški po kvadratnem metru izkoriščene površine na dodelitev kredita.

V Beogradu računajo, da bo ustanovitev tega sklada pozitivno učinkovala tudi na gradnjo stanovanj. Doslej so ljudski odbori mogli zavezati investitorje, da so v svojih stanovanjskih poslopjih zgradili tudi določeno število poslovalnih prostorov in lokalov. To je oviralo gradnjo stanovanj, ker se je del sredstev izločil za nestanovanjske namene. Sedaj bodo mogla gospodarska podjetja sodelovati z investitorji za gradnjo stanovanj in na ta način olajšati tako gradnjo stanovanj kakor tudi poslovnih prostorov. Obojestransko sodelovanje bo pozitivno vplivalo ne samo na dodeljevanje kreditov, temveč tudi na višino gradbenih stroškov, v skrajni meri pa na intenzivnost gradnje stanovanj v Beogradu.

I. S.

Tuji finančni krediti v Indoneziji

Da bi pospešile trgovinsko izmenjavo dajejo nekatere države Indoneziji večje kredite, ki jih tam uporabljajo za gradnjo domače industrije. Komite za tuje kredite je te dni objavil, v katere namene bodo v Indoneziji potrošili dobljene kredite. Doslej so Indoneziji kreditirale Vzhodna in Zahodna Nemčija, Francija in Holandija. S francoskim kreditom (okrog 3.2 milijona dolarjev) bodo zgradili tovarno stekla, s kreditom, ki so ga dobili od Vzhodne Nemčije, bodo dogradili tovarno sladkorja v Džakarti, z zahodnonemškim kreditom namerava indonezijska vlada finansirati gradnjo raznih objektov, ki jih gradi v svoji režiji. S holandskim kreditom (7.5 milijona dolarjev) pa bodo zgradili razne manjše tovarne papirja, gum za bicikle, žebljev, tekstila, porcelana itd.

Javljamo žalostno vest, da je 20. aprila 1956 umrl

NACE POLC
upokojenec

Pogreb bo v nedeljo 22. aprila ob 16. uri v Zagorju ob Savi.

Žalujoči: sestra Fanči Znideršič, Polčevi in Uršičevi.
Celje, Ljubljana, Zagorje.

Slovenski Poročevalec

UREJUJEJO:

SERGEJ VOSNJAK (glavni in odgovorni urednik)
FRANČEK DRENOVEC (notranja politika)
ALEKSANDER JAVORNIK (gospodarstvo)
DUŠAN BENKO (zunanja politika)
MILAN SEGA (kulturni)
STANE LIPAH (šport)
Za ožjo odgovornja
BORIS KRMAR

Ob robu dogodkov

Drugo premirje

Včerajšnjo vest, da sta se Egipt in Izrael sporazumela o brezpogojni prekinitvi sovražnosti, so v vseh glavnih mestih sveta sprejeli z velikim zadovoljstvom.

Toda že danes je Egipt uradno protestiral pri komisiji za nadzorstvo nad premirjem zaradi kršitve egiptovskega zračnega prostora. Kaže, da so izraelska vojna letala dlje časa letela nad egiptovskim ozemljem in opazovala premike čet...

Ni dvoma, da je doseženi sporazum pripisati v veliki meri osebnemu prestižu generalnega sekretarja in OZN, pa tudi — seveda — pritisku velesil. Sedaj, ko je glavni sporazum dosežen, naj bi se sporazumeli še o drugih stvareh, ki naj bi preprečile vojno, in sicer o umiku čet, ustanovitvi demilitariziranega pasu itd.

Poročajo, da Egipt ne namerava omejiti dejavnosti »fedajinov«, komandosov, rekrutiranih iz vrst palestinskih beguncev, ki ne pripadajo redni egiptovski armadi...

Ne glede na to, kako zaželen bi bil pravi sporazum v tem delu sveta, in kako bi to koristilo splošni stvari miru in blagostanju prizadetih dežel, se opazovalec ne more znebiti občutka, da bo potrebno še več kot pot generalnega sekretarja OZN, da bi dosegli končen sporazum med nasprotniki. Sedanja prekinitev ognja je že druga od ustanovitve Izraela, in vprašanje je, če ne bo morda potrebna še tretja...

O vzrokih za sovraštvo med Izraelom in njegovimi sosedami je bilo že dovolj napisanega. Prav vsi vzroki so še vedno veljavni, zato bi bilo odveč pričakovati, da bi fizična izolacija, ki jo predlaga Hammarskjöld, lahko prispevala k ohladitvi razgretih čustev. In vsi sporazumi ne bodo mnogo veljali, dokler državniki prizadetih držav nočejo slišati niti o tem, da bi se usedli skupaj za zeleno mizo. Toda za sedaj je omenjeni sporazum pač edina možna rešitev in pomeni boljši uspeh, kot ga je marsikdo pričakoval; le pozabiti ne bi smeli, da je takšna rešitev lahko samo začasna in prav nič več.

A. Furlan

Internacionala

Moskovska »Pravda« je objavila odgovor ali bolje komentar na sporočilo, ki je bilo izdano po končanem zasedanju biroja socialistične Internacionale. Zasedanje je bilo v Londonu v začetku tega meseca. Glavna tema pa je bila razprava o spremembah v Sovjetski zvezi po obsodbi Stalina in o sovjetskih ponudbah za sodelovanje med komunističnimi in socialističnimi partijami.

Socialistična Internacionala je odklonila vsakršno sodelovanje med komunističnimi in socialističnimi strankami, češ da »mednarodni socializem in komunizem nimata ničesar skupnega«. V zaključnem sporočilu je rečeno, da se z obsodbo Stalina niso spremenile osnovne značilnosti komunizma, zato tudi »nedavna sprememba sovjetske taktike ni razlog za opustitev stališča demokratičnega socializma, ki odklanja vsako enotno fronto ali kakršnokoli obliko političnega sodelovanja s komunističnimi partijami«.

Sporočilo absolutno podcenjuje pozitivne spremembe v Sovjetski zvezi in v utemeljevanju navaja stare socialnodemokratske očitke proti komunizmu. Pušča odprto le majhno okence, ko ob koncu pravi, da je socialistična internacionala kljub temu, da odklanja vsakršno obliko sodelovanja s komunističnimi partijami, vendarle naklonjena sodelovanju med vladami, ki bo olajšalo reševanje spornih vprašanj po mirni poti. V tej zvezi omenja, da je Sovjetska zveza skupno z zahodnimi silami odgovorna za rešitev velikih vprašanj kakor so razorožitev in združitev Nemčije, na katere čaka ves svet. Dodaja pa, da Sovjetska zveza lahko takoj pripomore k popuščanju mednarodne napetosti, če ustavi prodajo orožja arabskim državam, kakor da bi bile zahodne države povsem nedolžne kar se tiče napetosti na Srednjem vzhodu.

Ob koncu resolucije odnosno komunikeja je še nekaj misli o »demokratičnem socializmu«, ki pa dajejo vtis, da članice Internacionale smatrajo, da je le njihov socializem pravi.

A. S.

BEJRUT. — Zaradi eksplozije dinamita je bil poškodovan spomenik francoskega neznanega vojaka v Bejrutu. Podrl se je en steber pri spomeniku, poškodovan pa je bil tudi hotel v bližini. Po mnenju policije so povzročili eksplozijo nacionalisti iz protesta proti francoski politiki v Alžiru.

ODGOVOR »PRAVDE« NA ODKLONILNO STALIŠČE SOCIALISTIČNE INTERNACIONALE

Ne gre za združitev

Razcep v delavskem gibanju je mogoče in treba odpraviti — Nerazumljivo je, da biro socialistične internacionale odklanja vse oblike sodelovanja s komunističnimi partijami — »Pravda« hvali stališče Guya Molleta, ki je »na prvo mesto postavil razorožitev«

MOSKVA, 20. aprila (Tanjug). Moskovska »Pravda« je danes spet načela vprašanje razcepa v svetovnem delavskem gibanju in izrazila mnenje, da so dane ugodne možnosti za uspešno rešitev tega vprašanja. V članku »Razcep v delavskem gibanju je mogoče in treba odpraviti« se glasilo komunistične partije Sovjetske zveze povrača k stališču biroja socialistične internacionale in izjavi, ki jo je bil pred kratkim objavil.

Po mnenju časopisa je danes, ko nastajajo v praksi čedalje ugodnejši pogoji za izpolnitev teženj delavskega razreda po zbližanju različnih delavskih strank, popolnoma nerazumljivo, da biro socialistične internacionale odklanja vse oblike sodelovanja s komunističnimi partijami, in sicer tembolj, ker v izjavi ni navedel nikakih vzrokov, ki bi mogli opravičiti tako stališče.

»Pravda« zavrača trditev voditeljev socialistične internacionale, da »menijo komunisti, da obstaja samo ena pot v socializem«, in navaja kot primer resolucijo 20. kongresa komunistične partije Sovjetske zveze, ki poudarja, da so mogoče različne poti v socializem. »Pravda« sodi, da gre v tem primeru bodisi za nerazumevanje, bodisi za namen, napačno predočiti dejstva. Dejstvo, da se voditelji socialistične internacionale ne strinjajo z družbeno ureditvijo Sovjetske zveze, v nobenem primeru ni resna ovira za enotnost vseh delavskih gibanj, meni časopis.

V nasprotju z stališčem biroja socialistične internacionale, ki ga imenuje nepravilnega, navaja »Pravda« pravilno delo in stališče nekaterih uglednih socialističnih prvakov, kot na primer Guya Molleta, »ki je na prvo mesto postavil razorožitveno vprašanje«, dalje stališče predsednika komisije za zunanje zadeve francoske skupščine Daniela Mayerja, ki se je, kakor navaja »Pravda«, pravilno izrazil o vlogi 20. kongresa komunistične partije Sovjetske zveze. Časopis našteva primere sodelovanja med francoskimi komunisti in socialisti, italijanskimi socialisti in komunisti in tako dalje. Kdor sodeluje v delavskem gibanju, mora ščititi koristi delovnih ljudi, piše dalje »Pravda«. Na teh temeljih komunisti in socialisti lahko najdejo skupno govorico. Ne gre za združitev socialističnih in komunističnih partij ali za opustitev političnih koncepcij, pač pa za povezavo socialistov in komunistov v korist enotnosti delavskih gibanj, za skupno delo, usmerjanje in vodenje prizadevanja za mir, za življenjske koristi delovnih ljudi.

Tehtne besede londonskega »Timesa«

London, 20. aprila (Reuter) Današnji londonski »Times« piše v zvezi s prepovedjo predvajanja filma »Noč in megla« na festivalu v Cannesu, kar je bilo storjeno na zahtevo bonnske vlade, da »bo vesk vsekakor v nekaki zvezi s tem«. Film kaže zločine nacistov v drugi svetovni vojni. Ko omenja, da je bil na zahtevo japonske vlade prepovedan tudi podoben britanski film o zločinih japonskih militaristov, piše »Times«, da so bila v nemških in japonskih koncentracijskih taboriščih storjena zverinska barbarstva in da je zategadelj treba delati in predvajati film o tem, seveda s pogojem, da kažejo resnične dogodke, kot je primer pri obeh omenjenih filmih. Časopis očita festivalskemu odboru v Cannesu, da se je odločil »za mirno življenje« in pravi, da je škoda, ker ta odbor v omenjenih primerih ni pokazal malo več poguma.

ATENE. — Zadnje dni je v Grčiji nastalo več stavk, v katerih sodelujejo v glavnem uslužbenci raznih državnih ustanov, ki zahtevajo zvišanje plač. Stavkajo uslužbenci osrednjih državnih ustanov, davčnih ustanov in nameščenci ter delavci javne službe.

NIKOZIJA. — Davi je v bližini britanskega vojaškega taborišča blizu Nikozije eksplodirala bomba. Po eksplozivi so vojaki preiskali dve vasi. Pri preiskavi, ki je bila doslej najostrejša, je bil navzoč tudi guverner Cipra maršal Harding.

TISKOVNA KONFERENCA V SEKRETARIATU ZA ZUNANJE ZADEVE

Negativnost Kominforma

Dobrodošlica Langeju — Svetozar Vukmanović-Tempo bo vrnil obisk g. Erhardtu — Jugoslovansko-madžarski gospodarski razgovori v Beogradu

Beograd, 20. aprila. **»Razpustitev Kominforma je neizbežna in logična posledica razvoja dogodkov, katero ocenjujemo pozitivno. Izjave, ki so bile dane ob tej priliki z jugoslovanske strani in komentarji naše javnosti izražajo tudi naše stališče. Smatramo, da je bila vloga, ki jo je odigral Kominform v mednarodnih odnosih, posebno pa v socialističnih gibanjih — negativna.«**

To je bil odgovor, ki ga je dal danes predstavnik državnega sekretariata za zunanje zadeve na vprašanje, kako ocenjuje Jugoslavija razpustitev Kominforma.

Predstavnik državnega sekretariata je na današnji redni tiskovni konferenci za domače in tuje novinarje toplo pozdravil obisk norveškega ministra za zunanje zadeve Langeja, ki danes prihaja v Jugoslavijo na povabilo državnega sekretarja za zunanje zadeve tov. Koče Popoviča. Jugoslovanska javnost — je dejal tov. Branko Drašković — bo g. Langeja sprejela prisrčno in prijateljsko, prepričana, da bo njegov obisk prispeval k nadaljnji razširitvi in poglobitvi že tako prijateljskih odnošajev in k nadaljnjemu razvoju vsestranskega sodelovanja med Jugoslavijo in Norveško.

Na vprašanje, če so točne vesti iz Bonna o možnosti obiska predsednika republike Tita v Zahodni Nemčiji, pa je odgovoril, da takšne možnosti v Beogradu ne proučujejo. Potrdil pa je vest, da bo v začetku prihodnjega meseca odšel na uradni obisk v zvezno republiko Nemčijo podpredsednik zveznega izvršnega sveta tov. Svetozar Vukmanović-Tempo, ki bo s tem vrnil obisk zahodnonemškega ministra za gospodarstvo g. Erhardta. Tov. Vukmanović se bo ob tej priložnosti razgovarjal z najvišjimi državnimi funkcionarji Zvezne republike o gospodarskih vprašanjih, ki zanimajo obe državi. Obiskal bo važnejša gospodarska središča, znanstvene inštitute in ustanove Zvezne republike.

Predstavnik državnega sekretariata je odgovoril tudi na vprašanje, kako ocenjujejo izjavo g. Martina v italijanskem senatu, da za jugoslovansko-italijansko sodelovanje dobro kaže. Razširitev gospodarskega in drugega sodelovanja je v interesu obeh držav. Ko izraža svoje soglasje z izjavo g. Martina, jugoslovanska vlada hkrati izjavlja, da bo s svoje strani storila vse za čim popolnejše izvajanje take politike.

Na vprašanje, kako ocenjuje deklaracijo sovjetske vlade o položaju na Srednjem vzhodu, je tov. Drašković odgovoril: »Pobuda za krepitev miru v tem delu sveta je bila pozitivno sprejeta v naši javnosti, še toliko bolj, ker se zavzema za to, da naj bo OZN tisto mesto, na katerem se takšna vprašanja lahko rešujejo z največjim upanjem na uspeh.«

Akcijo skupine azijsko-afriških držav, ki so poslale Varnostnemu svetu memorandum o alžirskem vprašanju, je predstavnik drž. sekretariata ocenil z naslednjimi besedami: »Mi bi pozdravili kompromisno rešitev, ki bi upoštevala interese obeh zainteresiranih strani, kakor tudi splošne interese mednarodnega sodelovanja in miru v svetu.« Tov. Drašković je dalje izjavil, da vse kaže, da bo letos poletj obiskal Jugoslavijo indijski predsednik vlade g. Nehru. Na koncu tiskovne konference pa je sporočil, da je v Beogradu madžarska delegacija na čelu s finančnim ministrom dr. Olto, ki bo razpravljala z našimi oblastmi o gospodarskih vprašanjih med Jugoslavijo in Madžarsko.

M. P.

Razorožitev prva

Mollet je opozoril Stassena, da Francija razorožitve ne loči popolnoma od združitve Nemčije — Pot do združitve Nemčije drži preko počasnega zmanjšanja oborožitve

PARIZ, 20. aprila (Tanjug). Posebni svetovalec predsednika Eisenhowerja Harold Stassen je po razgovorih s predsednikom Guyem Molletom in ministrom Pineaujem danes zapustil francosko prestolnico. Med razgovori sta se stališči obeh držav glede razorožitve in združitve Nemčije precej zbližali.

V pariških političnih krogih trdijo, da je Guy Mollet opozoril Stassena, da Francija razorožitvenega vprašanja ne loči popolnoma od združitve Nemčije, pač pa je za to, da bi dali splošnemu zmanjšanju oborožitve »začetno prednost«. Pravijo, da je Guy Mollet zavrnil govorice, da bi francoska vlada nameravala skleniti s Sovjetsko zvezo ločen sporazum o razorožitvi na temelju sedanje razdeljene Nemčije.

V pariških krogih trdijo, da je Francija takole razložila svoje stališče: Po njenem mnenju bi se velesile v razmerju med seboj iz sedanjega slepega tira premaknile tako, da bi v poglavjih rešile razorožitveni problem, kar bi nedvomno povrnilo izgubljeno zaupanje med državami Vzhoda in Zahoda. Začetni uspehi v razorožitvi bi olajšali sporazum tudi o ostalih svetovnih problemih. Zato ugotavljajo, da drži pot do združitve Nemčije preko počasnega zmanjšanja oborožitve. Na določeni stopnji bi mogli nato združitev Nemčije in splošno razorožitev obravnavati vzporedno.

Med francosko-ameriškimi razgovori so se pokazala tudi nekatera nasprotja v razorožitvenih predlogih. Francija vztraja, da je treba določiti poglavja v katerih bi izvedli razorožitev, ameriški predstavnik pa je baje zahteval, da bi velesile pred vsakim novim poglavjem razorožitve sklenile posebne politične sporazume. Pravijo, da ta nesoglasja še niso odstranjena.

PARIZ. Po vesteh iz Alžira se je vojaški položaj v Alžiru zelo zaostril. Sedaj so v teku srditi boji na vsem ozemlju Alžira. — Francoske sile uporabljajo v boju proti alžirskim nacionalistom močne letalske, pomorske in oklopne enote. Francosko poveljstvo je sporočilo, da je v bojih na obeh straneh udeleženih precej več enot kot doslej.

KAIRO. — Egiptovska vlada je zahtevala od turške vlade pojasnilo o nedavnem govoru predsednika turške vlade, ki je na zasedanju bagdadskega pakta dejal, [illegible] ni zastopnik egiptovskega naroda.

Poslanstvo še ni končano

V Kairu trdijo, da bi se vlada rada vsekakor izognila novim spopadom — V Londonu so pozdravili novico o ustavitvi sovražnosti med Izraelom in arabskimi državami — Tudi na sedežu OZN so z velikim zadovoljstvom pozdravili Hammarskjoeldov uspeh

JERUZALEM, 20. aprila. (Reuter). — Generalni sekretar OZN Dag Hammarskjöld je končal tridnevne razgovore z izraelskimi državniki. Po izjavi zastopnika izraelskega ministrstva za zunanje zadeve so govorili o posebnih zadevah, ki so povezane z izpolnitvijo sporazuma o premirju med Izraelom in Jordanom ter Sirijo. Drevi bo Hammarskjöld prispel v Bejrut.

V egiptovskih krogih pravijo, da je sporazum o ustavitvi sovražnosti na izraelsko-arabski meji dobro znamenje za poslanstvo generalnega sekretarja OZN. Egiptovska vlada je pokazala pripravljenost, da v vsem sodeluje z generalnim sekretarjem OZN in pomaga k čim uspešnejšemu izidu njenove misije. V Kairu pravijo, da je egiptovsko stališče iskreno in da bi vlada na vsak način želela izogniti se spopadom, da bi prišlo do večje varnosti in pomirjenja duhov, kar naj bi končno omogočilo ureditev celotnega problema.

Sporočilo generalnega sekretarja OZN, da sta se Egipt in Izrael sporazumela, da bosta spoštovala mir na svojih mejah, so v Londonu pozdravili kot bodrilno znamenje. Seveda po poudarjajo hkrati, da s tem Hammarskjöldovo poslanstvo še ni končano. To je le prvi korak, ki vzbuja upanje, da bodo prihodnji napori uspešni. S posebnim zadovoljstvom so sprejeli vest, da nobena stran za sporazum o ustavitvi sovražnosti ni postavila pogojev.

Zastopnik egiptovske vojske je izjavil danes, da so izraelska letala davi pri Gazi letela nad egiptovskim ozemljem in s tem prekršila sinočnji sporazum o prekinitvi sovražnosti. Egiptovsko poveljstvo je o tej kršitvi obvestilo mešano komisijo OZN.

Zastopnik izraelskega ministrstva za zunanje zadeve je pobijal egiptovske obtožbe, da bi bila izraelska letala letela nad egiptovskim ozemljem. Dejal je, da so egiptovske obtožbe brez podlage.

Na sedežu Organizacije združenih narodov poudarjajo, da je Hammarskjöld dosegel dva pomembna rezultata: 1. Egipt in Izrael sta se uradno zavezala, da bosta spoštovala premirje na demarkacijski črti, ki je bila doslej prizorišče resnih spopadov. 2. Hammarskjöld je dosegel, da se funkcionarji štaba ZN za nadzorstvo nad premirjem svobodneje gibljejo. Zadnji uspeh je zelo pomemben, kajti kolikor svobodneje bodo zastopniki Združenih narodov nadzorovali to področje, toliko bolj odpadajo možnosti za izbruh sovražnosti. V Organizaciji združenih narodov razen tega pripisujejo izreden pomen dejstvu, da sta se obe vladi odrekli pridržku, da bosta »v primeru samoobrambe« uporabili silo, kar jima je doslej praktično dajalo možnost za zlorabo.

Vesti o prvih uspehih generalnega sekretarja Hammarskjölda so v Združenih narodih sprejeli z velikim zadovoljstvom. Člani varnostnega sveta, jugoslovanski delegat veleposlanik dr. Brilej, veleposlanik Alphand so pozdravili njegov uspeh, poudarjajoč, da je le-ta v skladu z željami in smotri resolucije Varnostnega sveta.

LONDONSKE ZNAMENITOSTI

Eden: »Kljub temu, da imamo stražo, nam ta vrelec zadnje čase vedno bolj usiha. Ali bi nam vidva lahko tu kaj pomagala?«

OB 25-LETNICI ŠPANSKE REPUBLIKE

Zgodovinska paralela

Po prvi svetovni vojni je svet zajela huda gospodarska kriza. Španija se sicer ni bila vojskovala, toda krizi se ni mogla ogniti. Zajel jo je val stavk in demonstracij, ki so jih po navadi zadušili s krvavim nasiljem, v Maroku se je razvila ostra borba za neodvisnost, agrarno vprašanje je ostalo nerešeno. Tega vozla nasprotij nihče ni znal razvozljati. Moderna proizvodnja v Barceloni, Rio Tintu, Toledu in Asturiji je ostala samoten otok v morju srednjeveških latifundijev, plemstva in cerkve. 1,250.000 družin je imelo do 0.4 ha obdelovalne zemlje, 2 milijona kmečkih družin pa nič. Zato pa je bilo 51 odstotkov vse zemlje v lasti 50.000 velikih posestnikov. V odstotkih je bila podoba takale: 65 odstotkov vseh posestnikov je imelo 2.2 odstotka obdelovalne zemlje, 0.9 odstotka veleposestnikov pa 51.5 odstotka. V Španiji je bilo takrat okrog 6 milijonov ljudi, ki so živeli od poljedelstva.

Močni ostanki fevdalizma so nasprotja še poglabljali. Vrsta vlad, ki jih je imenoval Alfonz XIII., da bi rešile krono pred revolucijo, ni opravila nič. Edina opora monarhije je bila vojaška diktatura. General Francisco Primo de Rivera je bil »močna roka« armade.

Ta je 13. septembra leta 1923 v sporazumu s krono uprizoril »državni udar« in proglasil v Španiji vojaško diktaturo. Vsi ministri v vladi, razen enega polkovnika, so bili generali in admirali.

Alfonzu XIII. je bila politika močne roke tembolj potrebna, ker je kazalo, da bodo Maročani v boju za neodvisnost pod vodstvom Abd el Kadra, za njim pa Abd el Krima dosegli popoln uspeh. Le notranja »pomiritev strasti«, kakor so govorili v vladajočih krogih, bi lahko »rešila« Španijo. Diktatura Prima de Rivere je bila še slabša kot Mussolinijeva v Italiji. Vsa pereča vprašanja v deželi so reševali s terorjem, ki je takrat Burboncem začasno še ohranil krono.

Toda nasilje ni način, ki bi obetal trajne uspehe. Močni valovi stavk in zahtev po kruhu, delu in zemlji, so omajali diktatorja in prestol. Zaradi svetovne gospodarske krize je bilo nezadovoljstvo v Španiji še hujše, kot prej. Primo de Rivera je januarja 1930 odstopil in še isto leto umrl. Toda Alfonz Burbonski se ni hotel vdati. Iskal je močnejše roke, ki bi zadušila delavsko in kmečko gibanje. Mislil je, da jo je našel v drugem oficirju, generalu Berenguerju. Toda namesto da bi stavke in demonstracije ponehale, so se še stopnjevale. Berenguer je moral oditi brez uspeha.

Februarja 1931 je prevzel vlado admiral Aznar. Ta ni vedel drugega, kot da je poskusil z volitvami. Volitve seveda niso bile parlamentarne, ker bi bile prevec tvegane, temveč administrativne. Kljub ogromnim vsotam denarja in kljub mobilizaciji vseh sil Vatikana, monarhije, veleposestnikov in samostanov v propagandi za monarhijo, je ljudstvo v občinah izvolilo v pretežni večini republikansko usmerjene ljudi. Položaj je bil jasen. To je bilo 14. aprila 1931. leta.

Od padca krvavega diktatorja Prima de Rivere sem se je politično [illegible] živelo. Le komunistična partija je životarila v pollegalnem stanju, slabotna in razdvojena. Liberalci pod vodstvom Alejandra Lerrouxa, ki so jih podpirali industrijci in veletrgovci, so uspevali. Republikanska stranka pod vodstvom Manuela Azañe si je z uspehom utirala pot med srednji sloj. Tudi radikali in socialisti niso zaostajali v uspehih. Francisco Macia, pozneje pa Louis Companys sta v Kataloniji zagovarjala separatizem, to je ločitev jezikovnega in narodnostnega območja Kataloncev od kastiljanske večine. S katalonskimi avtonomisti so delili uspehe tudi anarhisti in anarhosindikalisti, ki so se upirali vsemu, kar je dišalo po politiki.

Kakor hitro je padel de Rivera, so vse te stranke skušale najti skupno obliko borbe za republiko, neke vrste antimonarhistično fronto. Po polletnih pogajanjih so se zbrali 17. avgusta leta 1930 v San Sebastianu zastopniki vseh omenjenih strank razen komunistov in anarhistov.

Na konferenci te »fronte« se je razvila ostra borba, posebno med Lerrouxovimi liberalci in katalonskimi separatisti. Le ugled Alcala Zamore je preprečil, da konferenca ni doživela propada. Sprejeli so en sam sklep, edinega, ki je lahko združil to politično mavrico: odkrit in neizprosen boj monarhiji za demokratično republiko.

Komunisti kakor rečeno na sestanku niso bili zastopani. Toda napol legalna partija se je kljub velikim težavam širila in si počas, kljub hudim napakam zaradi nepravilnega zagrizenega in sektaškega pojmovanja dogodkov in odnosa do drugih političnih strank in smeri pridobila vpliv na delavske množice. Ni čuda, saj je Bakunin preživel v Španiji svoja zrela leta. Odtod je veliki vpliv anarhistov na politično in gospodarsko življenje španskih delovnih množic tembolj razumljiv. Poudariti pa je treba, da gre komunistom kljub omenjenim napakam zasluga za organizacijo največjih stavk in demonstracij v zadnjih letih pred proglasitvijo republike. Tem stavkam in demonstracijam pa pripisujejo celo buržoazni politiki zaslugo za padec najprej diktature, leto pozneje pa še monarhije.

14. februarja, po izidu administrativnih volitev, je bilo jasno, da Španija noče kralja. Alfonz XIII. je pospravil svojo prtljago in odšel. Stoletna vladavina Burboncev je bila končana, proglašena je bila republika. Kraljevi namestnik je izročil oblast republikancu Alcali Zamori.

Zgodovinske primerjave so tvegane. Toda, če primerjamo sedanji politični in gospodarski položaj v Španiji, se samo po sebi vsiljuje primerjava diktature Prima de Rivere z nič manj krvavo diktaturo Francisca Franca. Celo to imata skupno, da sta oba generala. Kot nekoč De Rivera tudi »Caudillo« ni rešil nobenega drugega vprašanja razen maroškega. Toda Francova rešitev prej kaže na šibkost, kot na moč njegovega režima z majhnimi stavkami, ki jih ponekod zadušijo, a se še močneje pojavijo na drugem koncu. Včeraj je stavkalo 10.000 delavcev, jutri jih bo 60.000 in pojutrišnjem nemara 100.000.

Še eno pomembno dejstvo: komunistična partija je postala po izkušnjah delovanja za ljudsko fronto in v ljudski fronti ideološko in taktično močnejša. Za seboj ima grenkobo poraza, a vendarle ni uničena. Prej bi rekel, da je zdaj močnejša, kot v prvi dobi ljudske fronte v Španiji.

Tudi danes kot leta 1930 težijo meščanske stranke za tem, da bi se zbližale. Združene so v ljudski fronti in imajo svojo zastopnico v vladi ljudske fronte v tujini, s katero ima naša država redne diplomatske stike. Znova težijo, da bi odpravile vse, kar jih v njihovih programih in dejavnostih loči, želijo združitev na podlagi tega, kar imajo skupnega.

Ob 25. letnici proglasitve španske republike želi naše ljudstvo španskemu, da bi si čimprej pridobilo pravico, da si samo kroji usodo, kakor si jo je krojilo pred porazom republike.

Albin Marvin

LONDON. — Kongres škotskih sindikatov je soglasno izjavil, da ne odstopi od zahteve za zvišanje plač, rekoč, da so življenjski [illegible] njih letih mnogo bolj narasli kot v drugih glavnih industrijskih državah, plače pa so se počasneje dvigale.

LONDON. — V ponedeljek se bodo v Londonu začeli razgovori zastopnikov britanske vlade in Singapura o bodočem položaju te britanske kolonije.

Hude obtožbe

Vodja nemških liberalcev Dehler napada politiko kanclerja Adenauerja

Würzburg, 20. aprila (Tanjug). Vodja zahodnonemške svobodne demokratske stranke Thomas Dehler je danes na kongresu svoje stranke v Würzburgu pred 228 delegati močno napadel politiko zahodnonemškega kanclerja Adenauerja, rekoč, da Adenauer, da bi užival zaupanje zahodnih sil, žrtvuje koristi Nemčije in pozablja na združitev države.

Koalicija se je zamajala že februarja lani, ko je bila razprava o ratifikaciji pogodbe o evropeizaciji Posarja. Liberalci so bili že tedaj proti temu, da bi se to področje ločilo od Nemčije in odslej je nastal v vladi razcep, ki je onemogočil sleherno sodelovanje med dvema koalicijskima strankama. Zaradi Adenauerjeve politike se stališči zahodnonemške in sovjetske vlade glede nemškega problema nista zbližali in Adenauer ni dopustil, da bi se izkoristile možnosti za sporazum velesil o Nemčiji.

Vodja liberalne stranke je nato obtožil Adenauerja, da Združuje v svojih rokah vso politično moč in da si je v ta namen ustvaril ubogljiv aparat, ki ne dopušča, da bi prišlo v državni politiki do veljave še kako drugo mnenje razen kanclerjevega. V državnem aparatu, v šolah in javnih ustanovah izvajajo politiko konfesionalizacije, cerkvene izpovedi pa izkoriščajo za politične smotre Adenauerjeve krščansko demokratske unije.

Glede zunanje politike se je Dehler zavzemal za navezavo neposrednih stikov s svojetsko vlado in dejal, da je nenaravno in napačno stališče bonnske vlade, ki se noče pogajati z Nemci onstran demarkacijske črte.

SVETUJEMO VAM:

Kam na letošnji dopust

Na dopust, ki ga bo premogel tudi žep našega delavca in uradnika. Na letni oddih po zmernih cenah. Uredništvo je sklenilo, da bo našim ljudem svetovalo, kje in kako se da letos ugodno letovati za največ 600 din oziroma ceneje. Pogosteje bomo objavljali informacije o krajih, gostiščih in hotelih, ki nudijo gostom letovanje po zmernih cenah. Zato se obračamo na vsa turistična društva, na turistične svete pri občinah in okrajih, na okrajne gostinske zbornice, na vse hotele in gostinska podjetja v državi in še ostale, ki imajo opravka s turizmom in gostinstvom, da nam sporočijo točne informacije za letošnjo turistično sezono. Te naj vsebujejo ceno dnevnega penziona, podrobni opis vseh uslug za to ceno, število razpoložljivih sob in postelj za turiste v hotelih, penzionih in pri zasebnikih. Obenem prosimo še za vse ostale podatke, ki zanimajo turista. Tako za kratek opis kraja in njegovih znamenitosti (po možnosti priložite tudi fotografijo), možnosti za kopanje, sončenje, ribolov, izlete. Nadalje, kakšne so možnosti za zabavo, je v bližini kino, igrišče? In ne pozabite navesti tudi vse prometne zveze turističnega kraja ter kam naj se turisti obračajo po dokončne informacije in kje lahko rezervirajo sobe in prehrano. Uredništvo bo brezplačno objavljalo vse te podatke, seveda dokončno odgovornosti zanje ne more prevzeti. Toda lahko bodo dobro vodilo in napotilo našim ljudem, v katerem kraju bodo preživeli letos svoj dopust. Kdor si bo izbral iz naših priporočil in nasvetov kak kraj ali gostišče, se bo pač lahko pismeno pobrigal še za natančnejše informacije ali pa že morda rezerviral mesto za svoj dopust. Nekatere kraje pa bodo obiskali tudi naši novinarji in se osebno zanimali za vse pogoje letovanja, ki ga priporočamo našim ljudem. Uredništvo zasleduje pri tem samo en cilj, da pomaga delovnim ljudem, naročnikom in bralcem, da poceni ali pa vsaj po zmernih cenah, a obenem ugodno preživijo svoj letošnji dopust.

Torej za kam se bomo odločili? Za morje, planine ali pa morda za miren počitek sredi senčnatih gozdov Poljanske ali Savinjske doline? Povsod lahko preživimo dopust tudi po zmernih cenah. Morda pa bi radi preživeli dopust v več krajih ali pa celo na potovanju? Prav zadnja oblika ima vedno več pristašev. Izletniški turizem se vedno bolj uveljavlja. Ljudje izkoristijo dopust za to, da vidijo čim več domačih in tujih krajev, čim več znamenitosti in prirodnih lepot. In če je organizirano potovanje udobno, potem se človek tudi na enotedenski ali desetdnevni poti iznebi vsakdanjih skrbi, se telesno in duševno okrepi ter nabere svežih moči za delo. Naša turistična potovalna podjetja imajo na programu več takih izletov in počitniških aranžmajev.

Planinski dom v Logarski dolini

Naj danes opozorimo na ugoden počitniški aranžma ljubljanskega Putnika za kombinirano 7-dnevno bivanje na Bledu (hotel Jelovica) in v Bohinju (hotel Zlatorog). Koristniki bodo na Bledu tri dni, ostale štiri dni pa preživijo v hotelu Zlatorog ob Bohinjskem jezeru. Za domače turiste ja cena tega sedemdnevnega letovanja čez vso sezono 4000 din za osebo. Kdor pa želi svoj dopust kombinirati, planine z morjem, temu pa priporočamo nato še petdnevni izlet v Savudrijo. Izletniki se bodo z avtobusom odpeljali iz Ljubljane do Savudrije. Med bivanjem v Savudriji bodo obiskali Poreč in si ogledali njegove znamenitosti, ob povratku v Ljubljano pa si bodo ogledali še stari grad Socerb. Cena tega aranžmaja je v sezoni 5500 din, v zgodnji in pozni sezoni, to je od 15. maja do 15. junija in od 15. do 30. septembra pa 4400 din.

Tako lahko preživite lep dvanajstdnevni dopust v naših priznanih letoviščih — v planinah in na morju, za skupno ceno 9500 din v glavni sezoni ali 8400 din v predsezoni.

•

Za tistega, ki se bo odločil za dopust v Sloveniji, naj navedemo še nekaj podatkov, ki smo jih uspeli dobiti, kdaj prihodnjič pa bomo te še izpopolnili. Navedene cene veljajo za enodnevni penzion v sobi z eno posteljo. Točnejše informacije pa že lahko sedaj dobite pri turističnih društvih v omenjenih krajih ali pa v samih hotelih.

V Kranjski gori je dnevni penzion v gostišču »Jalovec« 600 do 630 din. V Begunjah je v gostišču Avsenik in v vili »Mir« dnevni penzion 520 do 560 din, v Kamniku pa v gostišču »Grozd« in »Planinka« 450 do 650 din. V Radovljici lahko preživimo prijeten dopust v Grajskem dvoru in Domu »Slavko Šlander« za 560 din. V Sorici nad Škofjo Loko pa v gostilni »Pri pošti« in v sobah pri zasebnikih od 600 do 700 din.

V znanih planinskih kočah in hotelih na mariborskem področju Pohorja lahko preživimo letni dopust za ceno 450 do 800 din.

V Logarski dolini je letos dnevni penzion v Planinskem domu 700 din, pri »Sestrah Logar« 550 do 600 din, v Domu »Rogovilec« in »Rinka« v Solčavi pa 624 din.

Prijeten dopust lahko preživimo tudi sredi gozdov 683 m visoko v idiličnem svetu na Črnem vrhu nad Idrijo. V gostišču »Javornik« je enodnevni penzion od 520 do 600 din. A tudi v Kanalu ob bistri Soči je prijetno letovanje. Cena v hotelu »Soča« pa je 550 do 600 din.

To je le nekaj predlogov za Slovenijo. Kaj pa morje? Tam je izbira krajev, kjer lahko ceneno preživimo svoj dopust, še mnogo večja. O tej pa prihodnjič.

B. K.

INDUSTRIJSKI PRIROČNIK BO V POMOČ

ZNANSTVENEMU PROUČEVANJU ORGANIZACIJE DELA

Preteklo sredo je Zavod za preučevanje dela in varnosti pri delu sklical posvetovanje strokovnjakov vseh večjih industrijskih podjetij Slovenije. S posvetovanjem so hoteli povezati in enotneje usmeriti prizadevanja vseh onih tovarišev, ki se bavijo z organizacijo industrijske proizvodnje, nuditi tem strokovnjakom pri delu sistematično pomoč in v bodoče vse posamezne izkušnje naprej posredovati praksi. Le tako bo akcija za dvig proizvodnje lahko dosegla svoj namen.

Dosti se je že govorilo o večji proizvodnosti dela in o potrebi čim boljše industrijske proizvodnje, ki lahko reši vprašanje življenjskega standarda. Pri teh naporih pa ni bilo prave koordinacije. Čeprav je bil cilj enoten, se tehnični kadri in ekonomisti vendarle vsak po svoje reševali vprašanje organizacije dela. Prav zaradi tega je čestokrat manjkalo dobro utemeljenim ekonomskim analizam popolnih tehničnih komponent, tehničnim analizam pa obratno. Tudi strokovnjaki v podjetjih, ki so se ukvarjali z vprašanji organizacije dela, delovne varnosti in kadrovske politike, so se doslej čutili pri svojem delu vse preveč osamljene, dostikrat pa za tako delo niso imeli dovolj časa, ker so preveč obremenjeni z vsakdanjimi nalogami v proizvodnji.

Stvar zase je v naših naporih za večjo proizvodnost vprašanje strokovnih kadrov. Na pobudo večjih podjetij ali pa Zavoda za preučevanje dela in varnosti pri delu je bilo sicer že več tečajev, ki so hoteli znanstveno osvetliti vprašanje organizacije dela. Pomanjkljivost pri teh tečajih pa je bila očitna. Bili, so pripravljeni na hitro roko, snov je bila čestokrat nekontrolirana in so si tečajniki osebna gledanja predavateljev tolmačili kot edino pravilna. Oni strokovnjaki iz proizvodnje, ki bi jim taki tečaji lahko največ koristili, pa so si za tečaje le redko lahko vzeli časa.

Ob ugotavljanju teh napak so bili udeleženci posvetovanja, mnenja da bi bilo morda potrebno ustanoviti stalne vzgojne centre, saj bi le tako lahko v najkrajšem času vzgojili zadostno število strokovnjakov.

Zdaj smo že tako daleč da lahko pričnemo resneje misliti na ustanovitev oddelkov za organizacijo dela, za delovno varnost, za kadrovsko politiko itd. v vseh večjih podjetjih; v manjših podjetjih, kjer ni pogojev, da bi delovale cele skupe takih strokovnjakov, pa bo potrebno uvesti vsaj eno delovno mesto za človeka, ki se bo z vprašanji proizvodnje znanstveno ukvarjal. Enotno delovanje te mreže varnostnih tehnikov, tovarniških zdravnikov, psihologov, itd. pa bo seveda nujno in bo zato med njimi potrebno doseči organizacijsko skladnost.

Pri organizacijskih vprašanjih proizvodnje imamo le kratkotrajne izkušnje in zato še tudi nimamo o tem domače literature. Zelo koristen je zato sklep, ki so ga sprejeli na posvetovanju, da bi vse dosedanje izkušnje obdelali v zajetni knjigi — v »Industrijskem priporočniku«. V grobem so že določili vsebinski okvir te prepotrebne publikacije. V priročniku nameravajo v tehle poglavjih obdelati vrsto proizvodnih vprašanji: organizacijske smernice podjetjem, komercialna dokumentacija, tehnična dokumentacija, tehnološka dokumentacija, vodenje in kontrola proizvodnje, planiranje in izgradnja podjetja, proučevanje raznih tehnoloških problemov, strojj in naprave, varnost pri delu ter vzgoja kadrov. Pričakujejo, da bo pri zbiranju omenjenega materiala sodelovalo večje število strokovnjakov, saj se jih je veliko že na posvetovanju priglasilo k sodelovanju.

Priročnik bo naša prva večja publikacija na tem področju in je zato prav, če bodo z njega izločene vse posebnosti posameznih industrijskih panog, saj najprej potrebujemo neko splošno kolikor mogoče za vse industrijske panoge uporabno obdelavo materiala. Potem pa bo šele mogoče misliti na vrsto specialnih publikacij.

Napak pa bi seveda bilo, če bi si predstavljali da bo mogoče izsledke objavljene v priročniku uporabljati prav za vsak konkreten primer. Posluževati se bo še seveda treba v vsakem primeru vseh metod opazovanja, analize in sinteze ter pri obravnavanju proizvodnih vprašanj upoštevati tudi vse telesne in duševne sposobnosti delavca. Le tako bomo z najmanjšimi sredstvi dosegli optimalni obseg proizvodnje. Brez širokega sodelovanja vseh organov upravljanja in prav vseh članov delovnih kolektivov pa seveda tudi znanstvene metode ne bodo mogle imeti uspeha. Še bolj globoko bo zato morala prodreti miselnost, da rešitev za proizvodnjo ni le v novih investicijah, ampak v veliki meri in dostikrat predvsem v pravi organizaciji dela, ki v sebi krije ogromne denarne rezerve.

Postopna ukinitev pavšalnega obračunavanja električne energije

Pavšalno obračunavanje porabljene električne energije je postalo v Sloveniji v zadnjih letih pereč problem. Bistvo pavšalnega obračunavanja je v tem, da se poraba posameznega odjemalca ne meri po števcu, ampak se ocenjuje na podlagi prijavljenih odjemalčevih porabnikov (žarnic, kuhalnikov, likalnikov in sl.). Razumljivo je, da pod takimi pogoji ni mogoče pričakovati, da bi vsak odjemalec trošil energijo gospodarsko in ekonomično, ker količina porabljene energije ne vpliva na njegove izdatke.

Število odjemalcev se je po vojni približno podvojilo. Vse te nove odjemalce ni bilo možno opremiti s števci. Ko pa je bila proizvodnja števcev osvojena doma, elektrogospodarstvo ni imelo na razpolago potrebnih finančnih sredstev.

Lani je število pavšalistov v Sloveniji preseglo že 80.000, to je skoraj 30% vseh odjemalcev električne energije v Sloveniji. Pri nekaterih podjetjih za prenos in prodajo električne energije je število pavšalistov preseglo že število onih odjemalcev, ki ki imajo števce. Potrebni so bili takojšnji ukrepi. Zaradi tega je izvršni svet LRS izdal v septembru lanskega leta odlok o spremembi dobavnih pogojev.

Po tem odloku se ne smejo novi odjemalci priključiti, dokler ni na razpolago materialnih naprav. Za odjemalce po tarifni kategoriji za gospodinjstvo je dolžan nabaviti števce investitor oziroma lastnik stanovanjske zgradbe, za odjemalce drugih kategorij pa odjemalec sam. S tem se je preprečilo nadaljnje naraščanje števila pavšalistov.

Razen tega predpisuje odlok, da se morajo montirati števci tudi pri sedanjih pavšalistih. Števce za odjemalce po tarifni kategoriji za gospodinjstvo, a teh je večina, morajo nabaviti hišni sveti oziroma lastniki ali upravitelji stanovanjskih zgradb, za odjemalce drugih kategorij pa sami odjemalci.

Ta odlok bo nedvomno pripomogel k boljši preskrbi odjemalcev z električno energijo, ker bo preprečil neodgovorno trošenje električne energije, katere nam večkrat primanjkuje.

Glede rokov, v katerih imajo biti nabavljeni in montirani števci pri sedanjih pavšalistih je izdal odredbo drž. sekretariat za gospodarstvo LRS. Po tej uredbi bo pri nas pavšalno obračunavanje energije likvidirano v teku dveh in pol let, t. j. do konca leta 1958. Da bi se delo v zvezi z nabavo in montažo merilnih naprav pravilno in nemoteno odvijalo, predpisuje odredba za različne tarifne kategorije in okoliše različne roke.

Tako morajo biti za tarifno kategorijo »Motorji in aparati« montirani števci do konca leta 1956, za kategorijo »Razsvetljava društvenih prostorov« do konca junija 1957, za tarifne kategorije »Razsvetljava poslovnih prostorov«, »Poljedelski motorji« in »Zadružništvo« do konca leta 1957, za kategorijo »Gospodinjstvo« v mestnih občinah do konca leta 1957, v ostalih krajih pa do konca leta 1958. Navedeni roki so razdeljeni še na kvartale in sicer po abecednem redu naselij oziroma mestnih ulic.

Če v določenih rokih merilne naprave ne bodo montirane, bo dobavitelj primoran ustaviti nadaljno dobavo toka. Zato je priporočljivo, da si odjemalci oziroma hišni sveti preskrbijo števce čimprej, ker je možno, da bo pri naraščajočem povpraševanju teh začelo primanjkovati. Isto velja tudi za inštalacijski material, ki je skoraj vedno potreben pri montaži števcev, saj so mnoge inštalacije v tem oziru zelo pomanjkljive.

V kratkem bodo dobili vsi sedanji pavšalisti pismeno sporočilo, do kdaj se morajo pri njih montirati števci. Sporočilo bo vsebovalo vsa potrebna navodila glede nabave števcev, popravila inštalacij itd.

A. S.

Izkoristimo izkušnje drugih

Lansko jesen je odšla na več tedenski študij v Avstrijo skupina gozdarskih strokovnjakov iz Srbije, Hrvatske, Slovenije in BiH. Namen tega potovanja je bilo proučevanje tamkajšnjih načinov dela v gozdovih in lesno industrijskih obratih. Študij je organizirala mednarodna organizacija z pomoč. FOA.

V zvezi s tem proučevanjem sta bili konec marce in pretekli teden organizirani v Ljubljani dve predavanji in sicer, »Kako moremo izboljšati gozdno proizvodnjo po primeru Avstrije« in »Značilnosti žagarske industrije v Avstriji«.

Iz zadnjega predavanja, ki ga je imel inž. Viktor Rebolj, povzemamo nekaj zanimivih podatkov in ugotovitev iz sodobnega razvoja žagarske industrije v Avstriji. Tam je zlasti poudarjen razvoj racionalizacije v manjših obratih, ki v Avstriji pretežno prevladujejo.

Glede porabe delovnih ur v žagarski industriji je bilo ugotovljeno, da porabimo za predelavo enega kubičnega metra hlodovine v Sloveniji približno isto toliko delovnih ur, kot v Avstriji.

Predavatelj je dalje navedel, da so avstrijski proizvajalci opustili proizvodnjo zabojev in njihov izvoz v inozemstvo. Se pred tremi leti je Avstrija izvozila 50.000 kubičnih metrov zabojev, danes pa jih proizvaja le še za lastne potrebe. Kalkulacija je namreč pokazala, da se proizvodnja zabojev ne izplača.

Zanimiva je v Avstriji tudi uporaba celuloznega lesa za proizvodnjo papirja. V ta namen uporabljajo Avstrijci les že od 3 cm premera dalje, to se pravi veje in 50 odstotkov odpadnega lesa na obratih — žamanja. S posebnim namakanjem v gorki vodi, z ohlajevanjem in izpiranjem lesa v posebnih bobnih, popolnoma odstopi od njega ves liko. Pri nas pa opravljamo čiščenja lesa z mehaničnim odstranjevanjem lika, pri čemer izgubimo cca 10 odstotkov lesa, ki gre v odpadke.

Iverne plošče »novopad« izdelujejo v Avstriji pravzaprav iz odpadkov. Kubični meter teh plošč stane 650 avstrijskih šilingov, kar je za 5 odstotkov ceneje kot žaganice. Iz žagovine izdelujejo brikete, ki jih kot kurjavo zelo cenijo gospodinje.

Pohištvena industrija v Avstriji je razvita, vendar pohištva ne izvažajo, ker zanj nimajo izvoznega koeficienta. Posebno je razvito šolsko pohištvo. Za izdelavo pohištva zelo uporabljajo iverne plošče. Ladijski pod proizvajajo s specialnimi stroji. Zato je njegova konkurenčna sposobnost na inozemskih tržiščih visoka, cenijo ga pa tudi zaradi prvovrstne kvalitete. Za obdelavo tramov uporabljajo posebne, »glodalne stroje«, ki jih imajo večina žag v proizvodnji tramov.

S pomočjo diapozitivov in filma je bila nazorno prikazana dosledna mehan. in racionalizacija na večini avstrijskih žagarskih obratov, predvsem manipulacije s hlodovino, z žaganim in odpadnim lesom. Pomembna je cenjena in smotrna ter skoraj preprosta mehanizacija nakladanja oblovine in žaganega lesa. Za nas bi bilo to važno, ker prav pri manipulaciji s surovino in polproizvodi prekomerno uporabljamo številno delovno silo.

Način racionalizacije, mehanizacije in elektrifikacije avstrijskih žag in obratov bi lahko z malimi investicijami uporabili tudi pri nas. Pri tem je predavatelj poudaril, da so razmere avstrijske žagarske industrije skoraj istovetne z našimi. Opisana urejenost avstrijskih žagarskih obratov omogoča tudi vzoren red in čistočo. Razen tega pa uvajajo povsod na obratih tudi parne kopeli-saune, ki krepijo zdravje delavcev in preprečujejo revmatična obolenja.

V zvezi s tem je bilo rečeno, da bi bilo potrebno tesnejše sodelovanje med jugoslovansko in avstrijsko trgovinsko zbornico zlasti glede izvoza lesa.

Za bistre glave
»KAJ VEŠ — KAJ ZNAŠ«

S. G. P. »GRADNJE«
POSTOJNA
PRODA AVTO »FORD«
nosilnost pol tone, potreben manjšega popravila.
Cena po dogovoru.
Rok prodaje 15. maj t. l.
Ogled kamiona dnevno od 8. do 16. ure.

KULTURNI RAZGLEDI

Stare tradicije bodo oživele

»Z delavskim gledališčem želimo oživiti progresivne tradicije nekdanjega delavskega odra, osnovati želimo osrednjo amatersko skupino, ki bi z izbranim, naslovu gledališča ustrezajočim programom, težila po svojstvenem izrazu in služila za vzor ostalim gledališkim skupinam v Ljubljani in vsej Sloveniji«, je dejala tov. Darinka Muserjeva, ko je seznanjala novinarje z načrti za ustanovitev delavskega gledališča v Ljubljani. S temi načrti se ukvarja Komisija za vzgojo kadrov in delavsko gledališče pri Glavnem odboru Zveze Svobod in prosvetnih društev. Priprave za ustanovitev gledališča vodi Sosvet za gledališko dejavnost, ki mu predseduje režiser France Jamnik, o programu bodočega gledališča pa že razmišlja programska komisija, v kateri dela poleg dramaturgov tudi pisatelj Ivan Potrč.

Načrti za ustanovitev delavskega amaterskega gledališča so realni in skrbno premišljeni. Eden najvažnejših problemov, ki ovirajo nastanek in razvoj gledališč, je za novo delavsko gledališče ugodno rešen. Prostori zanj so že izbrani in kmalu bodo v dvorani Doma sindikatov začeli z adaptacijskimi deli. Poleg odra in dvorane bodo preurejeni tudi prostori pod dvorano, ki bodo namenjeni vajam in tečajem. Gledališki servis bo skrbel za tehnično opremo predstav, za kulise in za kostume. Stroški, ki jih bo s tem imel Gledališki servis, bodo gotovo poplačani saj bodo po igrah, ki jih bo izvajalo delavsko gledališče, posegli tudi številni podeželski odri in si kulise in kostume za te uprizoritve izposojali pri gledališkem servisu. 6. maja pa bo avdicija za amaterske igralce, ki bi radi igrali na novem odru. Gledališče bo sprejelo vse, ki se bodo prijavili k avdiciji, želijo pa si čimveč prijavljencev iz vrst mladine, zlasti delavske. Z delom bi začeli že v tej sezoni. Delo bi vodili poklicni režiserji in igralci, pa tudi nekateri starejši slušatelji Akademije za igralsko umetnost. Kot režiserji so pripravljeni delati v delavskem gledališču tovariši Jamnik, Kreft, Žižek, Tiran, Rohaček in drugi. Letos bi se zaradi poznega začetka omejili na študij enodejank, ki bi jih ob koncu sezone uprizorili na interni produkciji.

V prvih letih dela bo gledališče uprizarjalo dve do tri premiere v sezoni. Seveda bi bilo te premiere zelo skrbno, naravnost vzorno naštudirane. V okviru delavskega gledališča pa bi delovala tudi mladinska skupina. Delavsko gledališče bi v svojih prostorih omogočilo tudi gostovanje izven ljubljanskih amaterskih skupin, seveda pa tudi gostovanja posameznikov, na katera bi povabilo tudi naše priznane poklicne gledališke umetnike.

Ena najvažnejših nalog delavskega gledališča bo vzgoja naraščaja, režiserjev in igralcev. Za vzgojo naj bi skrbeli igralska in režiserska šola, za kateri bi nekatere predavatelje posodila tudi Akademija za igralsko umetnost. Šola se ne bi ukvarjala le s poukom igranja in režiranja, temveč bi se tečajniki seznanili tudi s tehničnimi problemi gledališč, z načinom razsvetljave, inscenacije in izdelave kulis. Šola, v kateri bi gledališče zelo rado vzgajalo slušatelje Učiteljišča, Višje pedagoške šole in Univerze, naj bi skrbela za bodoče vzgojitelje, ki bi bili — po končanih študijah pripravljeni in sposobni nuditi pomoč prosvetnim društvom in Svobodam na podeželju.

V programskem načrtu novega gledališča je tudi prirejanje recitacijskih in literarnih večerov ter izvajanje proslav spominskih dnevov.

S. G.

Zvezno tekmovanje mladih glasbenih umetnikov

Od 15. do 21. oktobra letošnjega leta bo v Ljubljani I. jugoslovansko tekmovanje mladih glasbenih umetnikov. Savez muzičkih umetnika Jugoslavije je zaupal organizacijo tekmovanja Društvu glasbenih umetnikov Slovenije, ki je iz svojih vrst imenovalo organizacijski odbor. Ta odbor je preko svojih komisij doslej že odločil tekmovalni program, s sodelovanjem republiških združenj glasbenih umetnikov je imenoval člane žirij, izdelal in odpostal je tekmovalni pravilnik. Tako je v tej fazi urejeno vse, kar mladi umetniki — kandidati potrebujejo ob začetku priprav za tekmovanje.

Kot je iz naslova že razvidno, bo oktobrsko tekmovanje mladih glasbenikov prvo tovrstno tekmovanje v državi. Doslej so sicer bila podobna tekmovanja že v vseh glavnih mestih jugoslovanskih republik. Podobna, pravim, kajti starostna meja tekmovalcev je bila doslej določena na 32 let, letošnja starostna meja pa je določena na 27 let; doslej tekmovanje še nikoli ni bilo organizirano v celoti, v vseh tekmovalnih disciplinah, vključno z violo, klavirjem in solopetjem, ki so po navadi tri najmočnejše tekmovalne skupine. Letošnje tekmovanje pa zajema vse možne tekmovalne zvrsti: violino, solopetje, klavir, violoncello, harfo, vsa pihala, rog in na novo še trobento.

Čeprav je letošnje tekmovanje organizirano kot mladinsko tekmovanje, bodo ocenjevalni kriteriji ostali enaki kot doslej. S tem bo njegov pomen praktično isti kakor oni dosedanjih tekmovanj. Savez muzičkih umetnika Jugoslavije je hotel ta pomen tudi na zunaj potrditi s tem, da je za tekmovalce določil sorazmerno visoke nagrade od 50.000.— din navzdol. Prvo in drugo nagrajenci bodo tudi pri tem tekmovanju — kakor doslej — nastopili na zaključnem koncertu z orkestrom Slovenske filharmonije, omogočeni pa jim bodo še koncerti v nekaterih večjih jugoslovanskih mestih.

In končno še dvoje obvestil: ves DRUGI DEL tekmovanja bo javen, izveden pred publiko, kar bo gotovo spet interesantno za naše koncertno občinstvo.

Kar se pa tekmovalcev tiče:

Kandidati lahko dobe tekmovalni program in prijave za tekmovanje na sedežih republiških društev glasbenih umetnikov, t. j. za Slovenijo v Ljubljani, Gosposka ul. 8 ali event. direktno na sedežu Organizacijskega odbora I. jugoslovanskega tekmovanja mladih glasbenikov v Ljubljani, Gosposka ul. 8-I.

Nova številka »Naših razgledov«

Iz vsebine:
Zunanjepolitični pregled: Kriza stare politike; Ameriške neznanke; Po obisku P. H. Spaaka; Ceylonski problem Anglije;
Martin Prem: Indijski socialisti na razpotju;
Dr. Rudi Kyovsky: Novi dokumenti o boljševiškem režimu v Prekmurju l. 1919;
Ing Jože Levstik: Novosti v agrarni politiki ZDA;
scd.: Antonio Gramsci: Pisma iz ječe;
až.: Knjiga o Abrahamu Lincolnu;
Janez Skrjanec: Osnovna naloga družbenega plana za leto 1956;
Saša Lovšin: Nevarno seme (— ali, Kristus je še vedno v Eboliju, vendar . . .);
Miloš Oprešnik: Italija, Grčija in Turčija v procesu evropske integracije;
Rok Arih: Pravljica o velikem ZATO (leposlovni podlistek);
Filip Kalan: Gledališka pomlad 1944;
Ritendra Mozumdar: Misli o indijski umetnosti;
Karel Pahor: O dvanajstonski glasbi;
Stanislav Zbogar: Kulturna olimpiada;
Luc Menaše: Tri razstave;
Boris Ziherl: Se o resnici, laži in nesporazumih (polemika);
Dore Klemenčič-Maj: V mraku apriorizma in podtikanj (polemika);
Marjan Mušič: Se enkrat »Olimje«;
Zlata Pirnatova: Charles Vildrac;
Fr. Stele: Biografija Frangeša Mihanoviča;
Kulturni drobiž.

Med revijami

V naslednjih vrsticah bo opozorili na nekatere prispevke, ki jih prinašajo najnovejše številke v srbohrvaščini izhajajočih književnih revij. Govora bo o »Savremeniku« (3, 4), »Književnosti« (3, 4) in »Delu« (3, 4), ki izhajajo v Beogradu, o »Letopisu matice srpske« (2) iz Novega Sada, »Životu« (1—2) iz Sarajeva, o »Republiki« (2) in »Krugovih« (1) iz Zagreba.

Tretja številka »SAVREMENIKA« prinaša uspelo novelo Camila Sijarića »Petrun Divina« in članke o estetskem agnosticizmu in marksistični estetika (Dragan Jeremić), o transpoziciji (Ivan Lerik) in o romanopiscu Aldousu Huxleyu (Dušan Puhalo). V kritičnem delu je govora o romanu Novaka Simića »Brača i kumiri« in o »Biborcih« Camila Sijarića, pa še o glasbenih esejih Vojislava Vučkovića. V četrti številki je na uvodnem mestu natisnjen odlomek iz knjige »Popotoval sem v domovino« Ferda Kozaka, sledi pa tri razprave. Velibor Gligorić prikazuje pripovednika Branka Copića, Slavko Leovac daje prerez ustvarjanja Novaka Simića, medtem ko govori Dragan Jeremić o filozofiji Alberta Camusa. Pod naslovom »Problem napredka umetnosti« polemizira na več kot trinajstih straneh petita Vlado Madjarić z naziranji Janka Kosa, izraženi v članku »Problemi marksistične estetike«, ki je izšel v »Delu« (1—2-1956). Med kritikami omenjam tisto Marjana Jurkovića o »Zločinu«, Ivana Potrča in Boška Novakovića o pesniški knjigi »Mreže« Dušana Kostića. Jurković ostro graja prevajalca Potrčevih del v srbohrvaščino, »čiji se jezik«, kakor pravi, »očito, ne može nazvati srpsko-hrvatskim«.

Pod naslovom »Poti do moje Antigone« piše v marčni številki »KNJIŽEVNOSTI« Oto Bihalji-Merin o nastanku svoje drame »Nevidljiva kapija«, katere predigra je tudi tiskana v tej številki. O prozi Francesca Jovineja piše Eros Sequi, o novelah Vladana Desnice pa Miloš Bandić. Na uvodnem mestu aprilske številke je obsežna razprava »Sterijina dramska vizija preteklosti« Božidarja Kovačevića. Med leposlovjem omenjam prvo dejanje drame »Firma se skida« Josipa Kulundžića, Miloš Bandić piše o romanih Slavka Janevskega in Ivana Potrča (»Na kmetih«).

Pravkar sta izšli dve številki »DELA«, ki pomeni izrazito književno glasilo beograjskih modernistov. V tretji številki je na uvodnem mestu tiskana obsežnejša slušna drama »Štirje morski vetrovi« hrvatske pesnice Vesne Párun. Sploh je ta številka precej hrvatska. Ervin Šinko je prispeval članek »Pota Don Kihota« pesmi pa hrvatska pesnika Irena Vrkljan in Antun Soljan. Petar Džadžić nadaljuje svojo obsežno razpravo o ustvarjanju Iva Andriča. Stojan Čelić (slikar) piše o slikarju Marku Čelebonoviću, Juri Gustinčič pa o Nemčiji. V kritikah je govor o pesmih Stevana Raičkovića »Balada o predvečerju«, o Kaštelanovi zbirki »Riti ti ne«, o knjigi novel Vojislava Kuzmanovića »Petar na pljesku«, o Sijarićevih »Biborcih« in o novelske zbirki makedonskega književnika Blažeta Koneskega »Lozje«.

Aprilska številka »Dela« prinaša obsežni predgovor Milana Dedinca knjigi »Od nemila do nedraga«, odlomek novega romana Aleksandra Vuča in odlomek predgovora za antologijo srbske poezije (Jedan vek srpske poezije) Zorana Mišića. Pesnik Oskar Davičo odgovarja Borisu Ziherlu. Sledi zapiski o komičnem v sodobni drami in o glasbenem ustvarjanju nedavno umrlega Josipa Slavenskega. V kritičnem delu je govor o knjigi Isidore Sekulić o jeziku in prevajanju, o pesmih Ace Sopova in o novem Dončevičevem romanu »Mirotvorci«.

V februarski številki »LETOPISA MATICE SRPSKE«, ki izhaja letos z občutno zamudo, je omembe vredna uvodna razprava Poljaka dr. Henrika Volpela o Adamu Mickiewiczu in pa konec študije Vladimira Petrića o srednjeveški drami in njenem pomenu za razvoj modernega gledališča.

Sarajevski »ŽIVOT« (januar-februar), ki prav tako zamuja, prinaša dve pomembni razpravi, prvo o Borisavu Stankoviću (B. Novaković), in drugo o poeziji Sergija Jesenjina (Vitomir Vuletić). Izmed ostalih prispevkov omenjam kritiki Sijarićevih »Biborcev« in Božičevih »Neisplakanih«, pa še prispevek o slovenskih revijah v lanskem letu.

Zagrebška »REPUBLIKA« je postala z novim letom magazin. Vendar še vedno prinaša tudi leposlovne in kritične prispevke. V novi, drugi številki (za marec) zastopa prozo Ivan Katušić. Vredno je prebrati celotni referat Mihaila Solohova na 20. kongresu KP ZSSR, ki je tukaj pri nas prvič natisnjen v celoti. S pesmimi se je po dolgih letih oglasil Nikola Šop. O krizi humanizma o moderni drami piše Bruno Popović. Zanimive so aktualne teme o arheologiji pri nas. Opozarjam na zapiske o sovjetskih muzejih, sovjetskih filmih in visokih šolah v ZSSR. Ante Rojnić piše o mladem Viktorju Caru-Eminu. O Simićevem novem romanu razpravija obširneje Djuro Snajder.

Edina književna revija »KRUGOVI«, ki izhaja še v Zagrebu, je izdala le prvo letošnjo številko. In še ta je kaj mršava. Prozo je prispeval Krsto Spoljar, ki je sicer bolj znan kot pesnik. Nikola Miličević ostro zavrača zbornik poezije (hrvatske in srbske), ki ga je sestavil Božidar Kovačević in ga je pred kratkim izdala novosadska založba »Bratstvo i jedinstvo«.

Sicer je res, da na področju Hrvatske izhajajo še revije v Splitu, na Reki in v Dubrovniku, vendar je očitno, da je revialni položaj na Hrvatskem v nemogočem položaju. Upajmo, da bo kmalu začela izhajati obljubljena nova reprezentativna revija v Zagrebu.

T. P.

FILM

Pesem zlatega zapada

Ameriški filmski ustvarjalci so včasih najbrž v veliki zadregi, ko morajo dati dobro naštudiranim revijskim točkam svojih zabavnih filmov tudi področje, ki je za take zgodbe skoraj neizčrpno, v gledališko življenje. Zgodbe o gledaliških junakih, zakulisnem življenju in delu velikih gledališč so navadno manj pestre kakor tiste, ko pripovedujejo o majhnih skupinah potujočih igralcev in njihovem pestrem življenju in številnih, majhnih ali velikih dogodivščinah, v katerih ima seveda glavno vlogo usoda ali ljubezen, če hočete. Za pestrost poskrbe tudi zgodovinski kostumi in barve. Tak je tudi film Pesem zlatega zapada, v katerem doživja svoj igralski, pravzaprav revijski vzpon mlada podeželska deklica, ki se seveda obvezno zaljubi in prav tako obvezno pade ob koncu vsa srečna v objem junaku svojih sanj. Pri takih preprostih filmih nas marsikaj ne sme motiti: niti vsebinska revščina ali neverjetnost, niti naivnost, niti zgodovinski anahronizmi, ki so v tem filmu še posebno hudi: potujoči muzikanti iz časa secesijske vojne igrajo nad vse sodobno jazz glasbo in plesi mlade zvezdnice (Mitzi Gaynor) so večkrat zelo, zelo moderni. Saj ne gre v filmu za zgodbo, temveč za glasbo in ples, to poslednje pa je prijetno in bo marsikaterega gledalca lepo razvedrilo. Zato pri poročilu o filmu Pesem zlatega zapada ne bodimo prestrogi. Film je revijski, namenjen za zabavo in kot tak ustreza svojemu namenu. Kaj hočemo več?

S. G.

PREUSMERITEV KMETIJSKE PROIZVODNJE

je eden izmed važnih činiteljev za napredek kmetijstva

Eden izmed glavnih vzrokov zaostalosti našega kmetijstva je okoreli način obdelovanja zemlje in preživeli redosled kultur, ki je uveljavljen gotovo že sto let. Čeprav pokaže najpreprostejši račun, da n. pr. gojitev pšenice in koruze v goratih in hladnejših predelih ni rentabilna, da bi se mnogo bolj izplačal semenski krompir ali kaka druga primernejša kultura, sadje, krmske rastline itd., pa kmetje vendarle iz leta v leto zopet sejejo pšenico in koruzo, češ, saj to vendar potrebujemo za lastno prehrano. Ne pomislijo pa, da bi si lahko s primernejšo kulturo izdatno povečali dohodke in z večjim pridom obdelovali svojo zemljo, ki bi jim donašala toliko, da bi z lahkoto krili svoje lastne potrebe, hkrati pa dali na trg prav tisto blago, ki ga najbolj primanjkuje.

Predvsem velja to še za male posestnike, ki nimajo toliko zemlje, da bi jih celoletno zaposlila in morajo iskati postranskega zaslužka v industriji. Pri racionalnem izkoriščanju zemlje pa bi lahko našli na svojem posestvu dovolj dela in jela. V bližini mest in industrijskih središč se jim bi gotovo izplačalo zelenjadarstvo in perutninarstvo. S tem bi si lahko zagotovili stalne in izdatne dohodke. Pa tudi v krajih, ki nimajo neposredne zveze z dnevnim trgom, je vse polno možnosti za povečanje donosnosti kmetijstva. Treba je le najti tisto kulturo, ki tam lahko uspeva in ki je donosna, za katero je na trgu povpraševanje, pa najsi bodo to industrijske rastline ali prehranbeno blago.

Ne gre pa tu samo za preskrbo domačega trga, marveč tudi za izvoz. Povpraševanje po kmetijskih pridelkih je po vsem svetu veliko. Saj moramo celo mi zaradi premajhne domače proizvodnje marsikaj uvažati (mast, moko itd.). Po drugi strani pa je važno: čimveč bomo lahko izvažali, temveč bomo lahko tudi uvažali tistega blaga, ki ga sami nimamo ali pa še ne izdelujemo. Od povečanja in pravilne usmeritve kmetijske proizvodnje je torej v največji meri odvisno povečanje naše lastne življenjske ravni.

Tu morajo predvsem pomagati občinski ljudski odbori in njihovi sveti za gospodarstvo, ki bi morali skrbno analizirati sedanje stanje in možnosti za najprimernejšo preusmeritev področne kmetijske proizvodnje, glede na potrebe trga, klimatske razmere in proizvodne možnosti.

Dober primer je v tem pogledu dala občina Ljutomer. Tam so napravili podrobno analizo in ugotovili, da bo po iztrebljenju šmarnice nastala huda stiska zlasti za tiste kmetovalce, ki so se tradicionalno oklepali vinogradništva, v poljedelstvu pa pridelovali v glavnem le za lastno skledo. Ugotovili pa so, da imajo vse pogoje za pridelovanje raznih semen, povrtnine in industrijskih rastlin. Povabili so zastopnike Semenarne, Tobačne tovarne in »Kalnika« ter se z njimi pomenili, kaj bi bilo najprimernejše pridelovati v teh krajih. V poštev pridejo razna travna semena, motovilec, lucerna, angleška ljulika, strniščna repica in razne detelje. Vsa ta semena so zelo iskana in imajo dobro ceno ter se brez dvoma bolj izplačajo kot pa pšenica, koruza in krompir. Tudi sajenje tobaka bi prišlo za nekatere kraje v poštev. Se prav posebno so iskane razne povrtnine, predvsem paradižnik, nadalje razno jagodičevje, ki ga lahko izvažamo. Zelo je donosno pridelovanje graha, kumar, stročjega fižola in podobnega sočivja. V sosednem Medjimurju sta lani dva gospodarja izkupila samo za jagode 7 milijonov dinarjev. Opustila sta koruzo in krompir ter začela gojiti vrtne jagode. — Na ha sta pridelala 8000 kg. »Kalnik« jih je odkupil po 100 din.

Zlasti za kmetijske zadruge bi bilo priporočljivo, da se lotijo te preusmeritve. Z dobrim zgledom bodo tako najhitreje pritegnile vse tiste male kmete, ki sedaj životarijo in ne pridejo na zeleno vejo, ker so trmasto oklepajo starega načina gospodarjenja. V Ljutomeru bo tamošnje državno posestvo letos zasadilo 1 ha jagod. Podjetje »Kalnik« je obljubilo, da bo odkupilo ves pridelek in je vnaprej zajamčilo minimalno ceno. Gojili bodo tudi travna in druga semena, ki vržejo tudi do pol milijona dinarjev na ha.

Možnosti za preusmeritev kmetijske proizvodnje je torej dovolj. Treba je stvar le dobro premisliti in tudi organizirati ter se vnaprej povezati z odjemalci. Uspeh brez dvoma ne bo izostal, donosnost kmetijstva pa se lahko na ta način izdatno poveča in zagotovi delo in kruh velikemu številu tistih, ki v industriji ne morejo več najti postranskega dohodka. R. O.

Ali za gosdarzko šolo RES NI SREDSTEV?

V kratkem bo zapustila šolske klopi že četrta generacija absolventov Gozdarske srednje šole v Ljubljani. Zopet se bodo pomnožile vrste gozdarskih strokovnih organov za nekaj desetin strokovnjakov. Tako se iz leta v leto stanje na terenu t. j. pri gozdarskih podjetjih in pri okrajnih upravah za gozdarstvo popravlja v glavnem le z dotokom srednjega gozdarskega kadra. Pisec pred kratkim objavljenega članka o problemih gozdarstva ugotavlja, da leži glavna teža operativne gozdarske službe predvsem na logarjih in na tehnikih, t. j. na absolventih Srednje gozdarske šole. Tudi vsi drugi avtorji, ki kjer koli objavljajo članke in prispevke o gozdarstvu, omenjajo visoko vrednost absolventov ljubljanske Srednje gozdarske šole. Nikjer pa še ni bilo slišati kakih načelnih pripomb o uporabnosti in strokovni usposobljenosti srednjega gozdarskega kadra, ki se je izšolal po vojni. Večina dosedanjih absolventov se sedaj nahaja na samostojnih službenih mestih v gozdarski operativni in v upravni službi, kjer opravljajo svoje delo v skladu s koristmi gozdov in splošne skupnosti.

V zadnjem času se vse bolj pogosto bere in sliši v naši javnosti problem prostorov za Srednjo gozdarsko šolo. Kdor pozna razmere, ki vladajo na šoli in v internatu, ki je šoli priključen, se prav gotovo strinja s tem, da je zadnji čas da se prične misliti na neko trajno rešitev. Prostori, v katerih se sedaj šolajo mladi gozdarji in v katerih stanujejo, so najmilejše povedano, neprimerni za človeško bivališče. Namen članka ni opisovanje razmer temveč bi rad le nekoliko omenil razne možnosti, ki bi se dale izkoristiti za to, da se v doglednem času Gozdarski srednji šoli lahko dajo primerni prostori.

Ko je bila pred vojno v Mariboru ustanovljena Nižja gozdarska šola, so bile dolgotrajne borbe za namestitev te šole. Toda to vprašanje je bilo slednjič le zadovoljivo rešeno in tako je šola imela lepe prostore za šolo in za internat v sedanji Ulici heroja Tomšiča. Tako je bil problem nastanitve za trajno rešen. Morda bi bilo mogoče le dobiti zadostna sredstva tudi danes. Tu mislim predvsem na sklad za obnovo gozdov in prispevek za kadre. Prepričan sem, da nihče na terenu (tu mislim gozdna gospodarstva in predvsem okrajne ter republiško upravo za gozdarstvo) ne bo nasprotoval temu, da se iz sklada črpajo sredstva za zgraditev primernih prostorov za pouk in bivanje. Mogoče res ni sredstev za reprezentančno poslopje, ki bi bilo v ponos gozdarjem Slovenije. Kljub temu pa ni mogoče verjeti, da vsi gozdovi Slovenije ne donašajo v sklad za obnovo toliko sredstev, da bi lahko postavili eno samostavbo. Koliko upravnih poslopij pa je bilo zgrajenih po posameznih okrajih prav iz sredstev gozdnega sklada za namene gozdarske upravne in operativne službe! Poleg tega pa so gozdovi še kljub temu dobili vrnjen svoj delež o obliki pogozdovanj in drugih gozd. vzgojnih del. Res da je bil ta delež zaradi tega nekoliko manjši. Pri tem bi samo omenil tiditve v strokovnih publikacijah, da bi se v Sloveniji z umnim gospodarjenjem letni lesni prirastek moral podvojiti. Ali nimajo ravno tu mladi srednje gozdarski kadri največ možnosti, da v kratkem času povrnejo to, kar bi jim bilo treba sedaj dati v obliki dostojne zgradbe.

Poleg zgoraj navedenih predlogov pa bi rad sprožil še javno razpravo o izbiri lokacije za samo stavbo. Smatram, da bi bilo kako drugo mesto v Sloveniji primernejše za šolanje srednjega gozdarskega kadra. Za to se mi zdi primeren Maribor. Kolikor je tu vprašanje predavateljev — strokovnjakov edina ovira, mislim, da bi se tudi ta premostila z nekaj dobre volje. Kolikor pa sem pravilno seznanjen, šola tudi sedaj v Ljubljani nima zadosti predavateljev in se mora pogosto zatekati k pritegovanju honorarnih moči, da lahko zagotovi nemoten pouk tako strokovnih kot splošnih predmetov.

O potrebah po dobrih srednjih gozdarskih kadrih pri izvajanju gozdarske službe na terenu je bilo napisanih že več razprav. Zato mislim, da pri odločanju o gradnji šolske stavbe ni treba imeti pomislekov o tem ali je srednja gozdarska šola šola sploh potrebna. Z dosedanjimi tremi generacijami si je že pridobila naklonjenost operative, ki prav gotovo ne bi dopustila da se šola ukine. V svojih 8 letih obstoja pa se je število absolventov že precej približalo številu, ki bo potrebno za nadomestitev upokojenih uslužbencev. V prvih generacijah je bilo število absolventov res precej večje, ker so bile tudi potrebe v prvih letih mnogo večje. Z vsakim letom doslej se je število zmanjševalo in sedaj že lahko računamo z nekim številom absolventov, ki naj vsako leto končajo šolo. Temu številu primerno pa naj se ustvarijo pogoji v novi stavbi. Šolanje sedaj prav gotovo poteka normalno, zato zaradi tega res ni treba odlašati z gradnjo.

LuB

Občni zbor kmetijske zadruge v Ortneku

V Velikih Poljanah je bil te dni občni zbor kmetijske zadruge v Ortneku, ki se ga je udeležilo precejšnje število članov in nekaj gostov. Iz poročila in razprave je bilo razvidno, da je zadruga dosegla doslej pomembne uspehe. Vendar pa je še premalo skrbela za kmetijstvo in živinorejo. Lanskoletna živinorejska razstava vsekakor še ni dovolj. Člani niso bili zadovoljni tudi s trgovsko poslovalnico, ker je imela precej primanjkljaja. Precej krivde nosijo pri tem poslovodkinja V. K., pomočnik M. Z. in prejšnji poslovodja J. B. Zaradi primanjkljajev, ki so jih letti povzročili, ni nič čudnega, da ljudje nimajo zaupanja v poslovanje trgovske poslovalnice. Da bi bilo v bodoče poslovanje boljše, je nujna namestitev sposobnega upravnika. Po temeljiti razpravi so izvolili novo vodstvo, ki bo moralo resno prijeti za delo, če bodo hoteli, da bodo člani ponovno dobili zaupanje v svojo zadrugo. (or)

»TOVARIŠ« prinaša tedenski program Radia Ljubljana

UGODNO PRODAMO:

4-tonski tovorni avto znamke Dodge,

13-sedežni avtobus Opel-Blitz,

v odličnem stanju ter razne centrifugalne črpalke in ventilatorje.

Ogled dnevno od 6. do 12. ure v Industriji usnja Vrhnika.

Prijave sprejemamo najkasneje do 28. IV. 1956.

V kvalitetni izdelavi proizvajamo vsa ključavnomehaničarska, kleparska, vodovodna in elektroinštalaterska dela, po konkurenčnih cenah ter se za cenjena naročila priporočamo.

Splošno mehaničarstvo Velenje

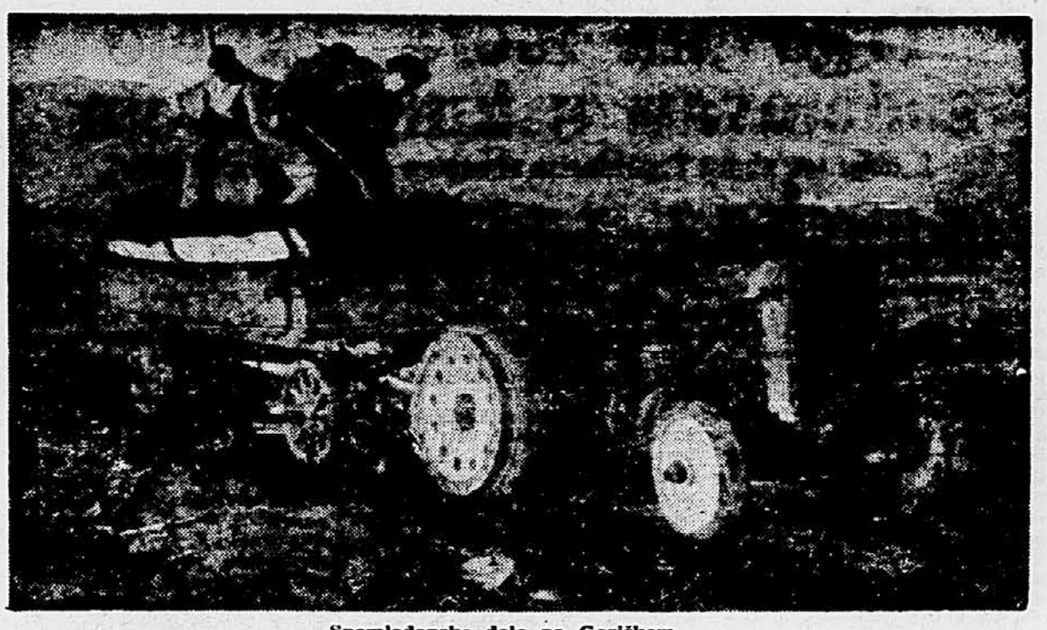

Spomladansko delo na Goriškem

Nad 22.000 NOVIH DREVESC v koprskem okraju

Osem kmetov si ureja 3,5 ha velik sadovnjak — V eni pomladi enkrat več breskovih drevesc — Avio za tono mandljev

Od drugih okrajev Slovenije se koprski okraj razlikuje tudi po tem, da je po svoji klimi in drugih lastnostih kmetijskih površin zelo razgiban. Tu imamo kar tri samostojna območja — alpsko, kraško in sredozemsko (obmorsko). Upoštevajoč te pogoje in raznolikosti, si okrajna zadružna zveza v Kopru prizadeva za smotrno rajonizacijo svojega delovnega področja tudi v sadjarstvu.

V Brkinih, kjer je najprimernejša saditev jablan, so letos razdelili nad 5000 sadik jablan tistim kmetom, ki so obljubili urediti z njimi večje površine sadovnjakov (strnjeno vsaj na pol ha). Ne glede na to, ali so ali niso člani zadrug, so dali sadike tudi kmetom, ki so se izrekli za preureditev gmajn po določenih načrtih okrajne zadružne zveze v večje, strnjeno posajene sadovnjake. Najbolj podjetnih je bilo pri tem tistih osem kmetov, ki so blizu Gornjih Vrem uredili 3,5 ha velik nasad; zaradi smotrnosti bodo skupaj uredili pot do sadovnjaka, skupno bodo škropili, obirali in odvažali, skratka, opravljali vsa tista dela, ki so v takem sadovnjaku potrebna. Največ zaslug si je pri tem delu pridobil kmet Hreščak iz Gornjih Vrem.

Raznim kmetom na Krasu so posamič razdelili 1000 jablan in 400 hrušk. Zlasti uspešno pa je bilo delo OZZ v obmorskem delu okraja. Področje okrog Črnega kala, Gračišča pa tja do Brezovic, že blizu meje z LR Hrvatsko, je izrazito primerno za marelice. Zato so dali kmetom na tem področju letos 1100 mareličnih drevesc po 20 din; razliko do 160 din, kolikor je stalo drevesce, pa so krili iz posebnega sklada, ki ga imajo za take namene pri OZZ.

V ožjem obmorskem pasu, kjer se zlasti dobro obnesejo breskve, so dobili kmetje — člani zadrug 4600 breskvinih drevesc, kmetijska gospodarstva (Brič, Škocjan in Debeli rtič) in kmetijske zadruge (Bonifika in Dekani) pa 10.000 drevesc za ureditev večjih, strnjenih nasadov.

Šele če vemo, da je danes na vsem tem področju okrog 15.000 kolikor toliko odraslih breskvinih drevesc, vidimo, kaj predstavlja 14.600 sadik, ki bodo tu posajene samo letos. Skupno se bo število dreves na tem področju torej letos povečalo za 22.100 dreves.

Pri okrajni zadružni zvezi pa imajo še mnogo drugih lepih načrtov. Vse več skrbi bodo posvetili zlasti oljkam, katerih število nameravajo v 10 letih povečati od sedanjih 120.000 na 300.000 dreves, breskvam katerih število se bo samo z letošnjo saditvijo dvojno povečalo, ranim češnjam, maraskam (poskusno) in mandljevim drevesom. Zadnja bodo zasadili skupaj z oljkami v sušnih krajih, kjer je dovolj toplote in tla niso primerna za druge kulture. Mandljevih dreves ne bodo sadili, temveč bodo seme grenkega mandlja posejali v jamice. Iz semena vzgojena drevesa, ki jih bo treba čez nekaj let seveda cepiti, poženejo namreč izredno močne korenine, ter tako uspešno kljubujejo suši in burji. Ureditev prvega takega, 24 ha obsežnega mandljevega nasada, je že v teku na področju KZ Dekani. Ugodno pri vsem tem je, da niso naenkrat potrebna večja investicijska sredstva. Od mandljevih dreves si obetajo letos zelo mnogo, saj gre njihovo seme odlično v denar. Za tono semena dobimo v tujini kar cel avtomobil.

Končno so tla v obmorskem delu kaj pripravna tudi za nasade jagod in lešnikov. Kmetom bodo gojitev teh dveh kultur toplo priporočili, ker sta donosni, čeprav ju bodo morda gojili na manjših površinah. fr.

Kmalu bodo gnali živino na pašo

Več vasi v Posočju je kolektivno zavarovalo vso živino

Res je, da naše planine, največje prirodno bogastvo v Posočju, še pokriva sneg, mlada rast, cvetje in brstje pa že sili iz dolin višje in višje. Ni daleč čas, ko se bo na naših planinah ponovno oglasil čredni zvonec, vrisk in ukanje veselih pastirjev. Vzorno gospodarstvo na planinah je še posebne važnosti; planinsko in dolinsko gospodarstvo morata biti vzajemna. Le tam, kjer so za rast planinskih trav prikladna tla, je mogoče s skupnimi močmi vzdrževati planine in na njih pravilno gospodariti. Prirodni pogoji sami narekujejo, kje naj bo gozd in kje pašnik, za govedo in za ovce posebej.

Planine omogočajo našemu delovnemu kmetu - živinorejcu večjo proizvodnjo mleka in mlečnih izdelkov za trg. Ti visokogorski in srednjegorski pašniki so z večine že od nekdaj občinsko-družbena last. Zato bodo morali planšarski odbori pri kmetijskih zadrugah, v tesnem sodelovanju z gospodarskimi organi občinskih ljudskih odborov, sedaj ko so prevzeli od občin upravljanje in izkoriščanje planin, rešiti vsa pereča vprašanja, predvsem pa zagotoviti več pašnih površin, dvigniti krmsko osnovo na višjo raven itd. Doslej se je temu vprašanju posvečajo žal vse premalo skrbi. Posebne važnosti namreč je, da se več kot 1/4 leta na paši živina takorekoč sama vzdržuje.

Kljub velikim koristim, ki nam jih nudijo planine, predstavljajo le-te še vedno stalno nevarnost za pasočo se živino. Vsako leto je slišati, da je na tej ali oni planini zdrknila kava ali tele v prepad ali planinsko brezno, ali pa se je kako drugače ponesrečila. Tako so naše planine terjale pri živini že nešteto žrtev. Samo lani je podružnica DOZ v Gorici izplačala 4 milijone din odškodnine za zavarovano živino. K zavarovanju živine se kmetje vedno bolj zatekajo. Posamezne vasi kot Ljubinj, Žabče in še nekatere, imajo zavarovano kolektivno že prav vso živino. Na Goriškem je že zavarovanih 8.210 glav živine in šestina čebeljnih panjev, kar je nedvomno velik uspeh. Seveda so pri kolektivnem zavarovanju živine dokaj ugodnejši pogoji. To skupinsko zavarovanje živine preko kmetijskih zadrug oziroma živinorejskih odborov pri zadrugah pa mora zajeti vsaj 80 odstotkov za zavarovanje sposobne živine. Tudi državni sektor in kmetijske delovne zadruge imajo zavarovano prav vso živino z izjemo KDZ »Simon Gregorčič« v Bukovici pri Gorici. Nerazumljiv se nam zdi odnos te zadruge do zavarovanja živine, čeprav so imeli pri živini že več nezgod.

Zavarovana živina je vsaj enkrat v letu tudi zdravniško pregledana. Državni zavarovalni zavod pomaga tudi pri odstranjevanju drugih nevarnosti, ki prete živini predvsem na planinski paši. Tako namerava že letos dobaviti kmetijskim zadrugam okoli 57 km žice za ograditev nevarnih mest na sedmih planinskih obratih. Kolje in drugo tehnično delo za ograditev pa bodo koristniki planin in paše dali sami in opravili s prostovoljnim delom. — jp.

Da ne bo prepozno

Letošnji pozni mraz in muhasti april sta povzročila v obdelavi zemlje precejšnjo zamudo. Pomladanska dela so se zavlekla najmanj za tri do štiri tedne. Zato se zdaj tem bolj mudi, da pride seme v zemljo in da se opravijo vsa potrebna dela. Le tako bo zagotovljena obilna žetev. Zamudo, ki je nastala zaradi vremenskih neprilik, pa bo težko nadomestiti, če se ne bomo poslužili vseh sredstev, da pospešimo rast in razvoj posevkov. Zato je letos še tembolj nujna čimvečja uporaba umetnih gnojil, da bo imelo seme dovolj hraniv za uspešni razvoj in hitrejšo rast. Ponekod se kmetje tega že zavedajo, marsikje pa zaradi ukinitve regresa za umetna gnojila le-teh nočejo uporabljati, češ da so brez regresa predraga in da se ne izplačajo.

Toda tako naziranje je popolnoma zgrešeno. Obiskali smo naprednega kmetovalca v ljutomerski občini in ga vprašali za njegovo mnenje. Povedal nam je tole:

»Tudi jaz sem bil včasih mnenja, da se uporaba umetnih gnojil ne izplača. Toda izkušnja me je poučila drugače. Pridelek se mi je podvojil povsod tam, kjer sem uporabil umetno gnojilo. Ko je bil priznan še regres na umetna gnojila sem jih začel na splošno uporabljati in se mi je to bogato izplačalo. Saj sem iztržil dvakrat do trikrat več, kot prej, ko umetnih gnojil nisem uporabljal, tako se mi je povečal pridelek. Tudi letos kljub ukinitvi regresa umetnih gnojil ne bom opustil. Izračunal sem, da se kljub vsemu izplaca. Za krompir na primer pride na kilogram pridelka 22 par za umetna gnojila. To je pravzaprav malenkosten izdatek v primeri s povečanim pridelkom in dohodkom in to se prenese brez povišanja cene krompirju. Sicer pa gre za to, da čim več pridelamo, saj nam še vedno vsega primanjkuje. Zato se bodo po mojem prepričanju jeseni pridko kesali tisti, ki letos ne bodo uporabili umetnih gnojil, kajti prav letos, ko je itak že vse bolj pozno, je treba dati rastlinam dosti hraniva, da se bodo hitreje razvijale in pravočasno obrodile«.

Zanimali smo se tudi, kako je z zalogami umetnih gnojil. Vse kmetijske zadruge jih imajo dovolj na razpolago. Mnogo gnojil, zlasti kalijevih, je zaradi pomanjkanja primernih skladišč propadlo. Zadruge si prizadevajo, da jih čim več spravijo v promet. Nekatere zadruge so sklenile s kmetovalci dogovor tako, da jim dajo sedaj umetna gnojila na kredit, jeseni pa bodo kmetje ta kredit odplačali z dobavo pridelkov, mleka, mesa itd. Taka kontrahaža se je dobro obnesla v ljutomerski občini, pa tudi drugod. Nekatere zadruge pa so v bojazni, da jim bodo gnojila zaradi neprimernih skladišč propadla, prodala svoje zaloge v druge republike, kjer je po umetnih gnojilih veliko povpraševanje.

Kakor skuša vsako industrijsko podjetje na vse načine izboljšati svojo proizvodnjo, tako morajo tudi naši kmetje stremeti za tem, da povečajo pridelek in dosežejo večje dohodke. Toda brez investicij tudi v kmetijstvu ne gre. Umetna gnojila pa so kratkoročna investicija, ki se v vsakem primeru hitro povrne. Čim večji bo pridelek, tem laže bo tudi vsak kmet zadostil svojim družbenim obveznostim, ki jih je kot član naše skupnosti dolžan dati. Sedaj je zadnji čas, da si kmetje z uporabo umetnih gnojil zagotove pridelek in povečajo donos svojega kmetijskega gospodarstva, sicer utegne biti zamujeno. Jeseni, ko se bodo pridelki pospravljali, bo tarnanje nad slabim pridelkom prepozno!

R. O.

Včeraj in danes v delovni zadrugi »7. julij«

V delovnih zadrugah v Sremu pomeni leto 1953 davno preteklost. Čas in dogodki so izbrisali ali pahnili v pozabo razne izpade, scene in nezadovoljstvo posameznih zadružnikov ob uredbi o reorganizaciji kmečkih delovnih zadrug.

Delovna zadruga »7. julij« v Surčinu se v tem oziru ne razlikuje od drugih. Tudi ta je bila ustanovljena kampanjsko. Kmetje so se združili in prinesli v zadrugo svojo zemljo. Izruvali so kamne — mejnike, preživeli so mnogo zborovanj in prepričevanj. V njej so bili bogati kmetje, bili so nekdanji »brezzemljaši« — agrarni interesenti, v njej so bili dobri in marljivi delavci in tudi postopači.

Živino so namestili v zadružne hleve, v katerih so hlevski delavci mnogo bolj gledali na »svojo« živino, stroje in orodje so oddali v zadružno skladišče ali pod zadružne skednje.

In verjeli so, da so ustanovili zadrugo, saj je bilo v njej 815 gospodarstev, skoraj vsa vas. V zadružnikih in »zadružnikih« pa je še vedno živelo tisto »njihovo«, živel je »jaz«. Mnogi so z žalostjo gledali, kako se je njihova njiva utopila v zadružni, drugi so spet malo delali na zadružni zemlji, dninarili pa pri kulakih.

Prišlo je leto 1953. Množična zadruga — ponos okraja, se je zmanjšala na 96 gospodarstev.

»ŽIVELA REORGANIZACIJA«

Čeprav so zadružniki že vse to pozabili in napravili križ čez vse to, kakor temu pravijo, se vendar od časa do časa spomnijo teh dni. To zlasti tedaj, kadar prinašajo kmetje prošnje za ponovni sprejem v zadrugo.

Primerilo se nam je, da smo obiskali zadrugo prav tedaj, ko so tamkaj razpravljali o teh sprejemih. Medtem ko smo listali po teh prošnjah in prebirali njihove vsebine, smo naleteli tudi na prošnjo Lazarja Roškova, nekdanjega zadružnika in hlevarja, nato pa agrarnega interesenta in lastnika osmih juter črne sremske zemlje. Tudi on je poleg ostalih 93 gospodarstev prosil, da bi ga ponovno sprejeli v zadrugo.

Ob tem so nam zadružniki pripovedovali življenjepis svoje zadruge.

»Pri nas nismo vodili personalne politike. Nismo pisali niti karakteristik, niti vodili kartoteke. V zadrugo so ljudje prihajali. Naš cilj nam je bilo čim večje število. Pri tem pa smo pozabili na ekonomsko računico zadruge, pozabili na njen razvoj. Tako je prišel v zadrugo tudi Lazar Roškov.

Nato je prišlo leto 1953. V dvorani zadružnega doma smo razpravljali o reorganizaciji. Kratkotrajen lastnik z neizživeto lastniško dušo je skočil na oder in vzkliknil v mikrofon: »Živela reorganizacija!«

In tako je preko 700 gospodarjev zaželelo biti spet lastnik na svojem. Pustili smo jih. Tako je v Sremu tudi prenehala govorica o zadrugi, ki seje 20 vagonov pšenice, žanje pa samo 60, komaj toliko, da dobi nazaj posejano seme.

VČERAJ IN DANES

List se je še enkrat obrnil. Izvedena je bila še druga selekcija, da je tako ostalo v zadrugi samo še 66 gospodarstev. Vendar so se zadeve obrnile na bolje, čeprav vreme ni bilo naklonjeno. Bilo je suše, deževja in drugih neprilik... Prebrodili smo mnoge težave in si priborili izkušnje. Sedmojulijce je vezala želja po uspehu.«

Skupaj so zgrabili. Niso gledali na uro in na čas. Če je bilo treba delati, so delali do poznih noči. In v nepopolnih treh letih je bilanca zadruge »Sedmi julij« naslednja:

Lani so dosegli dva milijona din čistega dobička. Delovni dan v zadrugi plačujejo po 509 dinarjev. Donos na jutro je znašal 1300 kg, na zasebnih posestvih pa komaj 700 kilogramov. Zadružne krave dajejo povprečno 2500 litrov mleka itd., skratka — zadruga »Sedmi julij« je napredno veliko gospodarstvo.

DANES PIŠEJO KARAKTERISTIKE...

»Sila je naša zadruga«, govorijo danes zadružniki s ponosom. Prav zato želijo nekateri ponovno vstopiti. Vendar so pri reševanju prošenj zelo oprezni. Od okrog 100 prošenj, ki so jih prejeli lansko jesen, so jih pozitivno rešili komaj 24. Ob tej priliki niso pozabili napisati karakteristike:

»Poznamo ga iz stare zadruge...«

»Slab delavec je...«

Zadružniki niso ozkosrčni, sebični ali maščevalni. Množičnost zadruge gledajo danes skozi možnost njenega napredka. Zemlja je arondirana, uveden je kolobar, ljudje so navajeni drug na drugega. Vse teče in dobro deluje. Vsaka nova priključitev razmetanih parcel in celo njiv, ki so v sosednjih vaseh, sprejemanje slabih delavcev — vse to bi utegnilo pripeljati zadrugo ponovno v 1953 leto. Tega ne pozabljajo, ne pozabljajo nesrečnih izkušenj zadruge 815 gospodarstev.

Zadružnike veseli, da je stotina gospodarjev ponovno zaprosila za sprejem v zadrugo. To je priznanje za njihovo delo, vztrajnost in prizadevnost. Še več, to je potrdilo pravilne misli, ki jih je vodila in ki ji nekateri niso zaupali. Danes jih gledajo z zavistjo in govorijo:

»Bolje živijo kakor mi...«

RS

Trgovina mora tesneje sodelovati s kmetijstvom

Z občnega zbora Trgovinske zbornice za mariborski okraj

V četrtek je bil v prostorih Velike kavarne v Mariboru prvi občni zbor Trgovinske zbornice za novi mariborski okraj.

V razpravi so posamezni govorniki poudarjali, da se je promet v zadnjih dveh letih povečal za 35 do 40 %, obratna sredstva pa so ostala ista. To ima za posledico pomanjkljivo izbiro blaga. Po mnenju nekaterih je sedanji kriterij Narodne banke pri dodeljevanju kreditov krivičen, ker nagrajuje tiste, ki žive takorekoč na račun dobaviteljev, in prizadeva tiste, ki se točno ravnajo po predpisih. Pri tem so tudi poudarili, da je premalo sodelovanja z Narodno banko, zlasti glede na konkretne predloge, kako naj bi se krediti razdeljevali. Dejstvo je nameč, da se je v državnem merilu volumen kreditov znatno dvignil v skladu s povečano proizvodnjo. Krivda za slabo izbiro je na trgovini sami, ki še ni dovolj gibčna. Zastopnik republiške zbornice inž. *Vehovar* je opozoril, da je n. pr. izbira tekstilnega blaga izredno velika, poleg tega pa se bo tekstilno blago tudi uvažalo. Trgovina pa se na to ni dovolj pripravila in bo tako nastajal vse bolj trd boj za obstanek. Zato je treba skrbeti za strokovno sposobnost trgovinskega osebja, da bo znalo obvladati težave, ob prehodu k normalizaciji trga in ob vse večji proizvodnji potrošnega blaga.

Važen problem je razširitev trgovinskega omrežja. Tu pa ni mnogo možnosti, ker se z novim družbenim planom zmanjšujejo sredstva za investicije na polovico, potrebe po zboljšanju notranje ureditve, gradnji skladišč, hladilnic in povečanju prevoznih sredstev pa naraščajo z vsakim dnem. Tu bo vsekakor potrebno tesnejše sodelovanje z občinami in okrajem, da se bodo razpoložljiva sredstva trošila tam, kjer so najbolj potrebna.

Podpredsednik OLO *Stane Škof* je glede odkupa kmetijskih pridelkov dejal, da je trgovina storila doslej mnogo premalo. S pravočasnim sklepanjem pogodb s kmetijskimi zadrugami in državnimi posestvi bi lahko bistveno zboljšala položaj na trgu in pripomogla, da bi zajeli vse tržne presežke kmetijskih pridelkov, na drugi strani pa dosegli stabilnost cen.

Občni zbor je postavil posebno pozornost vzgoji trgovskega kadra. Šola za trgovske vajence nima lastnih prostorov, zato nameravajo v bližnji bodočnosti zgraditi v Mariboru lastno poslopje za šolo in internat. Misliti bo treba tudi na to, kako omogočiti trgovskim delavcem nadaljnje izpopolnjevanje v višjih strokovnih šolah, ki jih pri nas sedaj še nimamo. Zmogljivost Ekonomske srednje šole v Mariboru je premajhna. Primanjkuje ji tudi učil, zlasti pisalnih strojev. Podjetja bi morala tudi v večji meri štipendirati gojence tega zavoda.

Predsednik gospodarskega sveta OLO v Murski Soboti *Rado Pušenjak* se je dotaknil solidnosti v trgovini, ki bo morala bolj kakor doslej skrbeti za kakovost blaga. Izbira blaga se stalno veča, hkrati pa tudi zahtevnost potrošnikov. Konkurenčna borba bo vedno ostrejša in ohranilo se bo samo to, kar je solidno in pošteno.

Občni zbor je ob koncu sprejel proračun ter izvolil nove organe. Razpravljal je tudi o ustanovitvi Mariborskega tedna kot zavoda s samostojnim finansiranjem. *R. O.*

Pozor, lokostrelci!

Prav nič me ni skrbelo, ko sem pred nekaj dnevi opazoval dečke v sosednjem vrtu pri streljanju z lokom. Loki so kar se da preprosto narejeni in puščice prav tako. Od 5 do 12 let stari otroci streljajo vsevprek in tekmujejo, kdo bo streljal najvišje in najdalje. Poslužujejo pa se tudi tarče iz časopisnega papirja. Enkrat pa sem ugotovil, da se puščice celo zapičijo v ograjo. Ogledal sem si jih. Na konici je bil oster žebelj. To pa je že nekaj drugega. »Strelske tekme« gledajo otroci. Pa se je zgodilo, da strelec ni zadel tarče, pač pa deklico, staro kaki dve leti, v ramo. Ranica sicer ni bila huda. Vrišč poškodovanega otroka je strelce razgnal, tekma pa se je kmalu nadaljevala na drugem kraju.

Te dni pa sem ugotovil nekaj še veliko bolj nevarnega. Dečki v bežigrajskem predmestju so opremili puščice z ostrimi, izbrušenimi konicami. »Igrali se bomo Indijance,« so dejali. Ko sem jih opozoril na nevarnost takega orožja, so se opravičevali: »Naši sovražniki prav tako brusijo puščice.«

Loki in puščice teh otrok niso bili delo njihovih rok. Ostrih konic tudi ni zbrusil otrok. To je delo odraslih. Ko je eden izmed dečkov streljal, se je zapičila puščica dva centimetra globoko v les. Take puščice pa so brez dvoma nevarne. Okrog fantov se vedno zbirajo manjši otroci, njihovi bratje in sestrice. Kako lahko zadene strelec nehote oko! Pri takem orožju je oko izgubljeno. Ne dvomim, da tako puščica z lahkoto ubije manjšo žival, če pa zadene otroka v sence ali v žilo, je nesreča neizogibna. Lahko je tudi smrtonosna.

Nimam ničesar proti lokostrelcem s primernim orožjem, toda za to igro je neprimerna ulica, še manj pa prisotnost majhnih otrok. Prepričan sem, da se z menoj strinjajo tudi drugi. Streljanje z lokom je sicer zanimiv šport, toda izvajamo naj ga kje na odprtem travniku ali na športnem prostoru.

Prijatelj mladine

Kuharski tečaj v Vinskem vrhu

V Vinskem vrhu pri Slivnici so pred kratkim zaključili osemtedenski kuharski tečaj, ki so ga obiskovale članice tamkajšnjega mladinskega aktiva. Obiskovalo ga je 27 mladink, skoraj sama kmečka dekleta. Praktičen pouk so imele v treh skupinah, teoretičnega pa so obiskovale skupno. Tečaj je vodila tov. Doberšekova, ki se je močno trudila, da je tečaj dobro uspel. Ob zaključku so priredila dekleta lepo razstavo, ki si jo je ogledalo precej ljudi. T. S.

Za izboljšanje živinoreje na Goriškem

Na Goriškem so uvedli med prvimi v Sloveniji brezplačno razdeljevanje razkuževalnih sredstev živinorejcem. To se je pokazalo kot zelo uspešno, saj je danes na Goriškem v primerjavi z drugimi okraji najmanj pojavov kužnih bolezni na spolnih organih živine. Ker je kokošja kuga onstran meje dokaj običajen pojav in je bila zaradi tega prenešena tudi k nam, so jo z učinkovitimi ukrepi kmalu zajezili. V pozni jesenj pa bodo cepili vso perutnino v obmejnem pasu. Na Tolminskem pa bodo nadaljevali z akcijo za odpravo še zadnjih ostankov bruceloze, ki jo že nekaj let uspešno zatirajo. Nadaljevali pa bodo tudi s tuberkulinizacijo goveje živine in drugimi preventivnimi ukrepi za odpravo vzrokov kužnih bolezni.

Iz veterinarskih skladov in sklada za pospeševanje kmetijstva bodo zdravili tudi ogrčavost pri živini. Za to prispeva sredstva deloma tudi podjetje za promet s kožami. Veterinarska služba v okraju predvideva v svojem proračunu za letos okoli 9 milijonov din za zaščito živine. Poleg tega bo okrajna zadružna zveza ustanovila že v maju v Renčah osemnjevalni center, ki se bo postopoma razvil v veterinarski zavod s potrebnimi laboratoriji in ambulanto. *-jp.*

IZ PODGORJA

Letošnjo zimo so imeli v Podgorju gospodinjski tečaj. Upravni odbor kmetijske zadruge je preskrbel tečajnicam ves potreben inventar. Tečaj je obiskovalo 40 deklet in mladih žena. Pred dnevi so z razstavo kuharskih in ročnih del tečaj uspešno zaključili. -njo

od BLIZU in DALEČ

Celje za prvi maj

Kakor prejšnja leta, tako so se delovni kolektivi in ostale organizacije iz Celja tudi v letošnjem letu odločile praznovati in počastiti mednarodni delavski praznik 1. maj z izleti in deloma s športnimi prireditvami. Večina izletov v bližnjo celjsko okolico, ki jih prirejajo delovni kolektivi, bo vezanih na spomine o predvojnem praznovanju 1. maja.

Na predvečer praznika bodo člani kolektivov zakurili tudi več kresov, godba na pihala tovarne emajlirane posode pa bo priredila koncert na trgu pred železniško postajo. Budnico bo po celjskih ulicah igrala v jutranjih urah prvega maja godba na pihala prosvetnega društva Fr. Prešeren.

V počastitev prvega maja bo tudi več športnih prireditev. Prvi na sporedu je namiznoteniški dvoboj ter smučarsko tekmovanje okrajnih sindikalnih reprezentanc trgovcev Celja in Maribora. Tekmovanje bo danes in jutri v Logarski dolini, oziroma na Okrešlju. Med tednom bo nato velik namiznoteniški turnir sindikalnih moštev in dvojic in to v izvedbi kolektiva veleblagovnice Ljudski magazin. Prvega maja pa bo na Okrešlju tradicionalno smučarsko tekmovanje, v Rimskih toplicah pa propagandno tekmovanje v plavanju, vaterpolu in skokih v vodo. M. B.

GORENJSKO

Škofja Loka

V Škofji Loki pripravlja Socialistična zveza skupno z mladino za 1. maj slavnostno akademijo z bogatim in pestrim sporedom. Na vseh igriščih bodo mladinci kurili kresove. V splošnem pa so letos namenili v Škofji Loki prvomajske praznike za prirejanje raznih izletov. D. G.

•

Prostovoljno gasilsko društvo v Škofji Loki pripravlja proslavo svoje 80-letnice. Dne 14. aprila 1876 je tedanja deželna vlada potrdila pravila in ustanovitev prvega gasilskega društva na Gorenjskem, ki je bilo kmalu zatem tudi ustanovljeno. Za slovesno proslavo 80-letnice, ki jo bodo slavili 30 junija in 1. julija, so imenovali več odborov, ki bodo poskrbeli, da bo proslava pomembna za vso Gorenjsko, na primerni višini. Ob tej priložnosti bo razvilo društvo tudi nov prapor. D. G.

Orla je ujel

Pred kratkim sem bral v »Slov. poročevalcu«, da je nek poklicni lovec ujel v past planinskega orla in da je v zadnjih petih letih ujel na ta način že tri planinske orle.

Planinski orel, ta velikan med ptiči, ki nedvomno privablja številne obiskovalce naših gora, pa je že dolgo na listi izumirajočih živali. Posamezen par vzredi na leto, če gre vse po sreči, le dva mladiča. Ti pa rabijo po šest, morda celo deset let, preden so spolno dozoreli. Nekaj parov, ki jih skoraj lahko naštejemo s prsti naših rok, živi še na Slovenskem. Nekaj jih je še najti na Koroškem in Zgornjem Štajerskem, v Švici in na Bavarskem pa jih najbrž ni več. V vseh kulturnih državah je planinski orel že zaščitena žival. Kakor uživa zaščito medved, tako naj je bo deležen, če je že ni bil doslej, tudi naš redki planinski orel.

Čudno se mi zdi, da se naša javnost nič ne razburja, ko bere, kako s skobci in na razne druge načine uničujejo še zadnje ostanke že tako na smrt obsojenega planinskega orla. A. P.

Delo šolskega odbora v Poljanah

Šolski odbor v Poljanah je v zadnjem času razpravljal predvsem o socialno-vzgojnih problemih dijakov in učencev, analiziral pa je tudi stanje rejencev, ki živijo v občini. Ugotovili so, da je oskrba teh otrok razmeroma dobra. Tudi za delovanje šolske kuhinje se zanima šolski odbor, ne pozabija pa tudi na materialne težave.

Šolski odbor je sklenil, da bodo letos praznovali v Poljanah 176-letnico ustanovitve prve šole, ki je najstarejša v Poljanski dolini. Proslavo bo pripravil poseben odbor. B. J.

Naročniki Prešernove družbe

Število naročnikov Prešernove družbe se je letos po nekaterih krajih gorenjevaške občine znatno povečalo. Lani so zbrali poverjeniki vsega 279 naročnikov. Letos pa sta samo poverjenika v poljanskem okolišu zbrala 140 naročnikov. Tako je skoraj vsaka druga družina naročena na Prešernovo knjižnico. Tak uspeh pa sta lahko dosegla le z osebnim stikom z ljudmi in z dobro propagando. Z letošnjo knjižno zbirko so bili ljudje kar zadovoljni. Med knjigami nove zbirke pa jih zlasti zanima knjiga »Pomagaj si sam«. Lahko trdimo, da so ljudje, ki že vnaprej odklanjajo vsako knjigo, čedalje bolj redki. J. B.

ROJSTVA IN POROKE NA JESENICAH

Rodile so: Nežka Skumavc, Dovje — dečka, Angela Koren, Spod Gorje — deklico, Ana Slivnik, Bled — deklico, Pavla Ušeničnik, Jesenice — deklico, Helena Konšak z Jesenic — dečka, Angela Medja iz Boh. Češnjic — mrtvorojenega dečka, Tončka Mušič z Brezje — deklico, Slavica Marija Kofol z Dovja — dečka, Jelka Lušin z Dražgoš — dečka, Gusti Bundrla z Mrzlega studenca — dečka.

Poroke: Vladislav Simonišek, premikač in Miroslava Erlah, krojaška pomočnica, oba z Jesenic.

Lonec denarja so izkopali

V Češnjicah, vasi pod Menino planino med Zg. Tuhinjem in Špitaličem, so izkopali lonec denarja iz začetka novega veka. Najdba je zbudila veliko pozornost v vsem gornjem delu Tuhinjske doline.

Pri Kapsovih, kakor se po domače pravi pri hiši, ki stoji sredi vasi, so v kletnih prostorih kopali temelje za svinjak. Domači sin je že dokončaval svoje delo, nenekrat pa se je pod zamahom rovnice sesul po tleh kup srebrnikov. Kar zažvenketalo je, ko so se kovanci vsuli iz lonca, ki ga je bil z orodjem razbil. Z glasnim vzklikom je opozoril domače na nenavadno najdbo. Ko so pobrali kovane iz peska in se dodobra prepričali, da ni nobenega lonca z zakladom več v zemlji, so ugotovili, da je vseh srebrnikov blizu dva kilograma. Med njimi je bilo tudi šest zlatnikov in dobe cesarja Sigismunda in Marcia Korvina — kralja Matjaža. Srebrniki so prav tako iz dobe okrog leta 1500. Večinoma so to avstrijski, ogrski in benečanski novci. V zemlji so čakali 400 let na srečnega najditelja. Domača hčerka je novce odnesla v Ljubljano in jih ponudila v odkup Narodnemu muzeju, ki je za zlatnike in srebrnike izplačal mnogo višjo ceno, kakor je cena zlata in srebra.

Kapsovim vsakdo privošči to srečo. Mati vdova je po smrti moža sama skrbela za kopico otrok na skromnem posestvu. Kako je prišel lonec z denarjem v zemljo in kdo je bil njegov lastnik, bo pač nemogoče ugotovit.. Morda je bil to kak domačin, ki je služil pri grajski gospodi in si na stara leta nabral čeden prihranek. Še najbolj pa je verjetna domneva, da je denar zakopal kak Ljubljančan, ki je pred kugo zbežal iz Ljubljane, saj je znano, da so sosednjo vas okrog sezidali ljubljanski meščani -a.

ZASAVJE

Mladinsko srečanje v Trbovljah

V soboto bo gostovala v Trbovljah mladina iz Zaboka in skupaj s trboveljsko mladino izvajala kulturno-prosvetni in fizkulturni program. Pobudo za to srečanje je dalo društvo »Partizan« iz Zaboka (Hrv. Zagorje), da bi se mladina spoznavala med seboj, da bi spoznavala ustvarjalnost in zgodovino jugoslovanskih narodov in da bi imela priložnost videti prirodne lepote naše domovine. Prvo srečanje je bilo v Sanskem mostu (Bosna), kjer se je mladinsko tekmovanje pretvorilo v manifestacijo bratstva in enotnosti. Na prireditev so prišli tudi politični voditelji, pisatelji in narodni heroji.

Mladina iz Zaboka je izbrala Trbovlje zaradi njegove revolucionarne preteklosti. Društvo »Partizan« v Trbovljah in druge množične organizacije se pridno pripravljajo za sprejem bratske mladine. Storili bodo vse, da ji bo bivanje v revolucionarnih Trbovljah čimbolj prijetno in domače. Po pripravah sodeč bo tudi to srečanje manifestacija bratstva in enotnosti slovenske in hrvatske mladine, zato ta prireditev po pomembnosti presega okvir Trbovelj.

Na srečanju v Zaboku, ki bo 29. in 30. aprila, bo sodelovala mladina iz Zaboka, Trbovelj in Sanskega mosta. Mladina bo obiskala tudi Kumrovec, Rogaško Slatino, Gornjo Stubico in Stubiške Toplice. -nc.

Elektrifikacija

Podjetje »Elektro« Trbovlje je doseglo v zadnjem času več lepih uspehov. To podjetje je poskrbelo, da elektrifikacija v bivšem trboveljskem okraju zelo uspešno napreduje. Kmalu že ne bo vsa naselja brez električne razsvetljave. Lani so elektrificirali vasi Okroglica, Rodež, Konjščica, Praska in Žirovnik ter dokončali omrežja, ki bodo služila za pogon strojev na Trojanah, v Čemšeniku, Dolah pri Litiji, Mlinšah in Podkumu. Brez elektrike so zaenkrat samo še Pleše nad Zidanim mostom, Čelovnik nad Trbovljami in Lenart nad Zagorjem. Vse kaže, da bodo tudi ti že letos dobili električno luč, čeprav so precej oddaljeni od središč. M. L.

Avto-moto dirke v Trbovljah

V nedeljo 29. aprila bodo v Trbovljah gorske avto-moto dirke s sodelovanjem najboljših slovenskih in jugoslovanskih dirkačev. Dirke bo organiziralo trboveljsko avto-moto društvo v počastitev 10. obletnice Ljudske tehnike -nc.

Senovo za prvi maj

V Senovem se že pripravljajo za čimbolj dostojno proslavitev 1 maja. Računajo da se bodo začele letošnje proslave že ob obletnici ustanovitve OF. Pri proslavah bodo sodelovala skoro vsa društva in organizacije. »Svoboda« iz Brestanice bo priredila 27 aprila pevski koncert. Dramska družina senovske »Svobode« se bo predstavila 28. in 29. aprila z novo igro, ki bo prav gotovo prijetno iznenadila ljubitelje gledališča. Zanimiva tekmovanja pripravljajo tudi nogometaši in šahisti. Strelska družina v Senovem pripravlja meddružinsko tekmovanje izbranih moštev Senovega in Brestanice v streljanju z zračno puško. Prvomajska proslava pa bo 30. aprila v šolski dvorani v Senovem. Sodelovali bodo godbeniki »Svobode« in druge sekcije. Mladinci bodo po bližnjih vrhovih zažgali kresove. Prvega in drugega maja pa bodo senovski in brestaniški delovni ljudje pohiteli v planine. Planinsko društvo v Senovem pripravlja prvomajski pohod planincev na Bohor, kjer bodo priredili planinsko rajanje. B. K.

•

BOHINJ

Pri lesnem obratu so se pridno pripravljali za volitve v delavski svet. Ko so sestavljali kandidatno listo niso pozabili tudi na mladino, saj so izbrali iz njenih vrst kar 13 kandidatov. Ob volitvah, ki so bile te dni, so se člani kolektiva kar dobro izkazali. Istočasno so bile tudi volitve v delavski svet podjetja s sedežem na Bledu. Tudi tu je bila mladina dobro zastopana. Bila pa je izvoljena samo dva mladinca, enako tudi v obratu v Bohinju. Ni pa prav, da ni v novem delavskem svetu nobene žene, čeprav predstavljajo te polovico zaposlenih. S. P.

•

Kaj je s cesto proti Žalam

Ko je lansko leto tlakovala Uprava za ceste Šmartinsko cesto, so navozil kocke tudi na cesto ki pelje proti Žalam. Upali smo, da bodo tlakovali tudi to cesto, saj je na njej v poletnih mesecih precej prometa. To velja še posebno ob pogrebih. Ker so ob takih priložnostih ljudje oblečeni večinoma v črno, njihove obleke kakšen nezaželen avto kar hitro pobeli. Zaradi tega bi prosili Upravo za ceste, da bi tudi tisti del od Savske ceste pa do Žal čimprej tlakovali. R. M.

Dostava pošte v Lokovcu

V Lokovcu pri Gorici se ljudje zelo pritožujejo zaradi dostavljanja poštnih pošiljk. Ta kraj je zelo raztresen in ima slabe prometne zveze. Pošta prihaja v kraj samo trikrat na teden, in sicer ob ponedeljkih, sredah in petkih. Ljudem je časopis skoraj edino razvedrilo. Tega pa dobijo v roke po štiri in celo več dni starega. Zaradi tega se bralci upravičeno pritožujejo. Prav bi bilo, da bi merodajni organi to zadevo uredili. Mislimo, da bi to bilo mogoče! —b—

17 milijonov izgube

zaradi nerednega poslovanja v enem letu

Na pobudo prisilne uprave pri trgovskem grosističnem podjetju »Železničar« v Ljubljani so se te dni sestali upniki in razpravljali o položaju v podjetju.

Ob koncu lanskega leta je bilo v podjetju za več kot 66 milijonov blaga na zalogi, dolžnikov pa za 27 milijonov dinarjev. Kredita je imelo podjetje takrat 36 milijonov. Svoje dolgove bi torej z lahkoto poravnali, če ne bi bilo vmes nekaj drugega — skrajno slabega, lahkomiselnega in brezdušnega gospodarjenja, kar so dokazovale ogromne zaloge neidočega in pokvarjenega blaga, pa tudi takega, ki je enostavno zmanjkalo.

Dne 28. februarja letos sta bila po sklepu občinskega ljudskega odbora Ljubljana-Šiška razrešena svoje dolžnosti direktor podjetja in delavski svet in postavljena prisilna uprava. Prisilna uprava je ugotovila, da je bilo med 1. januarjem in 28. februarjem 857.000 din izgube. Poleg tega je ugotovila za 2,552.000 din izgube iz lanskega leta, ki je bila prikazana v bilanci kot aktiva. Med zalogami blaga je okrog 70 odstotkov neidočega, preuvsem zaseke, konzerv, bonbonov, keksov itd. Temu je morala prisilna uprava znižati ceno na dnevne cene. Poleg tega je bilo tudi za 629.000 din pokvarjenega blaga.

To pa še ni vse. Za povzročeno škodo na avtomobilu, ki je bil v najemu in ni bil zavarovan, a je zgorel v privatni voznji, zahteva lastnik 900.000 din. Poleg tega je izgubljenih drugod še nad 3.3 milijona din. Tako je končna slika gospodarjenja pri »Železničarju« v razdobju enega samega leta naslednja: 13,121.000 din dokončne izgube in 6,800.000 dinarjev predvidene izgube. Skupaj torej skoraj 20 milijonov dinarjev. Ker računajo, da se bo predvidena izguba v najboljšem primeru morda zmanjšala za kake 3 milijone, znaša celotna izguba okrog 17 milijonov.

Ker je občinski ljudski odbor Ljubljana-Šiška v želji, da bi rešil podjetje pred propadom, sprejel garancijo v višini 60 milijonov din in ker bi upniki s skupnimi terjatvami nekaj nad 49 milijonov v primeru prisilne likvidacije izgubili najmanj 50 odstotkov svojih terjatev, je večina upnikov pristala na 20-odstotni odpis svojih terjatev in s tem rešila podjetje pred likvidacijo. Z 20-odstotnim odpisom terjatev bo podjetje pridobilo kakih 10 milijonov, ostanek pa bo moralo poravnati samo. Kakor hitro bo sanacijo podjetja potrdilo tudi arbitražno sodišče, bo banka na podlagi jamstva občinskega ljudskega odbora podjetju spet odprla kredite za nadaljnje poslovanje. -ms-

Sindikalne podružnice

POZOR!

Gostinsko podjetje hotel »Slovenski dom« Rogaška Slatina, ima za sindikalne skupine pripravljene posebne prostore, pripravne za prijetno razvedrilo s plesom. Sindikalne skupine, ki imajo v letni sezoni v načrtu krajše izlete, naj ne pozabijo, da imajo poseben popust. Rezervacije sprejema Rogaška Slatina, tel. 8

Za številen obisk se priporoča uprava »Slovenskega doma«

Z VSEGA SVETA

PADEL S 35 m VIŠINE IN OSTAL ŽIV. Ameriški delavec Frank Taylor star 48 let se je povzpel na vrh dimnika neke tovarne v Grengolu v Južni Karolini, da bi popravil strelovod. Prijela ga je vrtoglavica in njegovi tovariši so videli, kako se je skušal zagrabiti za železno obitje in kako je zginil v dimniku. Stekli so k peči pod dimnikom prepričani, da ga bodo našli mrtvega. Toda delavec je padel na velik kup pepela, ki je ublažil njegov padec. Na veliko presenečenje so videli, kako je sam prilezel iz pepela ter je imel samo zlomljeno nogo.

NOV MOTOR ZA AVTOMOBILE. V Detroitu so zgradili 1. motor za avtomobile s prostimi bati. Motor z prostimi bati je že poznan, vendar so ga doslej uporabljali samo za ladje in lokomotive. Sedaj so mu prvič tako zmanjšali obseg, da se tak motor lahko uporablja tudi za avtomobile. Motor lahko dela na razne vrste goriv. Uporablja se lahko razne vrste bencina, potem rastlinsko in mineralno olje. Neki taki motor je deloval tudi, ko so nalili v rezervoar kitovo in kikirikijevo olje.

OKUS AMERIŠKIH POSLUŠALCEV. Neka revija je objavila statistiko, ki pojasnjuje glasbeni okus poslušalcev v ZDA v letu 1954-55. Na čelu je Beethoven s 346 izvajanji in Bach z 166. Moderni glasbeniki so na dnu lestvice, če tudi je njihova popularnost v ZDA zelo velika. Stravinski ima tako samo 35 izvajanj, Barber 30, Gerschwin samo 28 itd.

STROKOVNJAKI HAMBURŠKEGA ZOOLOŠKEGA VRTA V NEW DELHIJU. Strokovnjaki zoološkega vrta v Hamburgu bodo zgradili v New Delhiju novi zoološki vrt, ki bo največji v Indiji. Po načrtih in modelih Uprave zoološkega vrta Hagenbek v Hamburgu so v zadnjih petdesetih letih zgradili zoološke vrtove v Rimu, Pragi in ZDA.

OPICE KORISTNI POMAGAČI ČLOVEKU. Pred nedavnim je profesor Koerner imel predavanje, kako v malajskih džunglah dresirane opice obirajo sadeže z največjih dreves. Plodove, ki bi jih drugače morali otresti, jih opice lahko z uspehom oberejo. Med drugim opica že po šestmesečni dresuri obira kokosove orehe. Po tem času lahko postanejo te vrste opice »eksperti« za nabiranje plodov. Dr. Koerner nadalje trdi, da je bilo mogoče s pomočjo opic odkriti pet novih vrst dreves, ker bi zaradi goste džungle človek ne mogel prodreti do njih. Opice tudi razlikujejo strupene in nestrupene plodove. Zdresirali so že opice, ki so sposobne izvajati 24 ukazov. Za posebne spretne opice je vlada v Singaporu organizirala posebno upravo, ki skrbi za njihovo nego z ozirom na njihov »čin«.

ROBOT BALETNI PLESALEC. V pariškem baletu bo letos nastopil robot-plesalec. Ta robot bo lahko po taktu plesal melodije, ki jih bo igral orkester in po optičnih impulzih, ki jih bo sprejemal s fotokamero. Robot bo 2,5 m visok. V »srcu« bo nameščena komplicirana aparatura, prevlečen pa bo s plastično maso.

VEDNO VEČJE ZANIMANJE ZA APARATE ZA DESTILACIJO VODE. V zadnjem času se kaže vedno večje zanimanje za aparate za destilacijo vode in sicer iz dveh razlogov: Prvič petrolejski izvori se nahajajo v pustinjah ali na odprtem morju in drugič za potniške ladje je mnogo bolj ugodno voziti s seboj aparat za destiliranje kot pa več ton pitne vode.

918 MILIJONOV GLAV ŽIVINE NA SVETU. Januarja leta 1956 je bilo število glav živine na svetu 918 milijonov, kar je približno 15 milijonov glav več kot lani.

JAVOR

TOVARNA FURNIRJA IN VEZANIH PLOŠČ S SEDEŽEM NA PIVKI

razpisuje naslednja delovna mesta:

STROJNEGA INŽENIRJA,
STROJNEGA TEHNIKA,
GRADBENEGA TEHNIKA

Zaželena praksa v industriji. — Plača po tariffnem pravilniku oziroma dogovoru. — Nastop službe takoj. — Prošnje z dokazili izobrazbe, kratkim življenjepisom in navedbo dosedanje zaposlitve, pošljite upravi podjetja, do 1. junija 1956.

166. Ko je Limpopa tako pripovedovala svojo povest, da bi noč hitreje minila, je zaslišala kraj sebe Lupinico, ki je milo ihtela. »Kaj ti je, mala, zakaj jokaš?« jo je vprašala. — »Kako čudovita je tvoja povest, Limpopa,« je v solzah dejala Lupinica. »Kako ne bi jokala? Saj imam tudi jaz doma mater in bratce, ki ne vedo, če še živim. Čeprav ste vsi tako dobri z mano, me vendar neprestano vleče domov.«

167. Lupinica se je z obema rokama tesno oklenila Limpope, potem pa je jela milo prositi: »Pomagaj mi ti, ki si okusila, kaj je pregnanstvo, da se vrnem v svoje kraje.« — Spet so jo oblile solze, ki so močile Limpopino glavico, da se ji je trgalo srce od žalosti. »Pomagala ti bom,« je dejala. »Čeprav bo treba velikih naporov, bom storila vse, da te rešim.«

168. Dva dni in dve noči so papige zaman iskale Ugando. Šele tretji dan je Sivi Koko pretresljivo zavreščal, ko jo je našel mrtvo, obešeno na veji ogromnega bananovca. Ubožica je hotela odtrgati sad, pri tem pa se ji je zapletel vrat med rogovile, kjer je obvisela in se zadavila. Od vseh strani so na njegov krik priletele ostale papige in z vej presunljivo strmele v ubogo Ugando, ki je tako žalostno končala.

ŠE NEKAJ...

PRAVDE ZA NIČ

Med G. M. izpod Smarne gore in njeno sosedo S. S. so vladali sovražni odnosi zaradi neke pravde. Nekega dne, ko sta se po stari navadi prepirali, je S. S. rekla, da je mislila G. M. ogoljufati sosedo pri teletu. G. M. pa je dejala S. S., da je kradla koruzo. Zaradi teh medsebojno izrečenih besed sta druga drugo tožili. Do obsodbe ni prišlo, ker sta na razpravi obdolženi izrečene žalitve preklicali in se poravnali in plačali vsaka svoje stroške kazenskega postopka, ki so znašali okrog 3.000 dinarjev.

Organizacija RK nekega ljubljanskega terena je razdeljevala med svoje socialno šibke člane razno blago. Da bi bilo blago pravično razdeljeno, je imel odbor sejo, na kateri je H. P. dejala, da se je G. A. o njej informirala pri neki osebi in da jo je ta oseba vrgla iz stanovanja. Zaradi tega se je G. A. čutila užaljeno in je H. P. tožila. Še pred začetkom obravnave sta se poravnali s tem, da je H. P. preklicala to, kar je o G. A. izrekla na zgoraj omenjeni seji. Hkrati je morala H. P. tudi obljubiti, da bo na prvi seji. RK svojega terena seznanila odbornike z vsebino te poravnave. H. P. je stala ta zadeva 1000 dinarjev, G. A. pa 3000 din. Ali ne bi bilo bolj pametno in bolj koristno, če bi ta denar prispevali organizaciji Rdečega križa?

M. M., delavec iz Ljubljane, je tožil za razžaljenje časti gospodinjo G. M., ker mu je rekla, da so on in njegovi cigani in da krade. G. M. je bila obsojena na 2000 din denarne kazni, plačilo stroškov kazenskega postopka 300 dinarjev in plačilo stroškov advokata, ki so znašali 1.826 dinarjev.

Uslužbenec J. R. je tožil uslužbenko B. M., ker mu je pisala, da ga bo zaradi njegovega strupenega in neumnega jezika spravila ne samo pred advokata, temveč še kam drugam. In dalje, da ga zaradi njegovega skopuštva pozna vsa Ljubljana. Tej tožbi je sledila protitožba. B. M. je tožila J. R., da je nekje govoril, da mu je ukradla pribor za čiščenje nohtov. V svoji tožbi je pripomnila, da je pripravljena tožbo umakniti, če jo umakne tudi J. R.

Kar tri razprave so bile zaradi te zadeve. Prva je bila preložena zaradi tega, ker B. M. ni prišla na obravnavo, druga pa zato, ker ni prisostvoval J. R. Šele na tretji obravnavi je bila zadeva končana. B. M. in J. R. sta se pobotala in obljubila, da se bosta v prihodnje izogibala medsebojnih sporov. Stroške kazenskega postopka je morala plačati B. M. in so znašali nad 2000 dinarjev.

Posestnik A. S. iz Smartnega je bil obsojen na 1000 din denarne kazni, ker je žalil posestnika A. A. z besedicama »svinja in ižanski pes«. Plačal je tudi stroške kazenskega postopka 500 dinarjev in stroške advokata v znesku 1.791 din.

P. F. je tožila C. A. zaradi tega, ker ji je ta rekel, da mu je njena mati pisala pismo s sramotilnimi izrazi. Do obsodbe ni prišlo, ker sta se še pred začetkom obravnave poravnala. C. A. je plačal vse stroške, ki so znašali 890 din.

P. K. in K. A. si delita stanovanje, zavoljo česar so med njima napeti odnosi. Večkrat se tudi prepirata in med prepiri so izrečene dokaj ostre besede. Nekega dne sta se sprla zaradi ključa od stranišča. Med prepirom je K. A. rekla P. K., »da je hujša kot pes«. Prišlo je do tožbe. Na sodni obravnavi sta se pobotali. K. A. je morala plačati tisoč dinarjev stroškov kazenskega postopka.

ROP PODNEVI SREDI LJUBLJANE

Na Miklošičevi cesti je pred dnevi stal okrog poldneva na pločniku pred hotelom »Union« neki srednjih let in oprezoval okoli sebe. Ni dolgo premišljal, stopil je čez cesto v vežo hiše št. 4 na Miklošičevi cesti in odšel v čakalnico zdravnika za pljučne bolezni dr. Debevca. Ko je videl, da je prilika ugodna, je stopil v ordinacijo in na gangstrski način napadel dr. Debevca, mu pobral denar, vzel dve nalivni peresi in izginil. Bržkone je mislil, da bo dobil pri njem večjo svoto denarja, dobil pa je le osem tisočakov.

Dr. Debevc je takoj za tem obvestil o dogodku organe za notranje zadeve, ki so se lotili takoj dela. Poizvedbe so bile naporne, toda že čez dva dneva so prišli do podatkov, kakšen naj bi bil ropar. Zvedeli so, da se je omenjenega dne neki moški srednjih let sumljivo obnašal okrog hotela »Union« in da je bil v restavraciji. Nadaljevali so poizvedbe.

Čez 19 dni (30. marca) so člani LM iz Ivančne gorice sporočili, da sumijo, da je Drago U., ki stanuje v njihovem okolišu izvršil opisani napad. Pripeljali so ga v Ljubljano. Na podlagi dokazov je končno priznal svoje dejanje.

Kako je izvršil omenjeni rop, pa tudi druga dejanja bo moral zagovarjati pred okrožnim sodiščem v Ljubljani.

-bl.

ROPAR IZ KAMNIŠKE OKOLICE NE BO VEČ ROPAL

Od lanskega jeseni do marca letos je bilo v okolici Kamnika in Mengša več roparskih napadov. Zasledovanje roparja je bilo oteženo, ker so ljudje prijavljali rope šele čez nekaj dni, ko je bil ropar že za devetimi gorami. Kljub temu so miličniki vsak primer podrobno raziskovali in ugotovili, da je vse napade izvršil en sam človek.

Dne 2. decembra je napadel med Velikim Mengšem in Dupli neko kmečko ženico. Udaril jo je s kolom po nogi, tako da se je zgrudila, nato pa ji je odvzel za 17.000 din denarja in blaga ter izginil v noč čez njive. Nekega večera je napadel in oropal dve ženski na cesti med Kamnikom in Duplico. Prvo je udaril na tla in ji vzel torbico, druga pa mu je ušla. Dne 24 decembra zvečer je stopil v Podgorju v hišo št. 26 mlajši moški, ki je z grožnjo zahteval denar. Prestrašena starejša ženska mu je izročila 2000 din, ki jih je imela doma, nakar je ropar izginil v noč.

Miličniki in kriminalisti so zbirali nadalje podatke in ugotovili po osebnem opisu, sledeh in nožu, ki ga je izgubil, ter po nekaterih drugih značilnostih, da je bil napadalec Alojz. P. Lastni ženi je lagal, da hodi v službo, ker ji je zamolčal, da je brez zaposlitve. Zjutraj je redno odhajal od doma in se vračal, kakor da je res na delu, denar je prinašal domov, kakor da bi imel redne prejemke. Medtem, ko so vsi mislili, da je na delu, se je sprehajal po bližnjih gozdovih in izvršil svoje zločine.

V. Z.

PROMETNE NEZGODE

Pred dnevi se je peljal s kolesom po Ormoški cesti v Ptuju kolesar Alojz Sukič. Na železniškem prelazu je prispel nasproti z osebnim avtomobilom voznik Miroslav Malič. Ker je kolesar vozil po sredini ceste, je zadel ob nasproti vozeči avtomobil. Pri nezgodi je bil kolesar lažje poškodovan, na kolesu in avtomobilu pa je nastalo za okrog 5.000 dinarjev škode.

Po cesti iz Ivankovcev proti Ptuju je vozil te dni z Unimogom vino voznik Ivan Slavinac. Na vozilu je bil z njim delavec Ivan Mihorič, ki je bil vinjen. Ko je Slavinac prispel z vozilom v Trgovišče, je padel vinjeni Mihorič z vozila in pri tem udaril z glavo ob rob vozila. Pri nezgodi je dobil hude poškodbe in je obležal na cesti nezavesten. Ponesrečenca so prepeljali v bolnišnico v Ptuju.

-a-

Dne 5. aprila okrog 8. zjutraj je vozil iz Trbovelj proti Šentpetru tovornjak voznik Rudolf Vlček. Ko je prispel v Prebold do hiše štev. 69, je opazil nekaj metrov pred seboj pešca Martina Kača, ki je prav ta čas stopil na cesto iz hiše. Voznik je hitro zavil z vozilom proti levi strani ceste, vendar je kljub temu zadel z vozilom pešca in ga podrl. Zaradi ovinka je zavil s tovornjakom čez levi rob ceste in obstal v obcestnem jarku. Ponesrečenec je zaradi hudih poškodb obležal mrtev.

DNEVNE VESTI

KOLEDAR

Sobota, 21. aprila: Simeon

Zdravniška dežurna služba poliklinike v Ljubljani (za nujne primere), Miklošičeva cesta 20 soba štev. 7, telefon 23-081.

Dnevna dežurna služba samo za nujne obiske na domu vsak dan od 8. do 13. in od 17. do 19.

Vsakodnevna nočna dežurna služba od 20. do 6. za nujno pomoč v ordinaciji in za nujne obiske na domu, ob nedeljah in praznikih pa tudi od 7. do 20. Pediatrična dežurna služba za obiske na domu:

a) dnevna pediatrična dežurna služba od 7. do 20;

b) nočna pediatrična dežurna služba od 20. do 24.

V nenujnih primerih naj se bolniki obračajo na pristojne ambulante Zdravstvenih domov.

Občinski odbor ZROJ Bežigrad, vabi vse rezervne oficirje, da se udeleže dne 23. aprila 1956 ob 17. ogleda orožja ki bo razstavljeno v Tivoliju (za kopališčem Ilirija).

Odbor

Občinski odbor UROJ — Ljubljana, Center sporoča rezervnim oficirjem pododborov:

T. Tomšič, Miklošič, Gradišče, 6. Kovačič, 24. Talcev in Tabor - Stari Vodmat, da imajo v ponedeljek, 23. aprila 1956 v Tivoliju poleg starega velesejma tehnični zbor in to

ob 15.30 pododbor T. Tomšič in Miklošič;

ob 16. 6. Kovačič, 24. Talcev, Tabor in Gradišče. Pozivamo članstvo k točni in čimvečji udeležbi.

Društvo upokojencev podružnica Vič obvešča članstvo, da bo redni občni zbor v ponedeljek, dne 23. aprila 1956 s pričetkom ob 16. uri v domu Svobode na Viču. K številni udeležbi vabi odbor.

OBJAVA! V skladišču TNZ Novo mesto se nahajata ogrodji: moškega dvokolesa brez znamke, tovarniška št. 1323, zelene barve, italijanskega izvora in moškega dvokolesa, znamke nima, številka 606071, sive barve. Lastniki naj se zglasijo na TNZ.

Iz pisarne TNZ Novo mesto.

Zaradi izboljšanja prometnih zvez koprskega okrožja z Ljubljano in ostalimi kraji Slovenije, bosta uvedena s ponedeljkom, 23. aprila t. l., dva para motornih vlakov, ki bosta vozila dnevno, redno iz Ljubljane do Herpelja Kozine. Omenjena para mot. vlakov, ki bosta ustavljala samo v Postojni, Pivki in Divači, bosta imela v Herpelje Kozini takojšnjo avtobusno zvezo za, oziroma iz Kopra.

Odhod mot. vlaka iz Ljubljane ob 5.43 in 18.02, prihod v Herpelje Kozina ob 7.55 in 20.09.

Odhod iz Herpelja Kozine ob 8.33 in 20.17, prihod v Ljubljano ob 10.39 in 22.14.

Danes sveže morske ribe v ribarnici.

Pege Vam odstrani PEGESAN krema.

Čistoča v toaletnih prostorih je ogledalo kulturnega naroda

GO-KO tablete

za dezodorizacijo bodo mnogo pripomogle

K vsaki kopeli nog žlico »JELA« soli! Desinficira, krepi živce, osvežuje in preprečuje neprijeten duh po potenju »JELA« sol.

ZA NEGO LICA SAMO

„Pour Vous"

KVALITETNA KREMA!

Vaše lice čistite s PERKUTOL čistilno kremo ter negujte s polnomastno PERKUTOL ORANŽ kremo.

GLEDALIŠČA

DRAMA LJUBLJANA

Sobota, 21. aprila: zaprto!

Nedelja 22. aprila: Gostovanje ljubljanske Drame s Cankarjevimi »Hlapci« v Novem Sadu ob proslavi srbskega dramatika Jovana Sterije Popovića.

ob 20: (v Drami) Produkcija Akademije za glasbo.

OPERA

Sobota, 21. aprila ob 19.30: R. Strauss: Kavalir z rožo. Abonma red E. Gostovanje Cvetke Součkove.

Nedelja, 22. aprila, ob 19.30: Massenet: Manon Izven in za podeželje. (Zasedba: Bukovčeva, Brajnik.)

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA, Gledališka pasaža

Sobota 21. aprila ob 20: Gogolj, Ženitev. Izven. Zadnjič. (Podkoljosin — Veber Miro.)

Nedelja 22. aprila ob 15: Niccodemi, Scampolo. Izvajajo gojenci Ekonomske srednje šole.

ob 20: Peppino de Filippo, Ni res — pa le verjamem. Izven.

Cenjeno občinstvo opozarjamo na zadnjo uprizoritev Gogoljeve komedije »Ženitev«, ki bo danes zvečer.

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE LJUBLJANA - Mestni dom

Sobota 21. aprila ob 20 Popović-Pregarc-Delak: »Jara meščanka« (»Pokondirena tikva«), veseloigra, izven.

Nedelja 22. aprila ob 15.30: Fodor: »Uspavanka« veseloigra popoldanska predstava, izven.

Ob 20. Popović-Pregarc-Delak: »Jara meščanka« (»Pokondirena tikva«) večerna predstava. Izven. zadnjič.

Prodaja vstopnic v Mestnem domu rezerviranje tel. št. 32-860.

Prihodnji teden bo premiera Wildove igre »Idealni soprog«.

OBRTNIŠKO GLEDALIŠČE Ljubljana, Komenskega ulica 12

Sobota, 21. aprila ob 20: Hellman: »Straža na Renu«.

Nedelja, 22. aprila ob 16: Podgoršek: »Čudežno drevo in Alenčica«

ob 20: Horst: »Raj potepuhov«

Cenjeno občinstvo obveščamo da se od našega odra poslavlja dolgoletna članica in priljubljena igralka Mara Dovčeva. Vse, ki jo žele še enkrat videti na našem odru, vabimo, da se udeleže sobotne predstave, kjer bo igrala vlogo Fany.

Predprodaja vstopnic dve uri pred pričetkom predstav in v nedeljo od 10. do 12.

DPD »SVOBODA« VIČ

Nedelja, 22. aprila, ob 20: »Striček milijonar«, veseloigra.

DPD SVOBODA »SIMONČIČ« gostuje v Domu železničarjev (poleg Glavnega kolodvora).

Sobota, 21. aprila ob 20: Janko Gregorc: Oj, to lectovo srce! — Opereta v 3 dejanjih.

Nedelja, 22. aprila ob 17: Janko Gregorc: Oj, to lectovo srce! — Opereta v 3. dejanjih.

Vstopnice dobite 2 uri pred predstavo ter v nedeljo od 10.—12.

DELAVSKO PROSVETNO DRUŠTVO »SVOBODA« ZGORNJA ŠIŠKA

Nedelja, 22. aprila ob 16: »Lepa Fani in njen ata«, »Kam iz zadreg«. Režija: Gornik Milo. — Premiera.

Predprodaja vstopnic v Domu »Svobode« v nedeljo od 11. do 12. in dve uri pred predstavo.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE MARIONETE Levstikov (Šentjakobski) trg

Sobota, 21. aprila ob 17. Taufer-Novy »Mojca in živali«.

Ob 20.30: Taufer - Novy »Mojca in živali«.

Nedelja, 22. aprila ob 11. Milčinski »Zvezdica Zaspanka«.

Prodaja vstopnic za vse predstave danes od 10. do 12. na Upravi mestnega lutkovnega gledališča Resljeva cesta 28, telefon 32-020 in pol ure pred predstavo pri gledališki blagajni.

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Torek, 24. aprila, ob 20. Ivan Cankar: »Pohujšanje v dolini Šentflorjanski«. Red A in izven.

Sreda, 25. aprila ob 17: »Velika beseda«. Gostovanje v Škofji Loki na Trati za gimnazijo in strokovne šole.

Ob 20. »Velika beseda«. Izven.

Četrtek, 26. aprila, ob 16. Ivan Cankar: »Pohujšanje v dolini Šentflorjanski«. Red C in izven.

Sobota, 28. aprila, ob 20. Vasja Ocvirk: »Tretje ležišče«. Gostovanje v Naklem pri Kranju.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

Sobota, 21. aprila ob 19.30: Vladislav Fodor »Uspavanka«, režija Marjan Stare.

Nedelja, 22. aprila ob 19.30: Ladislav Fodor »Uspavanka«, režija Marjan Stare.

Vstopnice so v predprodaji — zveze z vlaki ugodne.

MESTNO GLEDALIŠČE CELJE

Sobota, 21. aprila ob 20. Herman Wouk: Zadeva Caine — Gostovanje v Mežici.

Nedelja, 22. aprila ob 15. in 20. Herman Wouk: Zadeva Caine — Gostovanje v Ravnah na Koroškem.

UMRLI

Nenadoma nas je zapustil naš dobri mož in oče

IVAN KLIZIN
šofer avtomehanik iz Celja

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto 21. aprila 1956 ob 14.30 uri iz Žal Jožefove mrliške vežice.

Žalujoči: žena Ivanka, sin Ivo z družino, hčerka Marjana, por. Jernejc z družino, sestra Justi Medved z družino, vnuki ter ostalo sorodstvo.

Ljubljana, Celje, 18. aprila 1956.

V neizmerni žalosti sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je nenadoma zapustila naša draga nepozabna hčerka in sestra

MARIJA HIMMELREICH
uradnica

Pogreb bo v nedeljo 22. aprila 1956 ob 15. uri iz Marijine mrliške vežice na pokopališče Žale.

Ljubljana, 20. aprila 1956.

Žalujoči starši Ivanka in Franc, sestra Justa in brat Franče.

ZAHVALE

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste spremili našega tragično preminilega nepozabnega moža, očeta, sina, brata in svaka

FRANCETA GRILCA
iz Smokuča

na njegovi zadnji poti, mu poklonili cvetje in sočustvovali z nami.

Posebno zahvalo izrekamo duhovščini, gasilskemu društvu Smokuč — Rodine, govornikom za poslovilne besede, pevcem pevskega društva SKUD in godbi z Javornika ter tovarišem, ki so ga nosili na njegovi zadnji poti.

Vsem naša prisrčna zahvala.

Žalujoči ostali.

Iskrena hvala vsem, ki ste spremili našega nepozabnega moža očeta in dedka

dr. JANKA HACINA

na njegovi zadnji poti, mu darovali cvetje ter z nami sočustvovali.

Zahvaljujemo se tudi zdravnikom in strežnemu osebju Interne klinike, ki so mu lajšali trpljenje v zadnjih dnevih.

Žalujoče družine: Hacin, Lašnik, Bajraktarević.

KONCERTI

V Žireh bo jutri, v nedeljo zvečer koncert moškega zbora »Prešeren« iz Kranja; ob 15.30 pa bo v Gorenji vasi. -K

PUTNIK SLOVENIJA

VAS VABI NA PRVOMAJSKE IZLETE:

dvodnevni avtobusni izlet PLITVIČKA JEZERA — CRIKVENICA 3.950 din;

dvodnevni avtobusni izlet OPATIJA — PULA — PORTOROŽ, 3.300 din;

dvodnevni avtobusni izlet po DOLENJSKI (po dolini gradov do Šmarjeških Toplic) 1.880 din;

enodnevni avtobusni izlet v LOGARSKO DOLINO 790 din.

DELOVNI KOLEKTIVI! Izkoristite ugodno priliko in pripravite svojim članom prijetno razvedrilo na PUTNIKOVIH prvomajskih izletih

»PUTNIK SLOVENIJA« opozarja na veliko DEVETDNEVNO POTOVANJE PO JUGOSLAVIJI z avtobusom v mesecu maju, združeno s štiridnevnim bivanjem na Ohridu ter ogledom SKOPLJA, PRIŠTINE, KOSOVSKE MITROVICE, KRALJEVA, VRNJAČKE BANJE, KRAGUJEVCA, ARANDJELOVCA, OPLENCA, AVALE in BEOGRADA. — Cena izleta 13.950 din.

Programi vseh PUTNIKOVIH izletov in potovanj so Vam brezobvezno na razpolago v najbližji poslovalnici PUTNIKA, ki sprejemajo tudi prijave. Če v Vašem kraju ni PUTNIKOVE poslovalnice, nam javite Vaš naslov, da Vam pošljemo programe po pošti.

OBJAVE

OBJAVA

Uprava za ceste LRS — tehnična sekcija Ljubljana sporoča, da bo cesta II. reda št. 323, Trzin—Gornji grad zaradi prestavitve mostu v km 19, za tranzitni promet zaprta, od 21. aprila do nadaljnjega.

Promet je mogoč od obeh strani samo do Črne pri Kamniku.

RAZPISI

RAZPIS

Zdravstveni dom Ljutomer razpisuje delovno mesto

MEDICINSKE SESTRE

za vodenje posvetovalnic na področju obč. LO Ljutomer.

Pogoj: Šola za medicinske sestre.

Plača po uredbi, dopolnilna plača po tar. pravilniku zavoda.

Nastop službe takoj.

Ponudbe pošljite upravi Zdravstvenega doma Ljutomer. -R

SAP
biro LJUBLJANA

»SAP-TURIST BIRO« LJUBLJANA

SE JE ČAS, DA SE PRIJAVITE ZA PRVOMAJSKI IZLET V CRIKVENICO — poseben vlak, poseben parobrod, 2 dni oddiha in zabave.

IZREDNO NIZKA CENA!

Prostih je še nekaj mest v prvomajskih izletih preko Vršiča v Ankaran, v Portorož, Logarsko dolino in Plitvička jezera.

KOLEKTIVI! Zahtevajte ponudbe za Vaše izlete.

LJUBLJANČANI! Ako razpolagate s prosto sobo ali posteljo, zglasite se čimprej v poslovalnici SAP-TURIST BIROJA, Ljubljana, Miklošičeva c. 17.

Udobno in najceneje potujete le s SAP-TURIST BIROJEM. Za vsako uslugo, katero Vam izvrši naše podjetje, ste zavarovani od pričetka do konca potovanja.

Zasledujte naše objave!

Vedno Vam je na razpolago
SAP-TURIST BIRO
LJUBLJANA

RADIO

SPORED ZA SOBOTO

Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00 — 5.00—8.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored) — 6.10—6.20 Reklame — 6.20—6.25 Naš jedilnik — 11.00 Radijski koledar — 11.05 Za dom in žene — 11.15 Lahek spored izvajajo Mariborski pihalni ansambel p. v. Draga Lorbeka in Stirje flosarji — 11.45 Pojte z nami, otroci! — 12.00 Lahek opoldanski glasbeni spored — 12.30 Kmetijski nasveti — Marjan Munda: Nabavite zgodnje enodnevne piščance — 12.40 S. Prokofjev: Scherzo in koračnica iz op. Zaljubljen v tri oranže — B. Britten: Intermezzo iz opere »Peter Grimes« — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.35 Za prijetno razvedrilo — 14.30 Pionirski kotiček — 14.45 Mladinski zbori pojo — 15.15 Zabavna glasba — 15.40 Utrinki iz literature: Ruska lirika od revolucije do domovinske vojne — 16.00 Koncert po željah — 17.15 Želeli ste — poslušajte! — 18.00 Okno v svet: Vloga bivših nacistov v Adenauerjevi vladi — 18.18 Umetne in narodne pesmi poje komorni moški zbor iz Celja p. v. Egona Kuneja — 18.35 Jezikovni pogovori — 18.45 Poje Frank Sinatra — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Veseli večer — 22.15—23.00 Oddaja za naše izseljence — na valu 327.1 m — 22.15—23.00 UKV program: Plesna glasba — 23.00—24.00 Oddaja za tujino — na valu 327.1 m (Prenos iz Zagreba).

MALI OGLASI

FOTO HOLYNSKI, Cankarjeva 8, slika za legitimacije najhitreje.

FOTO HOLYNSKI, Cankarjeva 8, se priporoča podjetjem in zasebnikom za vsa fotografska dela v ateljeju in na terenu. - Telefon 21-689. 5076-2

FINANČNO KNJIGOVODKINJO ALI KNJIGOVODJO z najmanj petletno prakso sprejmem takoj. - Ponudbe pod »Vestno« v ogl. oddelek. 7595-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO — veščo kuhanja, sprejmem s 1. majem. Ponudbe: Darovec Jože, ZSZ Koper. 7586-1

K. Z. PLANINA - RAKEK proda motorno kolo »SAKS«, 98 ccm, v neuporabnem, slabem stanju. Prednost do nakupa ima drž. sektor, in sicer 8 dni po objavi. Po navedenem roku bo na razpolago tudi privatnim kupcem. 7583-4

ENOFAZNI ELEKTROMOTOR, visokoturni, 0,30 KW, prodam ali zamenjam za 1400 obratov. Ogled od 15. dalje. Naslov v oglasnem oddelku. 7571-4

PAKET ZAMENJAN v vlaku Zidani most—Ljubljana 14. aprila, vrnite: Lobnikar, Trbovlje — Neža 6. 7569-6

V SLUŽBO SPREJMEMO MEDIC. SESTRO za zaščito matere in otroka. Ponudbe pošljite upravi Zdravstvenega doma v Ajdovščini. 7385-1

SKLADIŠČNIKA KOVIN, STROKE sprejmemo s takojšnjim nastopom ozir. kasneje. Plača po tarifnem pravilniku ozir. po dogovoru. — Ponudbe poslati na Upravo podjetja »SKIP«, Vižmarje 170, do 26. aprila t. l. 7338-1

STROJ. INŽENIRJA in več strojnih **TEHNIKOV** sprejme takoj v službo tovarna »Indos«, Ljubljana - Moste. Pismene ali ustne ponudbe na »Indos«, Ljubljana. 7529-1

KUHARICA, polkvalificirana, išče službo na Gorenjskem. Naslov v oglas. oddelku. 7376-1

STROJEPISKA, mlajša moč, dobi takoj zaposlitev v večjem podjetju v Ljubljani. - Ponudbe v oglasni oddelek pod: »Samostojna strojepiska«. 7524-1

ZA LOKALNE VOŽNJE v Ljubljani rabimo šoferja III. kategorije ki bi vozil kamion in traktor. Pismene ponudbe z opisom služb pošljite pod »Trezen šofer« v ogl. odd. 7511-1

GRADBENI DELOVODJA za visoke in nizke gradnje, išče mesto za vodenje malega gradbenega podjetja. Naslov SP Celje. 7481-1

GOSPODARSKA ORGANIZACIJA nudi honorarno zaposlitev upokojencu, veščemu dela v zemljiški knjigi in katastru. Višina honorarja po dogovoru. Ponudbe pošljite v ogl. oddelek pod »Zemljiška knjiga«. 7444-1

SIVAT GREM NA DOM. Ponudbe v ogl. odd. pod »Ukus«. 7389-2

MOŠKO KOLO, rabljeno, proda Istenič Vinko, Medno 30. 7544-4

BREJO KOZO prodam. Ogled v soboto popoldne in v nedeljo. - Naslov v ogl. odd. 7543-4

ŽENSKO KOLO, odlično, prodam. Zmrzlikar - Koseze 7, Vodice. 7395-4

SPALNICO V SUROVEM STANJU prodam ali dam po želji v pleskanje. Naslov v ogl. odd. 7373-4

Dva metra visok **KAKTUS, KOLOVRAT**, srebrne servietne obroče prodam. - Kovačič, Ulica talcev 19. 7407-4

ELEKTRIČNI MOTOR, nemške znamke, 7½ KS, 2875 obratov, prodam. Oven Jože, Vrhovo 2, Šentlovrenc na Dol. 74995-4

KOSILNICO »DERING«, skoraj nerabljeno, prodam. - Kozarje štev. 17 7433-4

AVTO, 3-tonski, »Steyer«, brezhiben, prodam ali posodim. Naslov v ogl. odd. 7431-4

MIZARSKI PORAVNALNI STROJ (Abrichter), na lesenem ogrodju in v odličnem stanju, prodam. Delavna širina 60 cm, mize po 105 cm, v kombinaciji krožna žaga, razkalnik, vrtalna naprava, brusilna plošča itd. Ima dve jermenici za dve brzini. Naslov v ogl. oddelku. 7462-4

KLAVIRSKO HARMONIKO, dobre znamke, kupim. Ponudbe v oglasni odd. pod »Harmonika«. 7435-5

HIŠICO V LJUBLJANI ali okolici kupim. Prevzitkar ostane. Ponudbe v oglasni oddelek pod »Do 8 km«. 7539-7

DVOSTANOVANJSKO HIŠO z vrtom prodam proti takojšnjemu izplačilu v gotovini. Cena dva milijona 900.000 din. Dvosobno stanovanje vseljivo v jeseni. - Vprašati: Maribor, Metelkova 56. 7313-7

KINO

»UNION«: ameriški barvasti film »PESEM ZLATEGA ZAPADA«. Brez tednika. Predstave ob 16, 18. in 20. V gl. vlogi: Dannis Day in Dale Robertson. Ob 22. premiera češkega barvastega filma »JAN HUS«.

»KOMUNA«: ameriški film »KRALJICA KRISTINA«. Tednik: FN 15. Predstave ob 15, 17, 19. in 21. V gl. vlogi: Greta Garbo in John Gilbert.

»SLOGA«: premiera ameriškega barvastega filma »HONDO«. Tednik. Predstave ob 15., 17., 19. in 21. Ob 10. je matineja istega filma. V gl. vlogi: John Wayne in Geraldine Page.

»VIČ«: amer. barv. film »ČRNI LABOD«. Ted. FN 15. Predstave: 15, 17, 19. in 21. V gl. vlogi: Mareen Hara in Tyrene Power. Predprodaja vstopnic v vseh štirih kinematografih od 9.30 do 11. ter od 14. dalje, za matinejo pa od 9. naprej.

»SOČA«: amer. film »KRALJICA KRISTINA«. Predstave ob 16. 18. in 20. Prodaja vstopnic samo od 14. dalje.

Cenjeno občinstvo obveščamo, da ne sprejemamo nobenih rezervacij kinovstopnic.

MLADINSKI KINO LM Kotnikova 8: predvaja za mladino švicarski film »OTROCI EVROPE« ob 15.

»SISKA«: amer. film »OBZIRNI KAPETAN«. V gl. vlogi: Victor Mature, Louise Platt, Leo Carillio. Predstave ob 16. 18. in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Na sporedu samo še danes in jutri.

»TRIGLAV«: ameriški film: »HARRIET CRAIG«. V glavni vlogi: Joan Crawford in Wendell Corey. Predstave: ob 16., 18. in 20. Prodaja vstopnic od 15. dalje. Samo danes in jutri.

»LITOSTROJ«: predstave odpadejo!

ŠENTVID »SVOBODA«: angleški barvasti film: »DŽESI« ob 17. Ob 19. predstava odpade zaradi nastopa glasbeno-baletne šole v Šentvidu.

VEVČE: ameriški barvasti film: »Tri ljubezni«.

ZADOBROVA: ameriški barvasti film »Greh noči«. V nedeljo popoldanske predstave odpadejo!

ČRNUČE: francoski film »Patnja« ob 20.

DOMŽALE: nemški film »VAŽNO JE IMENOVATI SE ERNEST«. Predstave ob 18. in 20.

JARŠE »INDUPLATI«: ameriški barvasti film »BLEDOLIČNIKOV SIN« ob 20.

KAMNIK: ameriški film »ŽRTVOVANI«.

BLED: amer. barvasti film »SNEG NA KILIMANDŽARU«. Predstavi ob 18. in 20.

NOVO MESTO — »KRKA«: ameriški film »SLIKA DORIANA GRAYA«.

KRANJ — »STORŽIČ«: angleški barvasti film »ŠKRLATNA RAVNINA« ob 16., 18. in 20. in FN št. 14. Ob 22. premiera ameriškega filma »KLOVN«.

KRANJ — »SVOBODA«: premiera ameriškega filma »KLOVN« ob 20.

JESENICE — »RADIO«: premiera ameriškega filma »DO POSLEDNJEGA« ob 18. in 20. — Ob 16. ameriška barvasta risanka »PETER PAN«.

JESENICE — »PLAVŽ«: premiera ameriškega barvastega filma »LEPOTICA ZA 1.000.000 DOLARJEV« ob 18. in 20.

KOROŠKA BELA: zaprto.

ŽIROVNICA: angleški barvasti film »VZPON NA EVEREST« ob 20.

DOVJE MOJSTRANA: ameriški barvasti film »CHARLIJEVA TETKA« ob 20.

Podjetje »ŽIMA«
Ljubljana — Fužine 133

razpisuje delovno mesto

KOMERCIALISTA

Nastop službe takoj ali po dogovoru. Ponudbe se sprejemajo v upravi podjetja.

MIZARSKI MOJSTER želi menjati službo. - Ponudbe pod »Zmožen - Ljubljana« v oglasni oddelek. 7374-4

POSESTVO, 6.50 ha, vseh kultur, na lepi legi in z gospodarskim poslopjem, v Gočovi 21, Gradišče v Slov. goricah, prodam. 7479-7

MAJHNO HIŠICO ali STANOVANJE v Ljubljani ali bližnji okolici, kupita mlada zakonca. Lahko na obroke ali s prevžitkom. Ponudbe pod »Tihi dom« v ogl. oddelek. 7480-7

ENOSOBNO STANOVANJE, tudi s kabinetom, želi imeti mirna in solidna tričlanska družina, po možnosti v novozgrajeni hiši v Ljubljani. Ponudbe pod »Visoka mesečna najemnina« v oglasni oddelek. 7540-9

OPREMLJENO SOBO išče mirna nameščenka. Plačam za dve leti naprej ali nudim posojilo. Samo resne ponudbe v ogl. odd. pod »Cimprej«. 7460-9

TRISOBNO STANOVANJE v vili, blizu Maribora, menjam z Ljubljano. Iščem sobo! Ponudbe pod »Dogovor« v ogl. odd. 7415-9

TRISOBNO STANOVANJE na Viču zamenjam za dvosobno v Mostah, Šiški ali Zeleni jami. Naslov v ogl. odd. 7531-9

ENOSOBNO STANOVANJE v centru Pule zamenjam za enako ali tudi prazno sobo v Ljubljani. - Naslov v ogl. odd. 7446-9

NATAKARICO, kvalificirano ali polkvalificirano, sprejme takoj ali po dogovoru »Stari Mayr«, Kranj. Plača po tarifnem pravilniku. 7653-1

PRODAM TOVORNI AVTO (kamion), »Om Ursus«, 6-tonski, licenca »Sauer«, tipa 1942, 120 KS, v dobrem stanju. Cena solidna. Čedomir Stajić, Dedinjski Bulevar 54, Beograd. 7647-4

ŽENSKO in MOŠKO KOLO prodam. Naslov v ogl. odd. 7619-4

SOBICO išče miren tovariš, plača naprej. Ponudbe pod »Usmiljenje« v ogl. odd. 7626-9

IZGUBLJENO majhno **DENARNICO** z zadrgo, s srednjo vsoto denarja, vrnite proti nagradi v ogl. odd. 7665-10

SKIRO ZA OTROKE, inozemsko, kupim. Jakopič Stanko, Celovška cesta 97-II. 7565-8

DAKTILOGRAFINJA, solidna, trg. stroke, ki ima smisel za samostojno vodenje »Biroja za prepisovanje in razmnoževanje« v Sarajevu, bi dobila sredstva in poslovno podporo ter zasigurano stanovanje z oskrbo. Ponudbe v ogl. odd. pod »Agilnost«. 7462-11

ZAHTEVAJTE PRIZNANI
Belsad tekoči rožni čaj

ZADNJE VESTI

Prijetni vtisi iz Bolgarije

Beograd, 20. aprila (Tanjug). Jugoslovanska parlamentarna delegacija s predsednikom zvezne ljudske skupščine Mošo Pijade se je nocoj vrnila iz Bolgarije v Beograd. Delegacijo so na postaji pričakali podpredsednika zvezne ljudske skupščine Lidija Šentjurc in Vladimir Simić, član zveznega izvršnega sveta Mijalko Todorović, predsednika zborov zvezne ljudske skupščine Vlada Zečević in Ivan Božičević, predsednik zunanjepolitičnega odbora zvezne ljudske skupščine Veljko Vlahović, državni podsekretar za zunanje zadeve Dobrivoje Vidić in skupina ljudskih poslancev, kakor tudi bolgarski veleposlanik v Beogradu g. Ljubomir Angelov z osebjem veleposlaništva.

Po prihodu v Beograd je predsednik Moša Pijade izjavil novinarjem: »Vtisi, ki jih naša delegacija prinaša, so zelo dobri in prijetni. Prepričan sem, da smo storili koristno stvar, ker smo odšli tja. Bili smo zelo dobro sprejeti, tako v Sofiji kot v vsej Bolgariji. Med našim bivanjem smo imeli s tovariši razgovore ter sodim, da so prišli do močnega izraza obojestranske želje, da se med našima dvema državama še nadalje razvijajo prijateljski odnošaji. In ne samo to, da se držimo kot dobri sosedje, marveč, da se razvija tudi stvarno prijateljstvo, ker je to v korist obeh držav. Menim, da je naš obisk vsekakor mnogo prispeval k razvoju takih odnošajev. Upam, da bo enako tudi z obiskom, ki nam ga bodo v juniju vrnili bolgarski stanovski tovariši.«

Uspešno gospodarsko sodelovanje s Francijo

Beograd, 20. aprila (Tanjug) Jugoslovansko-francoski odbor za gospodarsko sodelovanje in tehnično pomoč je nocoj v Beogradu končal svoje drugo zasedanje, ki se je začelo 18. t. m.

Proučili so predloge delegacij o uporabi kratkoročnih kreditov med obema državama, vprašanje sodelovanja na tretjih tržiščih ter tehnično pomoč in finančna vprašanja v gospodarskem sodelovanju Jugoslavije in Francije. Odbor je sklenil, da se bo ponovno sestal konec maja v Parizu. Jugoslovansko delegacijo je vodil predsednik zvezne industrijske zbornice in ljudski poslanec Todor Vujasinović, francosko pa poslanec Robert Lecourt, ki je predsedoval zasedanju. Razgovori so potekali v ozračju prisrčnosti in razumevanja.

Dr. Černej pri Martinu

Rim, 20. aprila (AFP). Jugoslovanski veleposlanik v Italiji dr. Darko Černej je nocoj obiskal v palači Chigi italijanskega zunanjega ministra Gaetana Martina.

Zadovoljivo izvajanje sporazuma v Vidmu

Trst, 20 aprila. (Po telefonu od našega stalnega dopisnika.) Stalna italijansko - jugoslovanska mešana komisija za izvajanje videmskega sporazuma o obmejnem prometu je ob zaključku četrtega zasedanja, ki je bilo te dni v Vidmu, objavila uradno sporočilo, katero ugotavlja, da sporazum o obmejnem prometu zadovoljivo izvajajo.

Do 20. t. m. so z obeh strani izstavili 145.000 obmejnih propustnic, v prvem letošnjem tromesečju pa so zabeležili okoli 600.000 prehodov. Komisija je rešila vprašanje prehoda kmetijskih dvolastnikov, vprašanje glede vrste in količine blaga, ki ga smejo lastniki obmejnih propustnic prenesti z enega na drugo področje in vprašanje valute, ki so jo prevozna podjetja deponirala pri pooblaščenih bankah. Doseženi so bili določeni dogovori glede uporabe krajev za prehode.

Stalna komisija se je sporazumela, da se še v maju sestanejo predstavniki krajevnih organov in prizadetih prevoznih avtobusnih podjetij, da vskladijo vozne rede ter rešijo druga prometna vprašanja. Komisija je končno določila tudi način izmenjave veterinarskih in fitopatoloških obveščevanj.

Delo komisije je potekalo v duhu prisrčnega sodelovanja ter so bila vsa vprašanja v zvezi s tolmačenjem videmskega sporazuma ugodno rešena. **K. M.**

Sporočilo o dosedanjih razgovorih v Londonu

London, (AFP) Tretji sestanek med sovjetskimi in britanskimi državniki je trajal uro in tri četrt. Sporočilo o dosedanjih razgovorih državnikov obeh držav, ki so ga objavili nocoj, pravi, da so na včerajšnjih in današnjih sestankih »v prisrčnem ozračju svobodno in koristno izmenjali mnenja«.

Sporočilo nadaljuje, da so proučili vprašanje razorožitve, položaj na Srednjem vzhodu in zlasti vprašanje odnošajev med obema državama. Včeraj popoldne so razpravljali o britansko-sovjetskih odnošajih, zlasti o kulturnih in drugih zvezah med Veliko Britanijo in ZSSR. S tem v zvezi so predstavniki obeh strani dobili navodila, naj proučijo podane predloge, o katerih bodo pozneje spet razpravljali. Začeli so tudi izmenjavo mnenj o evropskem položaju. Danes dopoldne so sovjetski in britanski državniki razpravljali o vprašanjih Srednjega vzhoda. Na podlagi te razprave bodo pri prihodnji izmenjavi mnenj dali podrobne predloge. Današnja popoldanska razprava pa se je nanašala na vprašanje razorožitve. Pričakujejo, da bodo mešane delovne skupine, ki so jih danes ustanovili, končale delo jutri zvečer, nakar se bosta sovjetska in britanska delegacija sestali v poletni rezidenci predsednika britanske vlade Edena v Chequersu.

Po popoldanskem sestanku sta se sovjetska državnika odpeljala v Greenwich, kjer sta bila nocoj gosta na sprejemu, ki ga jima je v zavodu britanske mornarice priredil prvi lord admiralitete. Med potjo je sovjetska voditelja pozdravila velika množica, ki se je zbrala na Westminsterskem mostu.

V NEKAJ VRSTAH

RANGUN. Tukaj so uradno sporočili, da je burmanska vlada določila sedemčlansko delegacijo, ki bo 24. t. m. prišla na obisk v Sovjetsko zvezo in se s predstavniki sovjetske vlade pogajala o nekaterih burmanskih načrtih za izgradnjo nekaj industrijskih objektov in o nekaterih gospodarskih načrtih.

MOSKVA. Po razgovorih uradnih predstavnikov v Moskvi in Teheranu so določili 25. junij za dan prihoda iranskega šaha in njegove soproge na dvotedenski obisk v Sovjetsko zvezo, ki jo bosta obiskala na povabilo prezidija Vrhovnega sovjeta in na osebno povabilo predsednika prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR Vorošilova.

MOSKVA. Predsednik belgijskega senata Robert Gillon in predsednik skupščine Camille Huysmans sta poslala pismi predsedniku zveznega sovjeta Volkovu in predsedniku sovjeta narodov Lacisu, v katerih pozivajo delegacijo Vrhovnega sovjeta ZSSR, naj obišče Belgijo. Volkov in Lacis sta povabilo sprejela ter bo delegacija Vrhovnega sovjeta odpotovala v Belgijo 3. maja.

RIM. Po nenavadno živahni razpravi je italijanska skupščina sprejela predlog zakona o ustanovitvi posebnega ministrstva, ki bo vodilo industrijska podjetja, v katerih ima država večino delnic. Zakonu so ostro nasprotovali predstavniki desničarskih strank in del vladnih poslancev, ki pripadajo industrijskim krogom.

Trije častni člani Slavističnega društva

Ljubljana, 20. aprila. Tukajšnje Slavistično društvo je nocoj priredilo v klubu kulturnih delavcev intimno svečanost in prijateljski večer uglednima gostoma iz Anglije profesorjema W. K. Matthewsu in Janku Lavrinu, na katerem je njima ter njunemu sodelavcu prof. Vivianu Soli de Pinto, ki se mudi v domovini, podelilo diplome častnega članstva »iz hvaležnosti za njihova nesebična in uspešna prizadevanja, seznaniti angleško govoreči svet s slovensko književnostjo oziroma za njihove globoko doživete in umetnostno dovršene prepesnitve slovenske poezije, zlasti Prešerna.« Gosta je nagovoril in jima izročil diplome podpredsednik Slavističnega društva prof. Ivan Kolar. Večera, ki bo gotovo prispeval k nadaljnji okrepitvi naših kulturnih, zlasti literarnih stikov z Anglijo, so se udeležili številni predstavniki naše slavistične znanosti in drugi kulturni delavci.

Generalni sekretar ciprske delavske partije ušel

Nikozija, 20. aprila (Reuter). — Generalni sekretar ciprske napredne delavske partije Ezekias Papajoanu, ki so ga po uvedbi izrednih varnostnih ukrepov na Cipru in postavitvi stranke izven zakona zaprli lanskega decembra, je navzlic policijskem nadzorstvu zbežal iz bolnišnice, kamor so ga včeraj pripeljali iz glavnega zapora.

Upravni odbor **UMETNIŠKE ZADRUGE, LJUBLJANA,**

Kardeljeva 1, razpisuje mesto **UPRAVNIKA** Umetniške zadruge. — Poleg splošnih pogojev mora prosilec imeti veselje do likovne umetnosti.

Nastop službe je mogoč s 1. majem. Kandidat naj vloži prošnjo z življenjepisom na naslov upravnega odbora Umetniške zadruge, Kardeljeva ulica 1.

ŠPORTNI POROČEVALEC

ZVEZNA ODBOJKARSKA LIGA

Prva srečanja - prva presenečenja

Tudi odbojkarji so že začeli težko borbo v zvezni ligi. Prvi rezultati, preteklo nedeljo so pokazali, da je težko, težje kakor kdaj koli poprej, napovedovati razvrstitev v lestvici. Moči so, kakor smo videli, zelo izenačene.

Slovenski predstavnik in državni prvak Branik iz Maribora je imel v prvem srečanju za nasprotnika Lokomotivo, ki je lani osvojila prvo mesto v bivši hrv.-slovenski ligi. Branik je to borbo odločil zase, kar s 3:0! Kajneda lep rezultat! Toda dejstvo je da kljub tako lepemu rezultatu ni šlo Mariborčanom gladko izpod rok. Znano je, da so že na enem izmed zadnjih srečanj v Ljubljani: na turnirju Papirničarja Mariborčani skorajda razočarali gledalce. Prav gotovo niso še vigrani. Poročila iz Zagreba pravijo, da so Mariborčani le z večjo izkušenostjo ukrotili novinca v zvezni ligi. Za primer lahko navedemo, da je Lokomotiva v prvem nizu vodila z 8:4 v drugem pa kar z 9:1! Vsekakor mora biti ta tekma Mariborčanom resen opomin. Presenečа še en rezultat, ki tudi opozarja strokovnjake, še posebej pa favorizirana moštva, da ne bo kar tako lahko stopiti v borbo z novinci. Železničar, ki je nedvomno, razen Branika in Crv. zvezde, resen kandidat za najvišji naslov, je podlegel »novopečeni« Jugoslaviji kar s 3:1. Jugoslavija je nastopila z mladimi igralci, ki so presenetili renomiranega nasprotnika. Tudi Novi Beograd — saj tako je pokazala prva tekma — ne misli letošnjo sezono capljati za favoriti. Kakor vidimo, so nam prva srečanja prinesla tudi prva presenečenja.

Pri ženskah se je prav tako začel ples in borba za točke - Ljubljana, ki razen Branika in Olimpije nastopa v zvezni ligi, je morala takoj za začetek na težko preizkušnjo v Beograd. Ljubljančanke so izgubile srečanje s Partizanom, pa tudi s Crveno zvezdo Torej dvakrat neuspešno! Vse kaže, da sta beograjski ekipi (Partizan, Crvena zvezda) boljše pripravljeni kot slovenski predstavniki (Olimpija, Branik, Ljubljana)

LESTVICA — MOŠKI

Branik	1	1	0	0	3:0	2
Novi Beograd	1	1	0	0	3:0	2
Jugoslavija	1	1	0	0	3:1	2
Crvena zvezda	1	1	0	0	3:2	2
Lokomotiva	1	0	0	1	0:3	0
Partizan	1	0	0	1	0:3	0
Železničar	2	0	0	2	3:6	0

Mladost je bila prosta.

ŽENSKE

Partizan	1	1	0	0	3:0	2
Crvena zvezda	1	1	0	0	3:2	2
Ljubljana	2	0	0	2	2:6	0

Prosti so bili Olimpija, Mladost in Branik.

LOKOMOTIVA : BRANIK 57:52 (26:21)

Zagreb, 20. aprila. V nadaljevanju prvenstva v ženski zvezni košarkarski ligi je danes domača Lokomotiva po izenačeni igri premagala ekipo mariborskega Branika s 57 : 52 (26:21). Med domačinkami sta se odlikovali Vlajčičeva in Saksova, medtem ko je bila pri gostjah daleč najboljša Glinškova ki je sama dala 27 košev. (P.)

TURNIR KANDIDATOV KERES ČAKA Z DVEMA PREKINJENIMA PARTIJAMA

Amsterdam, 20. aprila. V XIII kolu na turnirju kandidatov za svetov. prvaka v šahu je Bronstein premagal Pilnika v 30 potezah, Geler pa kot črni Filipa po 38 potezah. Z remiji sta se končali partiji Spaski - Petrosjan (33) in Panno - Smislov (25). Keres in Szabo sta svojo partijo prekinila.

Stanje na tabeli: Geler 8, Smislov 7.5, Keres 7 (2), Bronstein 7 (1), Petrosjan 7, Filip 6, Szabo in Spaski 5.5 (1), Szabo 5 in Pilnik 3.5 (1) točke.

Romuni so že v Beogradu

BEOGRAD, 20. aprila. Danes je prispela semkaj romunska nogometna reprezentanca, ki bo v nedeljo na stadionu JLA odigrala meddržavno tekmo z reprezentanco Jugoslavije.

Romunski nogometaši so imeli danes lahki kondicijski trening, jutri pa si bodo ogledali znamenitosti mesta.

Ta mednarodna nogometna tekma je prišla v naš mednarodni spored skoraj mimogrede, prav gotovo pa je nekako v senci pred mnogo teže pričakovanim in tudi mnogo pomembnejšim nogometnim dogodkom, in sicer mednarodno tekmo z Madžari v Budimpešti v nedeljo 29. t. m. Menda je to krivo, da jemljemo to nedeljsko srečanje skoraj, kakor da bi bilo že dobljeno in da Romuni za nas ne bodo prav posebno trd oreh. Seveda so taka ugibanja vse prej kakor utemeljena.

S temi sosedi z Vzhoda vzdržujemo nogometne stike že dolga leta in pravzaprav smo bili ves čas skoraj na enaki višini z njimi. Po vojni smo se sestali na zelenem polju dvakrat, in sicer enkrat v Tirani, kjer smo izgubili 1:2, pozneje pa v Bukarešti, kjer smo zmagali mi s 3:1. Ta bilanca bi kazala, da za nedeljsko srečanje ni umesten noben poseben optimizem, tembolj, ker vemo, da so Romuni v zadnjih letih imeli v svojem okolju dobre in močne nasprotnike in so prav gotovo v tem času mnogo pridobili. Reprezentanco sestavljajo v glavnem igralci CDA, t. j. osrednjega moštva romunske vojske. Pravijo pa, da tudi med njimi ni mnogo optimistov, češ da tudi z Jugoslovani na zelenem polju ni dobro obirati hrušk. Vsekakor je izid tekme vse prej kakor izračunljiv...

Kegljaški reprezentanti proti ČSR

Zagreb, 20. aprila - Na zadnji seji upravnega odbora Kegljaške zveze Jugoslavije so izbrali kandidate za moško reprezentanco ter določili žensko reprezentanco Jugoslavije, ki se bo 19. in 20. maja v Beogradu sestala z elito češkoslovaških kegljačev.

Zveza je izbrala za kandidate 10 kegljačev, in sicer: Likovnika (Ljubljana), Martelanca, Starca in Ambrožiča (Triglav), Kobala (Branik), Pogeljška, Hladnika in Smolijanovića (Grmoščica), Kombolja (Polet) in Siliča (Tekstilac). Srbski Kegljaški podzvezi je bilo prepuščeno, da sama določi še dva najboljša kegljača. Moška reprezentanca 7 kegljačev bo določena na prvenstvu Jugoslavije.

Ženska reprezentanca je bila dokončno sestavljena takole: Erjavec, Klemenčič (Gradis), Gradišer (Kladivar), Sincek in Simunič (Medvedgrad) ter Bulič in Jakovac (Bratstvo).

AVTO-MOTO DRUŠTVO KRANJ PRIREJA OCENJEVALNO VOŽNJO

V nedeljo 22. IV. 1956 priredi Avto-moto društvo Kranj ocenjevalno vožnjo na progi Kranj—Jezersko Start je ob 9. zjutraj na Titovem trgu v Kranju.

Vabimo vse, da se vožnje udeležijo. To tekmovanje ima poseben pečat, saj je organizirano v čast 10. obletnici Avto-moto društva in ljudske tehnike.

•

Nogometaši Budučnosti iz Titograda so v nočni tekmi v Cannesu premagali francosko enajstorico Toulouse 1:0 (1:0).

Izbrano moštvo Danske je v Kjöbenhavenu odpravilo enajstorico beograjskega Radničkega 3:1 (2:1).

Vremensko poročilo s Komne: 20. aprila ob 8. zjutraj: Temperatura —4° C, delno oblačno, 40 cm pršiča na 30 cm stare podlage, smuka zelo dobra.

PRED »DIRKO MIRU«

Zakaj Bajc in Bergant ne?

Ob sestavi jugoslovanske kolesarske reprezentance za veliko mednarodno dirko Varšava—Berlin—Praga smo se med mnogimi drugimi vpraševali tudi mi, zakaj za vstop v našo reprezentanco nista prišla v poštev naša dva odlična kolesarja Bajc in Bergant, ki sta se prav dobro izkazala na dosedanjih treningih. Tovariš D. Reščič je v zvezi s tem izjavil našemu sodelavcu naslednje:

»Ni rečeno, da bo sestava reprezentance za vse letošnje mednarodne nastope nespremenjeno enaka, ker dirkači tega fizično ne bi zmogli, marveč jo bo treba od primera do primera menjavati. Bajca so kolesarski krogi v Beogradu že upoštevali za to dirko po Vzhodni Evropi, vendar sem bil jaz osebno proti njegovi uvrstitvi. Bajc je namreč izrazit gorski dirkač, medtem ko je ta več kot 2000 km dolga proga pretežno ravninska, tako da bi bilo škoda, pošiljati takega dirkača na preizkušnjo, v kateri bi bil že vnaprej obsojen na neuspeh ali vsaj popolno negotovost. Zelo pripraven in tudi določen pa bo Bajc za etapno dirko po Avstriji, ki zaradi številnih gorskih prelazov, s tem združenih posebnih naporov najbolj ustreza njegovi kvaliteti, tako bi utegnil tam že zaradi tega doseči kaj uspeha.«

Glede Janeza Berganta pa nam je isti funkcionar povedal, da je — kakor je splošno znano — občudovanja vreden v vožnji solo, nič manj zanesljiv pa tudi tedaj, kadar se je treba odcepiti od večje skupine in pognati naprej, pri čemer je nenavadno vztrajen in nepopustljiv. Vožnja v strnjeni skupini pa mu ne prija ne vidi najbolje, kar ga ovira pri natančnem opazovanju sovozačev v skupini, ki je za vsakega količkaj neopaznega dirkača zelo nevarna vrsta vožnje. Če pomislimo, da bo na tej veliki evropski dirki nastopilo kar 23 državnih reprezentanc in bo torej gneča po skupinah nič kakšna, bi bilo prav gotovo problematično pošiljati dirkača na tako preizkušnjo. Zelo prikladen in uspešen pa bo Bergant v drugih dirkah, kjer ga je tehnično vodstvo tudi že vzelo v poštev

M-r.

DREVI OB 20. PRVENSTVENA TEKMA ZVEZNE LIGE V KOŠARKI (MOŠKI) MED PROLETERJEM (ZRENJANIN) IN OLIMPIJO S PREDTEKMO NA IGRIŠČU POD CEKINOVIM GRADOM.

•

Namiznoteniški turnir v spomin padlega borca Strojnika Štefana bo danes v klasični gimnaziji in ne v Domu SZDL na Dolenjski cesti, kjer bodo jutri ob 19. uri samo finalne tekme.

*

Izpiti za namiznoteniške sodnike bodo 26. t. m. ob 15. v prostorih NTK Odred. V prodaji je tudi »Priročnik za namizni tenis« in ga interesenti lahko dobijo na Zvezi športov Slovenije po 60 din za brošuro.

Jutri (v nedeljo) bo na igrišču Krima ob 10. prvenstvena nogometna tekma ljubljansko-primorske lige med Triglavom (Kranj) in Krimom. Tekma bo odločala o prvem mestu. V predtekmi ob 9.30 bodo igrali mladinci Krima in Grafičarja.

Dotrpel je in se poslovil od nas naš dragi, skrbni oče in dedek

FRANC ČARMAN

Dragi pokojnik počiva do sobote do 17. ure na svojem domu v Veliki Čolnarski ulici 11. — Na njegovi poslednji poti ga bomo spremili v nedeljo, 22. aprila 1956, ob 15.30 iz Nikolajeve mrliške vežice na Žalah.

Ljubljana, 20. aprila 1956.

Žalujoči: žena **Ivana**, otroci **Vika** por. **Rode** z družino, **Marica** in **Adolf** z družino ter ostalo sorodstvo.

Dotrpel je v 82. letu starosti moj ljubljeni mož, oče, ded, praded, tast in stric

JURIJ ERŽEN

poštni upokojenec

Pogreb blagopokojnega bo v soboto, 21. aprila 1956, ob 15.30 izpred pokopališča Vič.

Do prevoza leži na Žalah v Andrejevi mrliški vežici.

Žalujoči: žena **Ivana**, hčere **Minka, Krista, Fanči** in **Poldi**, sinova **Slavko** in **Franci**, zetje, snaha, vnuki, vnukinje, pravnuki ter ostalo sorodstvo.

Ljubljana, Maribor, Kranj, 20. aprila 1956.

Slovenska akademija znanosti in umetnosti sporoča žalostno vest, da je nenadoma umrla pisarniška uslužbenka Inštituta za slovenski jezik Akademije

MARIJA HIMMELREICH

Vestno in požrtvovalno sodelavko bomo ohranili v trajnem spominu!

Pogreb bo v nedeljo, 22. aprila 1956, ob 15. uri iz Marijine mrliške vežice na Žalah.

Slovenska akademija znanosti in umetnosti

Vsem, ki so našo nepozabno ženo, mamo in staro mamo

MARIJO LEVOVNIK

v tako velikem številu spremili na zadnji poti, ji darovali cvetje ter z nami sočustovali, prisrčna hvala. Nadalje se zahvaljujemo za požrtvovalno dolgoletno zdravljenje dr. Simonitiju in dr. Strnadu. Posebno zahvalo smo dolžni dr. Křižnikovi in ostalemu zdravniškemu in bolniškemu osebju dermatološke klinike za izredno skrb in nego v zadnjih dneh njenega življenja. — Iskrena hvala pevcem in Sokliču za poslovilne besede.

ŽALUJOČI

Umrl je

ANTON TEŽAK

naš dolgoletni mojster, višji specialist ter vzorni uslužbenec Tovarne usnja Šoštanj.

Pogreb bo v nedeljo, dne 22. aprila 1956, ob 15. uri.

KOLEKTIV TOVARNE USNJA ŠOŠTANJ

Jack London: IGRALEC

15

»Mislim, da se bosta Skookum in Booga spopadla,« je pripomnil Kama, ko sta sedla k jedi.

»Dobro popazi nanju,« je bil Daylightov odgovor.

In to je bil njun edini razgovor med večerjo. Enkrat je skočil Kama s tiho kletvico pokonci in začel z gorečim polenom udrihati po psih, ki so se spopadli. Daylight je med jedjo deval v pločevinast lonec kose ledu, kjer so se stopili. Ko sta pojedla, je Kama razpihal ogenj, nasekal še nekaj drv za zjutraj in se nato vrnil na jelkine veje, da pregleda dalje pasjo zaprego. Daylight je narezal velike kose slanine in jih vrgel v lonec, v katerem se je kuhal fižol. Njuni mokasini so postali kljub velikemu mrazu vlažni; zato sta si jih takoj, ko sta končala z delom, sezula, jih nataknila na kratke palice in jih jela sušiti pred ognjem. Od časa do časa sta jih obračala. Ko se je fižol skuhal, ga je Daylight usipal nekaj v vrečo, čevelj in pol dolgo in kake tri palce široko, in jo položil v sneg, da zamrzne. Preostali fižol je pustil v loncu za zajtrk.

Devet je že minilo, ko sta končno lahko legla spat. Psi so se že zdavnaj prenehali ruvati in utrujene živali so se zvile v sneg; gobce so si položile na šape in si jih pokrile s košatimi repi. Kama si je pripravil svoji spalni vreči in si prižgal pipo. Daylight si je iz rjavega papirja zvil cigareto in pričel se je drugi razgovor tega večera.

»Mislim, da sva naredila skoraj šestdeset milj,« je rekel Daylight.

»Hm, tudi jaz tako mislim,« je rekel Kama.

Stoje sta se zavila v spalne vreče, oblečena v volnen jopič plemena Mackinawov, ker sta si parko,* ki sta jo bila ves dan nosila, že slekla; in kmalu, skoraj v istem trenutku, sta že zaspala. Zvezde so se svetlikale in migljale v mrzli noči, a nad njimi so kot žarometi polzeli lepo obarvani prameni severnega sija.

Bil je še mrak, ko se je Daylight zbudil in poklical Kamo. Čeprav je severni sij še žarel, se je vendarle naredil nov dan. Zajtrkovala sta ponvičnike, zagret fižol, pečeno slanino in kavo. Psi niso dobili ničesar, dasiravno so ju opazovali z željnimi očmi, ležeč nedaleč v snegu z repi preko gobcev. Od časa do časa so nemirno dvignili prednjo šapo, kakor da bi jim mraz povzročal na nogah bolečine. Bilo je zelo mrzlo, najmanj petinšestdeset stopinj pod ničlo. Ko je Kama z golimi rokami vpregal pse v sani, si je zato moral ob ognju segreti konce prstov, ki so postali že neobčutljivi. Oba moža sta skupaj natovorila sani in pritrdila tovor. Še poslednjič sta si segrela roke, nato sta si pa nataknila rokavice in pognala vprego po reki nizdol. Po Daylightovih računih je bilo sedaj okrog sedmih; vendar so zvezde še prav tako svetile kakor prej in svetloba severnega sija je tiho utripala nad njunima glavama.

Dve uri pozneje se je nenadoma stemnilo — stemnilo tako, da sta pot lahko le še občutila; in Daylight je vedel, da je pravilno izračunal čas. To je bila tista tema sredi dneva, ki ni nikjer tako nenavadna kot v Aljaski. Počasi se je prikradla siva svetloba skozi temo, v začetku skoraj neopazno, tako da sta bila malone presenečena, ko sta zapazila nerazločno sled pod svojimi nogami. Nato sta lahko videla zadnjega psa svoje vprege, zatem pa vso vrsto dirjajočih psov in zasnežene obrise bregov na obeh straneh reke. Trenutek pozneje se je prikazal breg, znova izginil in slednjič ostal. Nekaj minut pozneje sta zagledala nasprotni breg, oddaljen eno miljo. Tedaj sta lahko videla po zamrznjeni reki daleč gor in dol, na levi v daljavi pa daleč razvlečeno verigo ostro začrtanih s snegom pokritih gora. In to je bilo vse. Sonce ni vzšlo. Siva steloba je ostala ista.

Enkrat med dnevom je lahkomiselno križal njihovo pot pred nosom psa-vodiča ris in izginil v belih gozdovih. V psih se je prebudil nagon divjih zveri. Zatulili so lovski krik, močno nategnili zaprego in krenili s poti v zasledovanje. Daylight je zakričal: »Hoa!«, se trudil s krmilom in uspel zakrmariti sani v mehki sneg, kjer so se prevrnile. Psi so opustili zasledovanje. Postavila sta sani in pet minut pozneje so že spet drveli po trdo poteptani poti dalje. Ris je bil edino znamenje življenja, ki sta ga v teh dveh dneh videla; in ko je na svojih žametnih šapah lahno dirjal mimo, je bil videti kot prikazen.

Opoldne, ko se je sonce prikazalo iznad zemeljske oble, sta zaustavila sani in si na ledu prižgala majhen ogenj. Daylight je s sekiro razsekal zamrznjeni fižol, ki sta ga raztopila in segrela v ponvi. To je bilo vse njuno kosilo. Kave nista pila. Dnevna svetloba je bila predragocena, da bi jo zapravljala za to razkošje. Psi so nehali z ruvanjem in so ju lačno gledali. Le ob večerih so dobivali svoj funt ribe. Podnevi so delali.

Hud mraz ni popustil. Samo jekleni možje so lahko potovali pri tako nizki temperaturi, a Kama in Daylight sta bila izbranca svojih plemen. Toda Kama je vedel, da je Daylight močnejši, in je bil prepričan, da je sam obsojen na propast. Ni mu primanjkovalo pridnosti in volje, vendar ga je to prepričanje tlačilo k tlom. Daylighta je oboževal. Miren in ravnodušen, molčeč in ponosen na svojo vzdržljivost, je našel vse te lastnosti utelešene v svojem belem tovarišu. Tu je bil eden, ki se je odlikoval v vsem, v čemer se mož mora odlikovati, neki polbog, in Kama si ni mogel kaj, da ga ne bi oboževal — dasiravno ni tega z nobeno potezo izdajal. Ni čudno, ako belo pleme zmaguje, ko pa ima takšne može, si je mislil. Kaj more njegov narod proti takšnem žilavem, vzdržljivem plemenu?

* Kožuhovinasta jopica z oglavnico, kakršne nosijo Eskimi. — Op. prev.